

AS TBB pank

**2022. AASTA KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

SISUKORD

	LK.
1. SISSEJUHATUS	4
1.1 KREDIIDIASUTUSE ÜLDANDMED	4
1.2 AUDIITOR	4
2. TEGEVUSARUANNE.....	5
2.1 KREDIIDIASUTUSE GRUPI KIRJELDUS.....	5
2.2 TBB PANGA ÜLDJUHTIMINE	6
2.3 TBB PANGA JUHTIMISKORRA PÕHIMÕTTED	8
2.4 TBB PANGA SUUREMAD AKTSIONÄRID.....	9
2.5 2022. AASTA TULEMUSTE ÜLEVAADE	10
2.6 TBB PANGA ARENGUSUUNAD 2023. AASTAKS	15
2.7 SISEKONTROLLISÜSTEEM.....	16
2.8 DIVIDENDIPOLIITIKA	17
2.9 TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED	17
2.10 SUHTARVUD JA KAPITALI ADEKVAATUSUS	18
2.11 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANDED 2018-2022	21
2.12 KOHTUVAIDLUSED JA MAKSureVISJONID	21
3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	22
3.1 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	22
3.2 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMI ARUANNE	23
3.3 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	24
3.4 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANNE	25
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	26
LISA 1. GRUPI ÜLDINFO JA KOOSTAMISE ÜLDALUSED.....	26
LISA 2. OLULISTE ARVESTUSPÕHIMÕTETE KOKKUVÕTE	27
LISA 3. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD JUHTKONNA OTSUSED JA HINNANGUD	44
LISA 4. RISKIJUHTIMINE	47
LISA 5. NÕUDED KESKPANGALE	69
LISA 6. NÕUDED KREDIIDIASUTUSTELE	70
LISA 7. NÕUDED KLIENTIDELE	71
LISA 8. MUU VARA	88
LISA 9. KULD	88
LISA 10. PÕHIVARAD.....	89
LISA 11. KINNISVARAINVESTEERINGUD	90
LISA 12. VÕLGNEVUS KLIENTIDELE	92
LISA 13. MUUD VÕLAD	92
LISA 14. MUUD KOHUSTUSED JA VIITVÕLAD	93
LISA 15. AKTSIAKAPITAL	94
LISA 16. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTUSED.....	94
LISA 17. INTRESSITULU	96
LISA 18. INTRESSIKULU	96
LISA 19. NÕUETE VÄÄRTUSE LANGUS	97
LISA 20. TEENUSTASUTULU	97
LISA 21. TEENUSTASUKULU	97
LISA 22. NETO KASUM/KAHJUM FINANTSTEHINGUTELT	97
LISA 23. PALGA- JA SOTSIAALMAKSU KULU	98

LISA 24. MUUD HALDUSKULUD.....	98
LISA 25. MUUD TEGEVUSTULUD	98
LISA 26. MUUD TEGEVUSKULUD	98
LISA 27. SEOTUD OSAPOOLED	99
LISA 28. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED.....	100
LISA 29. EMAETTEVÖTTE KONSOLIDEERIMATA FINANTSSEISUNDI ARUANNE, KOONDKASUMIARUANNE, OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE JA RAHAVOOGUDE ARUANNE	101
4. SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE	105
5. JUHATUSE ETTEPANEK KASUMI JAOTAMISEKS	111
6. NÕUKOGU AVALDUS 2022. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	112

1. SISSEJUHATUS

1.1 Krediidiasutuse üldandmed

Aruandeperiood:	1. jaanuar 2022 – 31. detsember 2022
Aruande bilansipäev:	31. detsember 2022
Aruande valuuta:	Euro (EUR)
Aruande ühikud:	tuhandetes eurodes
Ärinimi:	AS TBB pank
Asukoht ja aadress:	Vana-Viru 7, 10111 Tallinn
Registreerinud riik:	Eesti Vabariik
Registreerimise kuupäev:	30. detsember 1991
Registrikood:	10237984
Register:	Tartu Maakohtu registriosakond
Telefon:	+372 66 88 000
Faks:	+372 66 88 001
E-mail:	info@tbb.ee

1.2 Audiitor

Juhtivaudiitor:	Lauri Past (litsentsi nr 567)
Audiitoriühingu ärinimi:	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitoriühingu registrikood:	10142876
Audiitori asukoht ja aadress:	Tatari 1, 10116 Tallinn

2. TEGEVUSARUANNE

2.1 Krediidiasutuse Grupi kirjeldus

AS TBB pank (edaspidi ka „Pank“) on vanim tegutsev Eesti kommertsbank, mis alustas tegevust 1991. aastal. AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS kuni 19. juunini 2019.a) on registreeritud 30.12.1991 Tartu Maakonna registriosakonnas registrikoodiga 10237984. Aktsiakapital 31.12.2022 seisuga oli 25 500 tuhat eurot. Kehtiv krediidiasutusena tegutsemise litsents kannab numbrit EP-08 PO ning kehtib alates 21.01.1993. Seisuga 31. detsember 2022 puudus AS-il TBB pank rahvusvaheline reiting.

TBB pank on algusest saadik oma tegevuses keskendunud põhiliselt väiksetele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning eraisikutele ning pakub traditsioonilisi pangateenuseid: laenude (nii tavalised laenud kui ka arvelduslaenud) ja liisingute andmine, hoiuste kaasamine, tehingud välisvaluutaga ja väärismetallide vahendamine.

Alates 2002.a. TBB pank on täisliige Mastercard International organisatsioonis ning väljastab klientidele erinevaid tüüpe deebet- ja krediitkaarte.

Juulis 2019 sai AS TBB pank EBA CLEARINGU STEP2 SEPA Credit Transfer (SCT) maksete otseliikmeks. Otseliikmelisus võimaldab pangal teostada makseid ilma vahendajateta, mis tagab pangaklientidele võimaluse euromaksete kiireks saamiseks ja saatmiseks

Viimasel ajal on Pank alustanud kombineeritud teenuste, sealhulgas komplekssete arvelduste ning toodete ja tarbekaupade vahetamise krediteerimist Eesti ettevõtete ja nende ELi välispartnerite vahel. Pank tegeleb ka põllumajandusettevõtete laenu- ja liisingtegevusega ning kompleksne finantseerimine äri-, tööstus- ja ehitusettevõtetele. Pank tegeleb operatsioonidega eurosooni rahaturul, andes oma korrespondentpangadele pankadevahelisi laene välisvaluutas.

Panga klientidele pakutakse paigutada raha eri tüüpi tähtajalistesse hoiustesse nii eurodes kui ka välisvaluutas. Pank on kehtestanud teatud kliendirühmadele soodsad intressimäärad ja teenustasud. Personaalsed pangateenused pakuvad kliendile rohkem individuaalset lähenemist.

Panga tegevust finantseeritakse peamiselt omakapitali arvelt ja Maaelu Edendamise Sihtasutuselt laenatud vahenditest. Lisaks kasutatakse vahendeid, mis on Panga käsutuses tulenevalt tema põhitegevusest (hoiused, rahalised kohustused seoses maksekorraldustega, pankadevaheliste arveldustega jms).

Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4.

Seisuga 31.12.2022 omab AS TBB pank 100% osalust kahes äriühingus: AS TBB liising ja AS TBB Invest.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2022 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%

AS TBB pank Grupi (IFRS mõistes) ja konsolideerimisgrupi („Krediidiasutuste seaduse“ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 mõistes) vahel erinevusi ei ole. Sellest tulenevalt on käesolevas aruandes kasutatud läbivalt mõistet “Grupp”.

2.2 TBB panga üldjuhtimine

Panga nõukogu

TBB panga põhikirja kohaselt koosneb nõukogu vähemalt viiest liikmest. Nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi aktsionäride üldkoosolek. Nõukogu liikmed valivad enda hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd. Nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks. Panga nõukogu koosneb viiest liikmest: nõukogu esimees Madis Kiisa ja nõukogu liikmed Veiko Veski, Rene Salumäe, Sergey Gornyy ja Alexander Larionov. Nõukogu liige Sergey Gornyy omab 2 500 000 (9,8039%) Panga aktsiat, teised nõukogu liikmed ning nendega seotud isikud ei omanud seisuga 31.12.2022 AS-i TBB pank aktsiaid.

Panga juhatus

Juhatus on Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib Panka. Põhikirja kohaselt koosneb panga juhatus vähemalt kolmest liikmest, kelle volituste tähtaeg on kolm aastat. Juhatuses esimees korraldab juhatuse tegevust. Juhatus valitakse panga nõukogu poolt.

Panga juhatus on kolmeliikmeline. Majandusaasta aruande kinnitamise hetkeks kuuluvad juhatusse: juhatuse esimees **Igor Novikov** ja juhatuse liikmed **Sergei Elošvili** ja **Evi Tānak**. Juhatuses liige Sergei Elošviliga seotud isikud omavad seisuga 31.12.2022 Panga aktsiaid 2 441 255 (9,5735%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud. 2022. aasta jooksul 9,5000% olemasolevate aktsionäride aktsiatest olid müüdud Suurbritannia omanikule (summas 2 422 500 eurot). Teised juhatuse liikmed ning nendega seotud isikud ei oma Panga aktsiaid.

Seoses juhatuse koosseisu muutumisega nõukogu 18.01.2021 otsusega on juhatuse vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt:

- juhatuse esimees **I. Novikov**: üldjuhtimine, juhatuse töö korraldamine, finantsjuhtimine, raamatupidamine ja aruandlus, arveldused, finantsriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine;
- juhatuse liige **S. Elošvili**: personali juhtimise korraldamine ja arendamine, reklaami ja turunduse korraldamine ja arendamine, sekretariaat, haldusosakond, juriidiline osakond, klientide teenindamise süsteemi korraldamine ja arendamine, sh toodete ja teenuste müük, finantseerimine, teeninduse automatiseerimine; IT divisjon, sh projektide elluviimine ja klientide teenindamise automatiseerimine (kontserni areng, äristrateegia ja ärimudeli väljatöötamine ja juurutamine, osavõtt riskide juhtimise süsteemi korraldamisest krediidiriski juhtimise osas);

- juhatuse liige **E.Tänak**: operatsiooniriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine, AML/CTF/Sanctions, Compliance korraldamine, sh maksualase informatsiooni edastamine (FATCA, CRS, DAC2), infoturbe tagamise korraldamine.

Krediidikomitee, siseauditi osakond ja auditikomitee

Vastavalt krediidasutuste seaduse ja audiitortegevuse seaduse nõuetele ning põhikirjale on **Panga nõukogu poolt** moodustatud alljärgnevad üksused:

Krediidikomitee (26.09.2006). Komitee ülesandeks on laenuosakonna ja/või krediidianalüüsiosakonna ja/või TBB liisingu poolt esitatud laenu- ja muude finantstaotluste, nendele lisatud dokumentide ja muu informatsiooni läbi vaatamine ning selle alusel seisukoha võtmine laenu/liisingu taotleja maksevõime ja usaldusväärsuse, tema poolt pakutavate tagatiste olemasolu ja piisavuse kohta lähtudes Pangas kehtestatud Krediidipoliitikast.

Siseauditi osakond (03.07.1996). Osakonna töö hõlmab kõiki Panga juhtimis- ja tegevustasandeid, et tagada krediidasutuse tegevuse efektiivsus, finantsaruandluse usaldusväärsus ning vastavus seadustele ja muudele õigusaktidele, Panga juhtimisorganite poolt kinnitatud sise-eeskirjadele ja heale pangandustavale ning otsuste vastuvõtmine usaldusväärse ja asjakohase informatsiooni alusel.

Auditikomitee (15.06.2011) on nõuandvaks organiks Panga nõukogule ja juhatusele eesmärgiga tagada majandustegevuse ja riskijuhtimise vastavus Panga eesmärkidele. Komitee ülesanne on nõukogu ja juhatuse nõustamine järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sealhulgas raamatupidamise korraldamise, välisauditi teostamise, sisekontrollisüsteemi toimimise, finants- ja operatsiooni riskide juhtimise ja tegevuse seaduslikkuse monitooringu ning eelarve koostamise ja majandusaasta aruande kinnitamise osas.

Panga juhatuse on moodustanud ja kinnitatud järgnevate Panga üksuste tegevuse üldpõhimõtted ja pädevuse:

Riskide ja kapitali juhtimise komitee (19.11.2019). Komitee ülesandeks on Panga konsolideeritud grupi varade väärtuse ja kasumi kasvu tagamise toetamine riskide efektiivse juhtimise teel; Panga nõuetekohase finantsseisundi tagamise rakendamine, lähtudes Panga poolt sooritatavate operatsioonide iseloomust ja ulatusest; Panga juhatusele ettepanekute väljatöötamine Panga tegevuse prioriteetide osas riskide valdkonnas, s.h. oluliste riskide tuvastamine, riskijuhtimise meetmete väljatöötamine, riskijuhtimise süsteemi täiustamine ja arendamine.

Talituspidevuse protsessi juhtimise komitee (15.03.2007). Komitee eesmärk on Panga äriprotsesside osaliselt või täielikult võivate riskide analüüs ja seire ning kriitilisuse hindamine; süsteemide, reeglite, protseduuride ning ennetusmeetmete väljatöötamine Panga grupi talituspidevuse tagamiseks mh kriisisituatsioonis sh personali koolitamine erinevateks kriitilisteks olukordadeks.

Arengugrupp (15.10.2003). Grupi peamisteks eesmärkideks on Panga arengukava väljatöötamine ja selle täitmise monitooring; uute toodete ja teenuste väljatöötamine; uute projektide, mis võivad avaldada mõju Panga arengule läbivaatamine ja analüüs, juhatusele projektide esitamine ja nende kaitsmine.

Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee (06.06.2018). Komitee eesmärk on nii olemasolevate kui ka potentsiaalsete kõrge riskiga klientide vastavuse kontroll AML nõuetele ja Panga riskiisule.

Finantsinspeksioonile esitatava aruandluse eest vastutav töögrupp (15.10.2003). Töögrupi eesmärk on tagada Finantsinspeksioonile esitatavate aruandluse vastavus õigusaktidele; uute aruannete koostamine, ettevalmistamine, Finantsinspeksioonile aruandluse esitamise monitooring.

Audiitor:

23.04.2021 aktsionäride koosolekul valiti TBB panga välisaudiitoriks aastateks 2021 ja 2022 AS PricewaterhouseCoopers. Vastutavaks audiitoriks on Lauri Past. TBB pank täidab audiitori rotatsiooninõuet.

Audiitori poolt on Pangale 2022 aasta jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sh Panga konsolideeritud gruppi kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditeid ning muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb krediitiasutuse seadusest ja väärtpaberituruseadusest.

2.3 TBB panga juhtimiskorra põhimõtted

Panga juhatuse liikmed kuuluvad Panga konsolideeritud grupi ettevõtete nõukogudesse. AS-i TBB liising nõukogu esimees on Evi Tānak ja nõukogu liikmed on Igor Novikov ja Sergei Elošvili. AS-i TBB Invest nõukogu esimees on Sergei Elošvili ja nõukogu liikmed on Igor Novikov ja Andrei Žukov.

Värbamisepõhimõtted juhtorgani liikme valikuks

Pank juhendub juhatuse ja nõukogu liikmete värbamisel krediitiasutuste seadusest, EBA suunistest juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta, Finantsinspektsiooni soovituslikust juhendist ning Panga sise-eeskirjast. Juhtorgani liikme värbamisel on eelistatud Panga grupi sisesed kandidaadid, samuti kasutatakse sihtotsingut.

Panga juhatuse ja nõukogu liikmeteks valitakse isikud, kellel on krediitiasutuse juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon. Enne isiku valimist panga juhatuse või nõukogu liikmeks esitab kandidaat pangale ülevaate oma hariduse, töökogemuse, ettevõtluses osalemise ja tema kohta karistusregistrisse kantud karistuste kohta ning kinnituse, et puuduvad sellised asjaolud, mis välistavad tema õiguse olla krediitiasutuse juht.

TBB pangal kui väikest turuosa omaval ja tavapäraseid Panga ja finantseerimistooteid pakkuval krediitiasutusel on väiksekoosseisuline ning lihtne juhtimisstruktuur. Juhtorgani liikme sobivuse hindamisel võetakse arvesse Panga tegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust ning ametikohaga kaasnevaid kohustusi. Pank hindab juhtorgani liikme kandidaadi reputatsiooni, tema ametikohale vastavaid teadmisi, oskusi ja kogemusi, samuti sõltumatust ja ametiülesannete täitmisele pühendavat aega. Hindamine ja selle tulemused dokumenteeritakse.

Panga juhid tegutsevad nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitatavatele nõuetele, lähtudes Panga ning selle klientide huvidest.

Mitmekesisuspoliitika

Pank pakub võrdseid võimalusi ja võrdseid õigusi kõigile, sõltumata soost, rahvusest, etnilisest päritolust, vanusest, seksuaalsest orientatsioonist, soolisest identiteedist või usutunnitusest.

Mitmekesisuse üldpõhimõtted kehtivad sealhulgas juhtorgani liikmete valikul. Panga nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis on piisavalt mitmekesine ja vastab juhtorganite koosseisu mitmekesisuse põhimõtetele ning tagab, et juhtorgan on töövõimeline ja on esindatud erinevate pädevuste ja ametialase taustaga isikud. Juhtidel on kollektiivselt piisavad teadmised, oskused ja kogemused, arvestades krediidiasutuse ärimudelit ning strateegiat, et mõista krediidiasutuse tegevust, sealhulgas peamisi riske.

Sotsiaalne vastutus

Pank on võtnud selge vastutustundliku positsiooni. Lähtudes panga suurusest piirdub sotsiaalse ja keskkonnavalase mõju ulatus klientide finantseerimisega.

Pank ei finantseeri selliseid valdkondi nagu hasartmängud, tubaka tootmine, meelelahutus, relvatööstus jne. Samuti Pank ei finantseeri projekte, mis on seotud korruptsiooniga ja loodusele kahjustava mõjuga.

Pank aktiivselt finantseerib rohelise energia tootmisega seotud projekte.

Riskikomitee

Arvestades Panga tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astet, ei ole Pangas moodustatud eraldi riskikomiteed, selle ülesandeid täidab vastavalt KAS-is sätestatuga auditikomitee. Riskijuhtimine sh kuidas teave riski kohta jõuab juhtorganini on kirjeldatud **Lisas 4**.

Info finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtete kohta ning valuutakursside ja intressimäärade muutumisega seonduvaid riskide kohta on toodud **Lisas 4**. „Riskijuhtimine“.

2.4 TBB panga suuremad aktsionärid

Aastaaruande koostamise aja seisuga (31.03.2023) Leonarda Invest AS omab TBB pangas 49,89% osalust, ülejäänud aktsionäridel on kõigil eraldiseisvalt alla 10% osalusest. TBB panga lõplik kasusaaja on Andrei Žukov. Aktsiad jagunevad järgmiselt:

Aktsionär	Riik	Aktsiate arv seisuga 31.12.2022	Osaluse %	Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajal	Osaluse %
Leonarda Invest AS	Eesti	11 180 438	43,84%	12 721 849	49,89%
Muud aktsionärid	Eesti	6 935 510	27,20%	5 394 099	21,15%
Muud aktsionärid	Venemaa	4 961 552	19,46%	4 961 552	19,46%
Muud aktsionärid	Suurbritannia	2 422 500	9,50%	2 422 500	9,50%
Kokku		25 500 000	100,00%	25 500 000	100,00%

2.5 2022. aasta tulemuste ülevaade

2022. aasta väliskeskkonna peamised sündmused:

- 2022. aasta oli kõigi EL riikide, sealhulgas Eesti jaoks kõige raskem majandus- ja finantsaasta. Pärast koroonaviiruse (Covid19) pandeemia piirangutest tingitud finantskriisi puhkes Ukraina ja Venemaa vahel sõda. Sõjalised operatsioonid Euroopas põhjustasid kõigi energiakandjate, tooraine ja materjalide kiire hinnatõusu, piirangud finantstehingute tegemisel Venemaa ja Valgevenega, muutused tarneahelates, ärimahu vähenemise, majandusaktiivsuse languse.
- 2022. aasta oli aasta, mil Euroopa riikide kõigi makromajanduslike näitajate languses realiseerusid peaaegu kõik geopoliitilised riskid. Üaltpoolt põhjustasid maailma juhtivate riikide majanduskasvu aeglustumise.
- Euroala riikides oli 2022.a. SKP kasv nulli tasemel ja EL riikide puhul oli langus -0.1% võrra.
- Ülemaailmne majanduskasv langeb prognooside kohaselt hinnanguliselt 3,4 protsendilt 2022. aastal 2,9 protsendile 2023. aastal.
- Euroopa Keskpank tõstis aasta jooksul baasintressimäära, sealhulgas hoiustamise püsivõimaluse intressimäära -0,5%-lt 2,0%-le 2022. aasta lõpus.
- USA Föderaalreserv tõstis 2022. aastal dollari baasintressimäära kuni 4.50%.
- ECB lõpetas kvantitatiivse lõdvenduse programmi ja lõpetas negatiivsete intressimäärade poliitika.
- Kasvav inflatsioon oli 2022. aastal oluliseks negatiivseks faktoriks. Teiseks peamiseks negatiivseks teguriks maailmamajanduses oli kaupade ja teenuste väliskaubanduse tarneahelate ümberorienteerumine seoses Venemaa ja Valgevene-vastase sanktsioonipoliitika rakendamisega.
- Tarbijahinnaindeks (THI) oli EL-i riikides 10,4%, sealhulgas euroala riikides - 9,2%. See oli kiireim hinnakasv alates euroala loomise hetkest.
- 2022. aastal tõusis keskmine 6 kuu EURIBOR alates -0.539% aasta algusest kuni 2.405% aasta lõpus (01.12.2022).
- USA tarbijahinnad tõusid 2022. aasta detsembris 2021. aasta sama kuuga võrreldes 6,5% võrra, kuigi nende kasv aeglustus pärast 2022. aasta juuni tippu (9,1%).
- 2022. aastal Euroopa ja USA aktsiaturude hindade trend oli negatiivne. Kui Inglismaa FTSE 100 indeks tõusis 0,9%, siis Saksamaa DAX ja Prantsusmaa CAC 40 langesid vastavalt -12,3% ja -9,5% võrra. DJI indeks langes aastaga -8,78%.
- 2022. aastal tööpuuduse tase euroala riikides oli stabiilne ja moodustas detsembris 6.7% (EL riikides -6.1%).
- 2022. aastal realiseerus Venemaa sõjast Ukraina vastu põhjustatud geopoliitiline risk, mis tõi Euroopas ja maailmas kaasa kütuse, toidu, elektri ja muude kaupade kiire hinnatõusu. Inflatsioon on saanud enamikus maailma riikides majanduslanguse peamiseks triggeriks.

2022. aasta Eesti majanduse peamised muutused:

- Eesti SKP vähenes kolmandas kvartalis 2021. aasta kolmanda kvartaliga võrreldes 2,4%
- Eesti peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv oli 2022 nõrk. Kui meie naaberriikides Soomes, Rootsis ja Leedus SKP langes vastavalt - 0.4%, -0.5% ja -0.5%, siis Lätis jäi see nulli tasemele.
- Kaupade eksport 2022. aastal suurenes võrreldes 2021. aastaga 17% ning import 23%.

- Venemaa osakaal kaubaimpordis on sanktsioonide mõjul juba oluliselt vähenenud. Kui 2021. aasta oktoobris oli see 9,2%, siis 2022. aasta oktoobris juba 3,1% ning väheneb aasta lõpuks veelgi.
- 2022. aastal registreeriti inflatsiooni rekordiline kasv. Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga ulatus 19,4 %-ni. Tarbijahindade kasvu peamised põhjused on kõrged energiahinnad, kütuse, teenuste ja toiduainete hinnade tõus.
- Statistikaameti andmetel tõusis ehitushinnaindeks 2022. aastal võrreldes 2021.aasta keskmisega 17,8% võrra.
- Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga 26,8%.
- Detsembris 2022 tootjahinnaindeks muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 16.6% võrra.
- Tööstuse ettevõtted tootsid 2022. aastal püsivhindades 1,9% vähem toodangut kui aasta varem. Toodang kasvas tööstuse kolmest sektorist kahes: mäetööstuses 7,3% ja energeetikas 5,4%, kuid kahanes töötlevas tööstuses 2,7%.
- Võrreldes eelmise aastaga, 2022. aastal Eesti kinnisvaraturu kogukäive kahanes 3%, tehinguid tehti 15% vähem, sealhulgas ostu-müügitehinguid 18% vähem. Teisest otsast eluruumina müüdud korteriomandite koguväärtus kasvas 10% võrra.
- Olukord tööturul on paranenud ja tööpuudus on vähenenud tasemele 5.6%. Töötuid oli 2022. aastal 40 200 ehk 2 900 inimese võrra vähem kui aasta varem.
- Keskmise kuupalk jätkas kasvu. Aasta lõpus moodustas keskmine brutokuupalk 1 679 eurot, mis on 8.1% kõrgem võrreldes eelmise perioodiga.
- Baasintressimäärade tõus on alates suvest muutnud laenuraha kallimaks ning pidurdab laenuõudlust. Nii kerkis uute eluasemelaenude intressimäär novembris 4,3%-ni.
- 2022. aastal Eesti pankade kapitaliseeritus jätkas kasvu. Pankade omakapital kasvas 3,9% 2021. aastaga võrreldes, pankade kliendilaenude portfelli kasvas 11,8% ehk 2,65 miljardi euro võrra, sh eluasemelaenude maht kasvas 11,2% ehk ligi 1,0 miljardi euro võrra.
- Eesti Pank hakkas alates 2022. aastast kasutama vastutsüklilise kapitalipuhvri baasnõudeid. Vastutsüklilise kapitalipuhvri määra tõstmine 1%-le suurendaks pankade kapitalinõudeid ligi 117 miljoni euro ehk 4% võrra.

2022. aasta veebruari lõpus puhkes sõda Venemaa ja Ukraina vahel. Geopoliitiline risk Eesti ja EL jaoks on transformeerunud majanduslanguse riskiks. Seoses sõja algusega võeti 2022 vastu ja rakendati Venemaa ja Valgevenemaa majanduse erinevate sektorite, samuti ka Venemaa keskpanga ning suurte kommertsbankade ja erinevate eraisikute suhtes 8 sanktsioonide paketti. Sanktsioonide rakendamine on muutnud tooraine, kaupade tootmise ja müügi, ennem eksisteerinud tootmisahelate geograafiat. See kõik on põhjustanud peamiste toorainekaupade, kütuse, elektrienergia, transporditeenuste jne hindade kasvu. Inflatsiooni järsu kasvu tõttu on hakanud nii EL, kui ka USA keskpangad läbi viima rangemat rahapoliitikat eesmärgiga võtta inflatsiooni kontrolli alla. Aasta jooksul on keskpangad mitmekordselt tõstnud baasintressimäärasid. Ühest küljest on see tõstnud pankade portfelli tulust, teisest küljest põhjustanud laenude kallinemist ja on vähendanud laenuturgude mahtusid.

Majanduslike sanktsioonide poliitika, mille eesmärk oli isoleerida Venemaad maailmajandusest, tehnoliigiaturgudest ja kaupade müügiturgudest, on loonud probleeme ja raskusi panga klientidele, kes on arveldanud Venemaa, Valgevenemaa ja Ukraina partneritega. 2022. aasta maikuust ei teosta pank arveldusi vene rublaga ja on külmutatud korrespondentsuhted Venemaa Sberbank-iga. Käesoleval hetkel teostab pank arveldusi Venemaale ja tagasi ainult Raiffeizen Bank-i vahendusel.

Panga tulude baas praktiliselt ei sõltu geopoliitilise riski realiseerumisest. Pank ei finantseeri Eesti mitteresidente, ei teosta valuutavahetustehinguid Venemaa, Valgevenemaa ja Ukraina valuutadega. Laenuklientide osakaal, kelle struktuuris on toodud riikide kasusaajad, moodustab ainult 1,31% laenuportfelli. Panga kaasatud ressursside baas samuti ei sõltu Venemaa, Valgevenemaa ja Ukraina residentide vahenditest. Seisuga 31.12.2022 moodustavad Venemaa, Valgevene ja Ukraina residentide deposiidid ainult 3,0 % kõikide deposiitide ja 1,8% tähtajaliste deposiitide mahust.

AS-i TBB pank grupi omanike ja klientide struktuuris ei ole sanktsioneeritud isikuid. Pangas toimib efektiivne klientide kontrollisüsteem.

Kuna geopoliitilise riski negatiivne mõju realiseerus suuremal määral esimesel poolaastal, ei mõjutanud see Grupi tulude kasvu 2022. aasta lõpus. Tulude kasvu põhjuseks oli eelkõige dollari ja euro baasintressimäära kasv ning vastavalt ka Euribori kasv. Pankadevahelisel turul saadud intressitulu, laenuportfelli kvaliteedi ja tootluse kasv ning kasumid valuutatehingutest võimaldasid Grupil esimest korda viimase kolme aasta jooksul kasumit toota.

Majandusaasta aruande kinnitamise hetkel on Grupi likviidsuse ja kapitali positsioonid tugevad ning ei erine oluliselt 31.12.2022 seisust. Grupi tegevus on jätkusuutlik ja kasumlik. Panga kapitaliseeritus aasta jooksul suurenes ja maksevõimelisus on kasvanud. Juhatus ei näe hetkel indikatsioone, et Grupp rikub regulatiivseid normatiive: kapitali ja likviidsuse puhvrid on piisavad ning kõik normatiivid on täidetud.

2022. aastal olid Grupi tegevuses järgmised peamised arengud:

- Laenutoodete (hüpoteeklaen, eluasemelaen, investeerimislaen) reklaame kajastati regulaarselt Meta platvormidel, Google otsingutulemustes ning kohalikel uudiste ja kinnisvara portaalides ning perioodilistes eriväljaannetes.
- Pank korraldas perioodiliselt kohalikule kliendile suunatud hoiuse kampaaniaid.
- Toimis töö klientide teadlikkuse tõstmiseks panga pakutavatest toodetest ja teenustest järgmiste vahendite abil:
 - pangakontorites infovoldikute levitamine
 - kodulehekülje sisu ümberpaigutamine ja optimeerimine (pangatoodete nähtavuse parendamine, *call-to-action* nupud, kontaktivormid potentsiaalsete klientide kontaktide saamiseks edasiseks müügitööks)
 - sotsiaalmeedia postitused ja uudiskirjad
- 2022. aasta jooksul toimus uue Internetipanga edasine arendamine.
- Samuti toimus ärisuhte loomiseks Veriff abil isikusamasuse kaugtuvastamise teenuse arendamine
- Pank realiseeris Rahvastikuregistri kaudu isikusamasuse kaugtuvastamise teenuse, mille abil saavad Eesti residendid kontot avada ilma pangakontorit külastamata.
- Pank on 2022. aastal loonud korrespondentsuhted UK pangaga Banking Circle. SALV platvormi arendamise jätkamine eesmärgiga veelgi tõsta tehingute skriiningu ja monitooringu kvaliteeti.

Kasumiaruande analüüs

TBB panga Grupi 2022. aasta auditeeritud kasum moodustas 185 tuhat eurot, 2021. aasta kahjum moodustas -1 242 tuhat eurot. Grupi kogutulud kasvasid eelmise aastaga võrreldes 25,6% ja moodustasid 7 066 tuhat eurot.

Võrreldes 2021. aastaga kasvas intressitulu 2022. aastal 38,3% võrra ja moodustas 3 682 tuhat eurot (vt lisa 17). Intressitulu kasvule avaldas mõju USA föderaalreservi ja Euroopa keskpanga intressimäärade tõus, mis võimaldas paigutada likviidsed vahendid üleööhoiuseks ja teenida tähtajalistelt hoiustelt US dollarites kõrgemat intressi. Intressitulu pangadeposiitidelt ulatus 791 tuhande euronit keskmise intressimäära märkimisväärse tõusu tõttu 2022. aastalõpu seisuga (31.12.2022: 3,45% ja 31.12.2021: 0,07%) ning alates 14. septembrist 2022 ECB poolt hoiustamise püsivõimaluse intressimäära nullist kuni 2%-ni järkjärgulise tõstmise tõttu üleöödeposiitide paigutamisel Keskpangas. Laenude intressitulud kasvasid 13,5%-ne võrra laenuportfelli suurenemise taustal. Keskmise laenuintressimäär kasvas samuti võrreldes 2021 aastaga (31.12.2022: 4,78%; 31.12.2021: 4,55%) (vt lisa 7). Liisingtegevusest intressitulude langus oli 41,1%.

Intressikulu kahanes 12,1% ja moodustas 1 072 tuhat eurot (vt lisa 18). Varadega seotud negatiivsest intressimäärast tingitud intressikulu langes 22,3% võrra ja ulatus 258 tuhande euronit. Intressikulu hoiustelt kahanes 10,7% eelmise aastaga võrreldes. Keskmise intressimäär on langenud (31.12.2022: 1,58%; 31.12.2021: 1,61%). Maaelu Edendamise Sihtasutuselt ja KredEx Sihtasutuselt kaasatud ressursside ja saadud laenude keskmised intressimäärad jäid peaaegu samale tasemele (vastavalt 31.12.2022: 0,67% ja 4,38%; 31.12.2021: 0,77% ja 4,00%).

Kokkuvõttes Grupi neto intressikasum kasvas 80,9% võrra ja ulatus 2 610 tuhande euronit (2021: 1 443 tuhat eurot).

2022. aastal nõuete väärtuse muutusest saadud kahjum summas 166 tuhat eurot on oodatava krediidi kahjumi (ECL) suurenemise tulemus, mille põhjuseks oli oodatava kahjumi reservi moodustamist mõjutavate makromajanduslike näitajate halvenemine majanduslanguse tingimustes (2021: perioodi kasum 197 tuhat eurot) (vt lisad 2, 3, 7, 19).

Teenustasutulu kasvas 10,8% ja moodustas 1 542 tuhat eurot (2021: 1 392 tuhat eurot), mis oli peamiselt tingitud laenudega seotud ja muude teenustasude suurenemisest (vt lisa 20). 2022. aastal olid teenustasutulude struktuuris kõige olulisemad:

- maksetega seotud teenustasud 36,0% (2021: 56,4%);
- laenude haldamisega seotud teenustasud 16,4% (2021: 13,1%);
- konto hooldustasud 15,5% (2021: 11,6%).

Teenustasukulu kasvas võrreldes eelmise aastaga 2,7% ja moodustas 1 375 tuhat eurot (2021: 1 339 tuhat eurot) (vt lisa 21). Teenustasukulu struktuuris saab välja tuua kolm olulisemat gruppi:

- andmetöötluse teostamise tasu 50,2% (2021: 40,6%);
- kaarditeenustega seotud tasud 23,1% (2021: 24,0%);
- maksetega seotud teenustasud 18,8% (2021: 25,6%).

Kokkuvõttes kasvasid Grupi neto teenustasud kolmekordselt ja moodustasid 167 tuhat eurot.

2022. aastal valuutavahetustehingute teostamisel sai Grupp finantstehingutelt kasumit summas 1 145 tuhat eurot, mis on eelmise aastaga võrreldes 33,9% suurem (2021: 855 tuhat eurot) (vt lisa 22).

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindluse kasum oli 225 tuhat eurot (2021. aasta kasum 216 tuhat eurot) (vt lisa 10).

Neto kasum kulla ümberhindlusest oli 33 tuhat eurot (2021. aasta kasum 21 tuhat eurot).

Administratiivkulud kasvasid aastaga 1,6% moodustades 3 355 tuhat eurot (2021. aastal 3 301 tuhat eurot). Kulude struktuuris oli suurimaks kuluallikaks personalikulud ja nende osakaal moodustas 87,1% administratiivkuludest (2021. aastal 87,5%) (vt lisad 23-24).

Muud tegevustulud 2022. aastal langesid võrreldes eelmise aastaga 8,4% ja moodustasid 439 tuhat eurot (2021. aastal 479 tuhat eurot) (vt lisa 25, 8, 11). Muud tegevuskulud langesid 34,1% võrra ja moodustasid 467 tuhat (2021.aastal 709 tuhat eurot) (vt lisa 26).

Finantsseisundi aruande analüüs

TBB panga Grupi bilansimaht seisuga 31. detsember 2022 kasvas aasta algusega võrreldes 3,5%, moodustades 176 993 tuhat eurot (2021: 170 994 tuhat eurot). Kasvu peamiseks põhjuseks on muude võlgade ehk Maaelu Edendamise Sihtasutustelt (MES) saadud laenude mahu suurenemine (vt lisa 13). Samuti kasvas mitmekordelt muude kohustuse maht ehk bilansikirje „Maksed teel” seoses lõppsaajatele krediteerimata kontrolli läbivate laekumiste ning monitooringus olevate väljaminevate maksete mahu kasvuga (vt lisa 14). Kasv on ajutine ning selle põhjuseks on 2022. aasta jooksul kehtestatud rahvusvahelistest finantssanktsioonidest tulenevate täiendavate hoolsusmeetmete rakendamine seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu.

Laenutegevus

Võrreldes 2021. aastaga kasvasid Grupi jääkväärtuses bruto laenunõuded klientidele 2022. aastal 13,5% võrra ning moodustasid 57 638 tuhat eurot (31.12.2021: 50 778 tuhat eurot) (vt lisa 7). Kliendisektorite lõikes muutusid nõuded järgmiselt: laenunõuded juriidilistele isikutele kasvasid 16,8% võrra ja nõuded eraisikutele langesid 5,2% võrra. Oodatavate laenukahjumite katteks moodustatava reservi bilansiline saldo seisuga 31. detsember 2022 on -360 tuhat eurot (31.12.2021: -228 tuhat eurot) (vt lisa 7). Reservi kasvu põhjuseks on oodatava krediidikahjumi (ECL) suurenemine seoses oodatava kahjumi reservi moodustamist mõjutavate makromajanduslike näitajate halvenemisega majanduskriisi tingimustes.

Finantseerimine

Seisuga 31. detsember 2022 Grupi kohustused teiste krediidasutuste ees moodustasid 64 tuhat eurot (31.12.2021: 0 tuhat eurot).

Võlgnevused klientidele moodustasid 31. detsember 2022 seisuga 129 560 tuhat eurot ja aasta algusega võrreldes on vähenenud 6,5 % võrra, mis oli tingitud juriidiliste isikute hoiuste mahu 7,0% ja eraisikute hoiuste mahu 5,6% langusest (vt lisa 12).

Muud võlad 2022. aastal kasvasid 46,7% võrra ja moodustasid 12 572 tuhat eurot (2021: 8 571 tuhat eurot) (vt lisa 13). Grupi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse koostöö eesmärgiks on parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võimalusi kaasata finantsvahendeid, tagada nende võimaluste rakendatus üldistes huvides. KredEx Sihtasutusega koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtjate äritegevust.

Muude kohustuste ja viitvõlgade maht mitmekordistus, mis oli seotud teel maksete kasvuga pangategevuse käigus täiendavate hoolsusmeetmete rakendamise tõttu (2022: 13 077 tuhat eurot, 2021: 2 291 tuhat eurot) (vt lisa 14).

2.6 TBB panga arengusuunad 2023. aastaks

AS TBB panga grupi strateegia aastaks 2023 näeb ette 2022. aastal alustatud projektide elluviimist. Strateegia väljatöötamisel on toetutud Eesti makromajanduskeskkonna ning pangandusturu hetkeolukorra analüüsile ja tulevikutrendide prognoosile.

2023. aastal on panga kaks peamist töö põhisuunda: kõrge likviidsuse säilitamine ja brutolaenuportfelli kõrge kvaliteedi ja tulukuse tagamine.

Geopoliitiline komponent ning sõda Venemaa ja Ukraina vahel 2022. aastal avaldavad negatiivset mõju EL-i riikide finants-, energia-, toidu- ja tooraineturule. Eeldatav 2023. aastal inflatsiooni langus ei võimalda positiivset ja stabiilset majanduskasvu ning laenude kallinemine suurendab nii intressitulu mahtu, kui ka vähendab laenuportfelli kasvupotentsiaali. Antud väliskeskkonna muutused võivad avaldada oma negatiivset mõju Grupi kasumlikkusele, samas sunnivad otsima uusi turgusid, partnereid, investoreid, et laiendada panga teenuste ja arveldusteenuste mahtu ja kasvatada tulude struktuuri.

Venemaa ja Ukraina vahelise sõja kontekstis jätkab pank rahvusvaheliste arvelduste teostamist vähendatud formaadis, range vastavuskontrolli all ja ainult EL-i pankade korrespondentkontode kaudu. Tulenevalt Venemaa-Ukraina konfliktist on oodata 2023. aastal arvelduste mahtude langust.

Stabiilse arengu tagamiseks investeerib Pank jätkuvalt infotehnoloogilistesse lahendustesse sh CRM ja internetipanga arendusse. 2023. aastal on plaanis alustada üleminekut uuele pangainfotehnoloogia süsteemile. See parandab arvelduste kiirust ja kvaliteeti, toob kasutusele uued perspektiivsed pangateenused, lihtsustab analüütilisi arvutusi ning tõstab riski- ja likviidsuse juhtimise taset. Oluline osa panga arendustes on seotud erinevate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tööprotsesside automatiseerimisega, mis sisaldab analüüsi, skooringu ja monitooringu tarkvara arendamist.

Rahvusvaheliste maksete kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks laiendatakse korrespondentpankade ja arveldusvaluutade võrgustikku. Arvestades rahaturu kasumlikkuse kasvu, on kavas suurendada pankadevaheliste laenude mahtu nii välisvaluutas, kui ka eurodes. 2023. aasta lõpuks peaks pankadevahelisel turul raha paigutamisest saadav tulu ületama 25% panga kogu intressitulust.

Pank peab oluliseks kliendi portfelli suurendamist ning jaepanganduse erinevate teenuste senisest laiemat müüki. Nende eesmärkide realiseerimiseks on suurendatud 2023. aasta reklaamieelarve, mis tagab reklaamipindade katvuse laiendamist ning reklaami efektiivsuse tõstmist. Samuti toimub ka klienditeekonna optimeerimine (reklaamikanalid, maandumislehed, taotluste vormid kodulehel ja iseteeninduse kabinetis, edasine töö kliendiga)

2023. aastal jätkab Pank perioodiliste reklaamikampaaniate läbiviimisega. Eesmärgid:

- Tähtajaliste deposiitide mahtu suurendamine
- Prioriteetsetes valdkondades laenuklientide portfelli suurendamine
- Kliendiportfelli suurendamine (eelkõige noorema sihtrühma meelitamiseks)
- Arvelduskonto avamise kaugtuvastamise abil võimalusest teavitamine

2023. aasta alguses lõpevad arendustööd ärisuhte loomiseks Veriff abil isikusamasuse kaugtuvastamise teenuse loomiselja teenus saab klientidele kättesaadavaks 2023. aasta esimeses kvartalis.

2023. aastal jätkab Pank uue Internetipanga arendustöid.

2.7 Sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem toimib vastavalt AS TBB panga nõukogu poolt kinnitatud „Sise- ja vastavuskontrolli süsteemi poliitikale“.

Sisekontrollisüsteem on AS TBB panga juhatuse eestvedamisel rakendatud organisatsiooniliste meetmete, tegevuste ja sise-eeskirjade süsteem, mille ülesandeks on tagada AS TBB panga Grupi riskide piisav juhtimine, eesmärkide võimalikult efektiivne saavutamine, aruandluse korrektsus, varade ja andmete kaitse ning kehtivate õigusnormide täitmine.

Iga Panga Grupi juhtimis- ja tegevustasand täidab sisekontrollisüsteemis oma kindlaid ülesandeid.

Sisekontrollisüsteemi loomise ja tõhusa toimimise eest Panga Grupis vastutab Panga juhatus. Juhatus kehtestab Panga Grupi tegevust reguleerivad dokumendid (sh struktuur, tegevuskavad, sise-eeskirjad, limiidid ja muud sisenormid) ning tagab nende nõuetekohasuse ja täitmise.

Panga Grupis täidavad olulisi kontrollifunktsioone riskijuhtimise teine kaitseliin, mis koosnes 2022.a. riskikontrolli- ja vastavuskontrolli funktsioonidest ning kolmas kaitseliin, mida esindab siseauditi osakond. Kontrollifunktsioonid omavad piisavaid volitusi oma töökohustuste täitmiseks ning nad on esitanud AS TBB panga juhatusele ja/või nõukogule regulaarselt aruandeid.

Osakondade juhatajad vastutavad nende riskide juhtimise ja kontrollimise eest, millega nad oma tegevuses kokku puutuvad. Iga osakonna juhataja peab tagama oma alluvate piisava juhendamise, kontrollima nende tegevust ning nõudma neilt nende tööd reguleerivate dokumentide täitmist.

Sisekontrollisüsteemi osaks on ka komiteede süsteem, kuhu kuulusid 2022.a. lisaks õigusaktidega nõutud krediitdikomiteele ja auditikomiteele veel riskide ja kapitali juhtimise komitee, kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee ning talitluspidevuse komitee.

AS TBB panga nõukogu teostab järelevalvet Panga ja kogu Grupi tegevuste üle, jälgides juhatuse tööd (sh sisekontrollisüsteemide rakendamisel), kehtestades Grupi strateegia ja tegevuse üldpõhimõtted, sh üldised riskijuhtimise põhimõtted.

AS TBB panga Grupi sisekontrollisüsteemi ja riskijuhtimise toimimist hindab ja kontrollib (auditeerib) regulaarselt siseauditi osakond. Siseauditi osakond allub vahetult nõukogule ning lähtub oma tegevuses nõukogu kinnitatud osakonna põhimäärusest, poliitikast ja protseduuridest ning aasta tööplaanist. Siseauditi osakond koostab oma töö tulemusena aruandeid, milles annab Panga juhatusele ja nõukogule objektiivset tagasisidet tuvastatud puuduste kohta ning teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks. Siseauditi osakond kontrollib korrapäraselt Finantsinspektsiooni ja siseauditi aruannetes väljatoodud puuduste kõrvaldamist.

2.8 Dividendipoliitika

Dividendide maksmise eeldused ja põhimõtted on sätestatud Panga aktsionäride 25.04.2022 kinnitatud „Dividendipoliitikas“, mis on avaldatud Panga kodulehel. Dividendide maksmise eelduseks on, et kapitaliga seotud nii välised kui ka sisemised regulatiivsed

normatiivid peavad olema jätkusuutlikult täidetud. Sellest tulenevalt lähtub Panga Grupi dividendipoliitika konservatiivsetest ja usaldusväärsetest eeldustest, et pärast mis tahes jaotust saaks täita kehtivaid kapitalinõudeid. Panga Grupi üldkoosolek võib vastavate kasvu-ja/või investeerimisplaanide korral dividendide väljamaksmisest loobuda. Panga Grupp kasutab dividendide väljamaksmisel nn jääkdividendide põhimõtet, mille kohaselt dividendidena makstakse välja üknes ülejääv osa kasumist, mida ei reinvesteerita eri investeerimisprojektidesse.

2.9 Tasustamise põhimõtted

TBB panga Grupis kehtib ühtne tasustamispoliitika, mis on kinnitatud nõukogu poolt. Tasustamise poliitika eesmärgiks on tagada juhtorganite liikmete ja kõigi töötajate tasustamine kooskõla Panga äri- ja riskistrateegiaga, kultuuri ja väärtustega, Panga ja aktsionäride pikaajaliste huvidega ja huvide konflikti vältimiseks rakendatavate meetmetega. Poliitika ei julgusta liigsete riskide võtmist. Poliitika tugineb efektiivsel tulemustele orienteeritud töökultuuril koos kvaliteetse riskijuhtimisega, arvestades kapitali piisavust ja vajalikku likviidsust.

Nõukogu koostöös auditikomiteega teostab järelevalvet Poliitikas sätestatud tasustamise põhimõtete rakendamise üle. Siseauditi üksus kontrollib ja hindab üks kord aastas Panga juhtorganite liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtete vastavust Krediidiasutuste seaduses sätestatud nõuetele.

AS TBB panga grupis kehtiv töötasu struktuur koosneb:

- põhitöötasust - fikseeritud töötasu, mis on määratud ametikoha ülesannete ning töötaja teadmiste, oskuste ja kogemuste põhjal, ja milles Pank ja töötaja on kokku leppinud;
- muutuvtasust - töötasu ebaregulaarne osa, mida võib maksta preemiana ja lisatasuna täiendavate tööülesannete täitmise eest, samuti juhatuse liikmetele makstavad lahkumishüvitised.

Panga töötajate töö tasustamine toimub valdavalt põhitöötasu baasil. Pangas ei ole tulemustasudel põhinevat tasustamist kasutusele võetud.

2023. aastal täiendasime Grupi tasustamispoliitikat sättega, mille eesmärgiks on tagada, et järgitakse sooneutraalsuse põhimõtet, st mees- ja naistöötajad saavad võrdset tasu võrdse või võrdväärse töö eest. Tasu makstakse kriteeriumide alusel, mis on seotud töötaja võimete, pädevuse, kvalifikatsiooniga, kogemuste ja teadmistega.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele määratleb Pank kindlaksmääratud töötajad, kelleks on nõukogu ja juhatuse liikmed, kontrollifunktsioonide eest vastutavad isikud, töötajad, kellel on oluline mõju Grupi riskiprofiilile. Kindlaksmääratud töötajate nimekirja vaadatakse üle vähemalt kord aastas või kui toimuvad struktuurimuudatused või luuakse uusi ametikohti, mis mõjutavad kindlaksmääratud töötajate nimekirja. Kindlaksmääratud töötajate töö tasustamise põhimõtted on samad, mis ülejäänutel Panga töötajatel, st nende töö tasustamine toimub põhitöötasu baasil.

2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatusus

Järgnevalt on esitatud olulisemad **suhtarvud**, mis iseloomustavad Grupi tegevust 2022. ja 2021. aastal. Seejuures on keskmised bilansilised näitajad võetud eelmise aasta lõpu ning aruande aasta iga kvartali lõpu vastavate andmete aritmeetilise keskmisena. Kasumiaruande näitajate puhul lähtutakse aruandeaasta tegelikest andmetest.

Suhtarvud	31.12.2022	31.12.2021
1. ROE, Omakapitali tootlus = Puhaskasum (kahjum) / omakapital	0.86%	-5.63%
2. EM, Omakapitali kordaja = Aktivad / omakapital	9.34	7.35
3. PM, Puhastootlus = Puhaskasum (kahjum) / kogutulud*	2.62%	-22.08%
4. AU, Vara tootlikkus = Kogutulud / aktivad	3.52%	3.47%
5. ROA, Koguvara tulutase = Puhaskasumi suhe koguvarasse	0.09%	-0.77%
6. EPS, Tulu aktsia kohta = Puhaskasum (kahjum) / keskmine aktsiate arv (EUR)	0.01	-0.05

*Kogutulud on kasumiaruandes kajastatud kõikide tulude summa.

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks.

Kapitali adekvaatusus ehk koguomavahendite suhtarv = omavahendid / koguriskipositsioon (%) väljendab Grupi omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele.

Seisuga 31.12.2022 kapitali adekvaatusus oli 25.02% (31.12.2021: 25.23%).

Omavahendite ja suhtarvude arvestus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Esimese taseme omavahendid (TIER 1)	20 219	20 336
Esimese taseme põhiomavahendid (CET 1)	20 219	20 336
Sissemakstud aktsiakapital	25 500	25 500
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	-4 970	-3 728
Aruandeperioodi kasum /kahjum (-)	185	-1 242
(-) Mitteaktsepteeritav osa aastakasumist	-185	-
Kasumi arvel moodustatud reservid	1 005	1 005
Esimese taseme põhiomavahendite mahaarvamised	-1 316	-1 199
Koguomavahendid	20 219	20 336
Riskiga kaalutud varad kokku (Koguriskipositsioon)	80 806	80 600
Kapitali suhtarvud ja puhvrid		
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (CET1)	25.02%	25.23%
Esimese taseme omavahendite suhtarv (TIER 1)	25.02%	25.23%
Koguomavahendite suhtarv	25.02%	25.23%
Kombineeritud puhvri nõue	2 818	2 015
Kapitalisäilitamise puhvri nõue	2 020	2 015
Vastutsüklilise puhvri nõue	798	-

Alates 15. detsember 2022, arvestades viimaseid kehtivaid SREP¹ kapitalinõudeid, on Grupi minimaalseks regulatiivseks omavahendite suhtarvaks **20,58%** (kuni 15.12.2022 **21,16%**), mis tagab, et kaetud oleks nii Pillar 1, Pillar 2 riskid kui ka kombineeritud puhvri nõue. Kapitalinõue koosneb Pillar 1 koguomavahendite nõudest 8%, kombineeritud puhvri nõudest 3,5% (kuni 07.12.2022 2,5%), Pillar 2 nõudest 6,08% (kuni 15.12.2022 7,66%) ja täiendava omavahendite suunisest 3% (alates 10.01.2022).

Krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutab TBB panga Grupp standardmeetodit. Grupi krediidiriski kapitalinõude arvutamisel seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 on võetud arvesse nii bilansilised varad kui ka bilansivälised kohustused.

Riskiga kaalutud varad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	Kapitali baasnõuded (8%)	31.12.2021	Kapitali baasnõuded (8%)
KOGURISKIPOSITSIOON	80 806	6 464	80 600	6 448
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul	73 028	5 842	70 883	5 671
Valitsus	-	-	-	-
Krediidiasutused ja investeerimisühingud	3 997	320	4 888	391
Äriühingud	8 498	680	10 886	871
millest: VKE	8 495	680	10 330	826
Jaenõuded	286	23	313	25
Kinnisvaraga tagatud nõuded	41 808	3 344	38 046	3 044
millest: VKE	38 304	3 064	34 346	2 748
Viivitatud nõuded	1 771	141	531	42
Eriti suure riskiga seotud kirjed	12 108	969	11 037	883
Muud varad	4 560	365	5 182	415
Kokku välisvaluutariski summa	625	50	638	51
Kokku operatsiooniriski summa	7 153	572	9 079	726

*VKE - määratletud mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) kategooriasse kuuluvad ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot (väljavõte komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa Artiklist 2).

Alates 2014. aastast on Eestis kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded. Kombineeritud puhvri nõude koostisosad on:

- kapitali säilitamise puhver 2,5%,
- süsteemse riski puhver 0% alates 01.05.2020 (1,0% kuni 30.04.2020),
- vastutsükliline puhver 0-2,5% (oleneb krediidiriski positsioonide asukohast).

Alates 2016. aastast peavad kõik EL krediidiasutused hoidma omavahendeid vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude täitmiseks. Vastutsüklilise puhvri nõue on krediidiasutuse koguriskipositsiooni ja vastutsükliliste kapitalipuhvrite kaalutud keskmise määra korrutis. Vastutsüklilise puhvri määr kehtestatakse geograafilisel põhimõttel riikide lõikes vastava riigi määratud asutuse poolt. Eestis kehtis alates 2016. aastast vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue 0%, alates 7. detsembrist 2022 on kohaldatav vastutsüklilise kapitalipuhvri määr 1% ja alates 1. detsembrist 2023 1,5%. Kapitalinõuded ja puhvrid seisuga 31.12.2022 on toodud allolevas tabelis.

¹ SREP juhend ehk „Suunised järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning meetodikate kohta“ Finantsinspektsiooni järelvalvelise hinnangu andmisel.

Kapitalinõuded ja puhvrid

31.12.2022

Oma- vahendid	Oma vahendite summa	Koguriski positsioon	Omavahendite baasnõuded	Baasnõuete ülejäak(+) pudujääk(-)	Kapitali adekvaatus	Kapitali säilitamise puhver	Vastutsükilise puhver	Kapitalinõuded kokku, k.a.puhvrid	Kogunõuete ülejäak(+) pudujääk(-)				
	1	2	3	4=2x3	5=1-4	6=1/2	7	8=2x7	9	10=2x9	11=3+7+9	12=2x11	13=1-12
Kogu kapital	20 219	80 806	8%	6 464	13 755	25.02%	2.5%	2 020	1%*	798	11.5%	9 282	10 937
Tier 1 kapital	20 219	80 806	6%	4 848	15 371	25.02%	2.5%	2 020	1%*	798	9.5%	7 666	12 553
CET 1 kapital	20 219	80 806	4.5%	3 636	16 583	25.02%	2.5%	2 020	1%*	798	8%	6 454	13 765

*0.987% ehk Grupipõhine vastutsüklilise kapitalipuhvri määr, mis on arvutatud vastavalt kapitalinõuete direktiivi² artikli 140 lõikele 1.

Kapitalinõuete määrusega³ nähakse krediidasutustele ette nõue arvutada finantsvõimenduse määr. **Finantsvõimenduse määr** võrdub esimese taseme omavahendite ja riskipositsiooni näitaja jagatisega ning väljendatakse protsendina. Finantsvõimenduse määra eesmärk on katta ülemäärase finantsvõimenduse risk (risk, mis tuleneb krediidasutuse liiga kiirest kohustuste kasvust) ja toimida kaitsemeetmena riskitundlikele omavahendite nõuetele.

Finantsvõimenduse määra arvutamine

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Bilansilised riskipositsioonid	175 812	169 795
Muud bilansivälised kirjed	1 481	2 734
Finantsvõimenduse määra riskipositsiooni väärtus	177 293	172 529
Esimese taseme omavahendid	20 219	20 336
Finantsvõimenduse määr, kasutades esimese taseme omavahendite täielikult rakendatud määratlust	11.40%	11.79%

Juhtkonna hinnangul Grupp on vastavuses kõikide välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021.

Aruande perioodil säilitas Grupp **likviidsuse taseme**, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks. Arvutatud perioodi lõpule eelneva kaheteistkümne kuu lõpu andmete aritmeetiliste keskmisena arvutatav likviidsuskattekindaja ehk LCR (%) oli 2022 aastal 589% ja 2021 aastal 975% (regulatiivne miimumnõue on 100%). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekindaja avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2022. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

Likviidsuskattekindaja

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2021*	31.03.2022*	30.06.2022*	30.09.2022*	31.12.2022*
Likviidsuspuhver	69 981	73 357	79 771	87 011	92 616
Vahendite netoväljavool kokku	7 177	7 937	9 613	12 675	15 725
Likviidsuskattekindaja (%)	975%	924%	830%	686%	589%

*arvutatud perioodi lõpule eelneva kaheteistkümne kuu lõpu andmete aritmeetiliste keskmistena

Likviidsuskattekindaja võrdub krediidasutuse likviidsuspuhvri suhtega tema likviidsuse vahendite netoväljavoolu 30 kalendripäeva pikkuse stressiperioodi jooksul ning seda väljendatakse protsendina. Arvestamisel kasutatav likviidsuspuhver on krediidasutuse nõuetekohaselt hoitavad

² Kapitalinõuete direktiiv ehk Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL (CRD), 26. juuni 2013. aasta.

³ Kapitalinõuete määrus (EL) 575/2013, 26. juuni 2013.

likviidsed varad (kassa, väljavõetavad hoiused keskpangas). Likviidsete vahendite netoväljavool on summa, mis saadakse krediidasutuse likviidsete vahendite sissevoolu mahaarvamisel tema likviidsete vahendite väljavoolust, kusjuures raha netoväljavoolu arvutamisel ei tohi sissevoolu arvesse võtta rohkem kui 75% ulatuses raha väljavoolust.

2.11 TBB panga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanded 2018-2022

	(tuhandetes eurodes)				
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Sularaha	1 204	807	466	1 023	1 183
Nõuded	163 285	155 046	129 658	138 037	195 598
Muu vara	790	1 073	1 268	989	1 490
Kuld	499	525	504	440	367
Materiaalne põhivara	3 772	4 026	4 361	4 878	4 601
Immateriaalne põhivara	1 181	1 199	1 021	797	-
Kinnisvarainvesteeringud	6 262	8 318	9 406	10 670	11 851
AKTIVA (VARAD) KOKKU	176 993	170 994	146 684	156 834	215 090
Võlgnevused	142 196	147 168	121 976	125 615	182 357
Muud kohustused ja viitvõlad	13 077	2 291	1 931	4 806	5 499
Kohustused kokku	155 273	149 459	123 907	130 421	187 856
Omakapital kokku	21 720	21 535	22 777	26 413	27 234
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	176 993	170 994	146 684	156 834	215 090

2.12 Kohtuvaidlused ja maksurevisjonid

Oma tavapärase äritegevuse käigus on Panga ja Grupi ettevõtted osalenud mitmetes kohtumenetlustes eesmärgiga välja nõuda lepingupooltelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatisi. (vt ka Lisa 16). Panga juhtkond on seisukohal, et 2022. aasta 31. detsembri seisuga ning aruande kinnitamise kuupäevaga pooleli olevate kohtumenetluste tulemusena ei kanna Pank ja Grupi ettevõtted märkimisväärseid kahjusid.

2022. aastal ning aruande esitamise päeva seisuga on käimas:

- AS-il TBB pank on 4 (neli) panktorimenetlust, 7 (seitse) täitemenetlust, 2 (kaks) maksekäsu kiirmenetlust, 2 (kaks) Panga vastu alustatud kohtumenetlust, 1 (üks) Panga vastu alustatud eeltõendamismenetlus ja 1 (üks) Prantsusmaal Panga vastu alustatud kassatsioonimenetlus. Panga kahjuks on tehtud kohtuotsus, mille vastu on Pank esitanud apellatsioonikaebuse (vt ka Lisa 16);
- AS-il TBB liising on 2 (kaks) pankrotimenetlust, 8 (kaheksa) täitemenetlust, 1 (üks) kohtumenetlust s.o AS-i TBB liising vastu esitatud apellatsioon;
- AS-il TBB Invest ei ole ühtegi kohtu- ega arbitraažimenetluses olevat asja.

Nende menetluste puhul, mis on Panga ja Grupi ettevõtte vastu, ei näe juhtkond juriidilisi aluseid miks vaidlus saaks olla rahuldatud mitte Panga ja Grupi ettevõtte kasuks.

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2022 aastal maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

3.1 TBB panga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)			
AKTIVA (VARAD)	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Sularaha		1 204	807
Nõuded		163 285	155 046
Nõuded keskpangale	5	86 019	79 501
Nõuded krediitiasutustele	6	19 988	24 995
Nõuded klientidele	7	57 278	50 550
Muu vara	8	790	1 073
Kuld	9	499	525
Materiaalne põhivara	10	3 772	4 026
Immateriaalne põhivara	10	1 181	1 199
Kinnisvarainvesteeringud	11	6 262	8 318
AKTIVA(VARAD) KOKKU		176 993	170 994

PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Võlgnevused		142 196	147 168
Võlgnevused krediitiasutustele		64	-
Võlgnevused klientidele	12	129 560	138 597
Muud võlad	13	12 572	8 571
Muud kohustused ja viitvõlad	14	13 077	2 291
KOHUSTUSED KOKKU		155 273	149 459
Aktsiakapital	15	25 500	25 500
Reservid	15	1 005	1 005
Akumuleerunud kahjum		-4 785	-4 970
OMAKAPITAL KOKKU		21 720	21 535
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU		176 993	170 994

Aastaaruande lisad lehekülgedel 26-104 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.2 TBB panga Grupi konsolideeritud koondkasumi aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2022	2021
Neto intressitulu		2 610	1 443
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	17	3 508	2 394
Muu samalaadne tulu	17	174	268
Intressikulu	18	-1 072	-1 219
Nõuete väärtuse langus	7, 19	-166	197
Neto teenustasud		167	53
Teenustasutulu	20	1 542	1 392
Teenustasukulu	21	-1 375	-1 339
Neto kasum finantstehingutelt	22	1 145	855
Administratiivkulud		-3 355	-3 301
Palgakulu	23	-2 187	-2 161
Palgaga seonduvad maksud	23	-735	-728
Muud halduskulud	24	-433	-412
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	10	-424	-496
Kinnisvara ümberhindlus	11	225	216
Neto kasum kulla ümberhindlusest		33	21
Muud tegevustulud/kulud		-28	-230
Muud tegevustulud	25	439	479
Muud tegevuskulud	26	-467	-709
Kasum/kahjum enne maksustamist		207	-1 242
Aruandeperioodi tulumaksukulu(-)/tulu(+)	2	-22	-
Aruandeaasta kasum/kahjum		185	-1 242
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum		185	-1 242

Aastaaruande lisad lehekülgedel 26-104 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.3 TBB panga Grupi konsolideeritud rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2022	2021
Rahavood äritegevusest			
Kasum / kahjum enne maksustamist		185	-1 242
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum	10	424	496
Kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutus	11	-225	-216
Neto intressitulu	17,18	-2 610	-1 443
Nõuete krediitdialustele ja klientidele muutus	6, 7, 19	-2 750	-2 367
Muude äritegevusega seotute nõuete ja ettemaksete muutus	8, 11	311	172
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	12,13,14	5 847	25 435
Saadud intressid	7, 17	3 623	2 634
Makstud intressid	12,18	-1 018	-1 014
Kokku rahavood äritegevusest		3 787	22 455
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	10	-152	-338
Materiaalse ja immateriaalse põhivara maha kandmine	10	-	-
Kinnisvarainvesteeringute soetamine	11	-322	-70
Kinnisvarainvesteeringute müük	11	2 603	2 075
Kokku rahavood investeerimistegevusest		2 129	1 667
Rahavood finantseerimistegevusest			
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	14	-88	-88
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-88	-88
Rahavood kokku		5 828	24 034
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		95 340	71 306
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		101 168	95 340

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

		2022	2021
<i>Sularaha</i>		1 204	807
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas (vabad vahendid)</i>	5	84 678	78 368
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud teistes pankades</i>	6	15 286	16 165
Raha ja raha ekvivalendid kokku		101 168	95 340

Aastaruande lisad lehekülgedel 26-104 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

3.4 TBB panga Grupi konsolideeritud omakapitali liikumise aruanne

(tuhandetes eurodes)				
	Aktiivkapital	Reservid	Jaotamata kasum/ akumuleerunud kahjum	Kokku
Saldo 01.01.2021	25 500	1 005	-3 728	22 777
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-1 242	-1 242
Lõppsaldo 31.12.2021	25 500	1 005	-4 970	21 535
Aruandeaasta koondkasum	-	-	185	185
Lõppsaldo 31.12.2022	25 500	1 005	-4 785	21 720

Aastaruande lisad lehekülgedel 26-104 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Grupi üldinfo ja koostamise üldalused

AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS) alustas oma tegevust detsembris 1991. Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4. Panga põhifunktsioonideks on deposiitide kaasamine, laenude andmine klientidele ja teistele pankadele, arvelduste ning valuutaoperatsioonide teostamine oma klientidele.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi (edaspidi ka „Grupp“) kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2022 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%

Käesolev TBB panga Grupi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS). Peamised raamatupidamisarvestuse põhimõtted on toodud allpool.

AS-i TBB pank konsolideeritud majandusaasta aruanne on avaldamiseks heaks kiidetud AS-i TBB pank juhatuse poolt ja esitatakse kinnitamiseks nõukogule ja aktsionäridele.

Gruppi kuuluvad ettevõtted kasutavad olulises osas ühtseid hindamisaluseid ja arvestusmeetodeid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja varade ja kohustuste kajastamisel on lähtutud tegevuse jätkuvuse põhimõttest.

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud teatud varad (nt. kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses). Raamatupidamise aruanded on koostatud tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Lisa 2. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte

Konsolideerimine

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte eraldiseisvas bilansis kajastatakse investeeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara väärtuse langusest põhjustatud allahindlused.

Elimineerimised konsolideerimisel

Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik Gruppi kuuluvate ettevõtete vahelised tehingud, omavahelised saldod ja realiseerumata kasumid.

Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Arvestus- ja esitusvaluuta

Panga ja Gruppi kuuluvate ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused ning õiglasel väärtusel kajastatavad mitte-monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud välisvaluutakursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastab Grupp sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleõlaenusid teistes pankades, mida saab ilma märkimisväärsete piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

Äritegevuse rahavood on koostatud kasutades kaudset meetodit. Investeeringu- ja finantseerimistegevuse rahavood on esitatud aruandeperioodi brutolaekumiste ja -väljamaksetena.

Finantsinstrumendid

Liigitamine ja mõõtmine

Finantsinstrumendid, mille väärtuse muutus toimub õiglase väärtuse muutumisel läbi kasumiaruande, on esialgselt kajastatud nende õiglasel väärtuses. Teised finantsinstrumendid on esialgselt kajastatud õiglase väärtuses, millest on maha lahutatud tehingu kulud. Esialgne õiglane väärtus on parim alus õiglase väärtuse määramisel. Esialgsel kajastamisel saadud kasum või kahjum kajastatakse ainult siis kui õiglane väärtus ja tehingu hind on erinevad, mida saab tõendada teiste samalaadsete instrumentide tehingute turuhinnaga või muude hindamistehnikatega, mille sisendid hõlmavad turul jälgitavaid andmeid. Pärast esialgsel kajastamisel kajastatakse eeldatava

krediidikahjumi mudel (ECL) allahindlus finantsinstrumentidele mida hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC).

Finantsvara järgnev mõõtmine oleneb Grupi poolt esmasel kajastamisel tehtud liigitamisest.

Esmasel kajastamisel võidakse finantsvarad liigitada ühte alltoodud kategooriatest:

- õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvarad;
- muu koondkasumi (OCI) kaudu õiglasel väärtuses mõõdetud finantsvarad;
- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvarad.

Finantsinstrumendid liigitatakse Grupi finantsvarade juhtimise ärimudeli ja finantsvarade lepingupõhiste rahavoogude omaduste alusel. Grupp võib esmasel kajastamisel finantsvarasid, mis vastavad korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumitele, määratleda õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande, tingimusel, et need vastavad kvalifitseerumise kriteeriumitele. Lisaks võib Grupp esmasel kajastamisel teha tühistamata valiku omakapaliinstrumentide teatud investeringute osas, mida vastasel korral mõõdetakse õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande, et kajastada õiglase väärtuse edasisi muutusi muus koondkasumis.

Esmasel kajastamisel liigitatakse finantskohustised ühte alltoodud kategooriatest:

- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised või
- õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustised.

Finantskohustist liigitatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustisena, kui see:

- vastab kauplemiseks hoitava kohustise definitsioonile või
- määratakse esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Kõik ülejäänud finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud kohustistena.

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse väärtuspäeval.

Seisuga 31.12.2022 (ja 31.12.2021) ei olnud Grupil ühtegi finantsvara, mis oleks klassifitseeritud kategooriatesse õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

(tuhandetes eurodes)			
Grupi finantsvarad	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		163 502	155 447
Nõuded keskpangale	5	86 019	79 501
Nõuded krediitiasutustele	6	19 988	24 995
Nõuded klientidele ja muud nõuded (sisaldavad ka liisingunõuded)	7	56 985	50 234
Muud nõuded (raha teel, muu debitoorne võlgnevus)	8	510	717
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		330	353
Nõuded klientidele ja muud nõuded	7	293	316
Omakapaliinstrumentid (väärtpaberid)	8	37	37
Kokku finantsvarad		163 832	155 800

Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses

Raha ja nõuded krediidasutustele

IFRS 9 seisukohalt loetakse teistesse pankadesse paigutatud hoiused võlainstrumentideks. Lähtudes ärimudeli ja APIM (ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed) testi hindamisest kajastatakse neid finantsvarasid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Laenud ja nõuded klientidele

Laenude ja nõuete kategooriasse klassifitseeritakse kindlaksmääratud või kokkuleppeliste maksetega mittetuletisinstrumendid, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul ja mis ei ole soetatud kauplemise eesmärgil.

Laenud liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvaradeks ja nende suhtes kohaldatakse IFRS 9 kohast oodatava krediidikahjumi mudelit, eeldusel et need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- neid hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk saavutatakse lepingupõhiste rahavoogude kogumisega (kogumiseks hoidmise ärimudel);
- nende lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed (APIM);
- Grupp ei määratle neid esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenud ja nõuded kajastatakse, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Laenude ja nõuete hindamine

Allahindluse nõuded baseeruvad oodatava krediidikahjumi (ECL) mudelil. ECL korrigeeritud soetusmaksumuses finantsvaradelt ja liisingu nõuetelt kajastatakse kui allahindlus, st kajastatakse koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab bilansilist bruto jääkväärtust. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust. Allahindluse ja eraldise korrigeerimised seoses ECL muutusega kajastatakse kasumiaruandes oodatava krediidikahjumi netomuutuseks. Perioodi allahindluse summa kajastatakse kasumiaruandes kirjel "Nõuete väärtuse langus".

Vastavalt IFRS 9-le jaotatakse finantsvarad kolme faasi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – „toimivad finantsvarad“ (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega:

- arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul,
- hindamine kogumite kaupa; tugineb mineviku kogemusel ja tulevikuprognosidel.

Faas 2 – „alatoimivad finantsvarad“ (underperforming), millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – „mittetöötavad finantsvarad“ (non-performing), krediidikahjumiga varad:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt iga vara kaupa.

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega (oluline krediidiriski suurenemine - SICR). Olulise krediidiriski suurenemise hindamine baseerub kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel indikaatoritel. Üheks SICR indikaatoriks on makseviivitused üle 30 päeva. Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Juhul kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse eluea ECL ja finantsvara liigub faasi 2.

Faasi 1 kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatava krediidikahjumi. IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest faasist teisse faasi oluliselt allahindluse summa suurust. Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine (liikumine 2 ja 3-sse faasi), arvutatakse oodatava krediidikahjumi kogu eluea kohta.

Makseviivitus (ka Maksejõuetus) ehk „default“ on selline olukord, kus nõue vastab ühele või mitmele kriteeriumitele:

Kvantitatiivne kriteerium

- nõue on viivituses üle 90 päeva.

Pangas kohandub tähtjaks tasumata krediidi iseloomuga nõuete puhul olulisuse piirmäär absoluutses suuruses 0 eurot ja suhtelises suuruses 0%.

- pankadevahelised nõuded (ehk nõuded krediidiasutustele), st pangapäeva lõpu seisuga ei toimunud päevasisesid makseid vastavalt lepingule

Kvalitatiivne kriteerium

Võlgnik tõenäoliselt ei tasu tema vastu olevat nõuet täielikult ilma tagatise realiseerimiseta:

- lepingule on määratud mittetöötav staatus (ka viivisnõue, eng non-performing) (nt. leping on lõpetatud ja on möödunud 14 kalendripäeva või lepingu tähtaeg on lõppenud ja on möödunud 14 kalendripäeva);

- krediidikvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediidikorrigeerimised;

- võlgniku nõude müük olulise majandusliku kahjuga. Majandusliku kahju olulisuse kriteerium on 0%. Nõude müük peab olema seotud krediidiriskiga;

- nõue on restruktureeritud makseraskuste tõttu, mille tulemusena tekib olulises summas finantskohustuse vähenemine. Olulise vähenemise kriteerium on 0%. Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue on siis mittetöötavas staatuses kuni paranemisaja lõpuni;

- lepingu vastaspoole vastu on algatatud pankrotiprotsess või muu sarnane menetlus;

- muud kvalitatiivsed tegurid, mida peetakse asjakohasteks.

Kui võlgniku nõue (või nõuete grupp) on makseviivituses ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud võlgnikule, siis on makseviivituses ka kõik teised antud võlgniku vastu olevad nõuded (bilansilised ja bilansivälised).

Nõuded krediidiasutustele

Pank arvestab hoiuste paigutamisel krediidiasutuste rahvusvahelist krediidireitingut (Standard and Poor's, Moody's Investors). Tulenevalt krediidiasutuste asukohast, võib Pank võtta arvesse rahvusvahelise krediidireitingu puudumisel ka muude reitinguagentuure hindamisi kui tegemist on usaldusväärse agentuuriga (näiteks, 31.12.2022 seisuga Hiina panga puhul tugineti Lianhe Credit Rating Co. Ltd poolt antud krediidireitingule). Oodatud krediidikahjumi suuruse hindamise mudelis kasutatakse PD määra aluseks vastavat reitingut. Hoiused krediidiasutustes jaotatakse faasidesse vastavalt panga reitingule. Kui krediidikahjumi järjekordse hindamise hetkeks viimati avaldatud vastava panga reiting on muutunud allapoole, klassifitseeritakse hoius vastavasse faasi. Kui krediidikahjumi järjekordsete hindamiste vahelise perioodi jooksul ilmneb asjaolu, mis võib mõjutada vastava panga finantsseisundit, siis selles pangas asuva hoiuse faasi võib muuta allapoole

olenemata viimati avaldatud reitingust. Kui järgneva krediidikahjumi järjekordse hindamise kuupäevaks panga reiting, kuhu on paigutatud vastav hoius, on paranenud, faasis 2 asuv hoius liigub tagasi faasi 1 vastavalt muutunud reitingule. Kui hoius asub faasis 3, seda faasi 2 enam tagasi ei tõsteta, olenemata reitingust. Kui pank, kuhu hoius on paigutatud, ei oma rahvusvahelist reitingut, siis sellise panga finantsseisund hinnatakse eraldi kasutades hindamise hetkeks viimati avaldatud finantsinformatsiooni ning omistatakse hoiusele faas vastavalt selle hindamise tulemustele.

Oodatud krediidikahjumite hindamise reserv rahvusvahelist reitingut omavatesse pankadesse paigutatud hoiuste osas (nii gruppide kui ka üksikute hoiuste osas) arvutatakse alljärgneva valemi järgi:

$$ECL = PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski ehk maksejõuetuse realiseerumise tõenäosus, mis väljendab faasi 1 hoiuste puhul järgmise 12 kuu jooksul kahjumi (12M EAD) esinemise võimalust ning faaside 2 ja 3 hoiuste puhul – kahjumi esinemise võimalust kuni tähtaja lõpuni (life-time EAD, k.a. juhul, kui hoiuse tähtaeg ületab 12 kuud).

LGD (Loss given default) - võimaliku krediidikahjumi osakaal hoiuse jäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Tagamata nõuete puhul LGD väärtuseks eeldatakse 100%.

EAD – hoiuse summa koos kogunenud intressiga.

Kirjel "**Sularaha ja hoiused keskpankades**" kajastatud finantsvarad on juhtkonna hinnangul oma olemusest madala krediidiriskiga ning selle oodatav krediidikahjum (ECL) on võrdne nulliga.

Andmeid vaadatakse regulaarselt üle ja uuendatakse vastavalt Standard&Poor's ja Fitch's raportile.

Nõuded klientidele

Laenud klientidele jaotatakse kolmeks faasiks vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1

Faasi 1 kuuluvad lepingujärgselt toimivad laenud:

- Laenud alates arvelevõtmise hetkest;
- Madala krediidiriskiga laenud (krediidiklass mitte alla 2,99 v.a. krediitkaartide ja kiirliisingute juhul mitte alla 2,49)*;
- Risk pole oluliselt kasvanud – laenud, millel puuduvad märkimisväärsed krediidikvaliteedi halvenemise tunnused (laenud viivitusega või viivitusega kuni 30 päeva).

Oodatav kahjum arvutatakse varade kogumite kaupa.

* *Laenu krediidiklass arvutatakse vastavalt lisas 4 "Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk" kirjeldatud valemitele ja põhimõtetele*

Faas 2

Faasi 2 kuuluvad alatoimivad (jälgimisnimekirjas olevad) laenud:

- Krediidirisk on arvelevõtmise hetkest oluliselt kasvanud (klassi kahanemine vähemalt 2,0 punkti võrra, krediitkaartide ja kiirliisingu puhul vähemalt 1,5 punkti võrra);
- Üle 30 päeva kestvad ja kuni 90 päeva maksehäired;
- Bullet-laenud, mille tähtaeg üle 1 aasta;
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue, mis on töötavas staatuses katseajal.

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 2 (aga teised nõuded faasis 1) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 2 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised). Oodatav krediidikahjum arvutatakse sarnaste varade kogumite kaupa või individuaalselt iga vara kaupa.

Faas 3

Faasi 3 kuuluvad mittetoimivad (mittetöötavad) laenud:

- Panga poolt üles öeldud lepingud ja on möödunud 14 kalendripäeva;
- Lepingu tähtaeg on lõppenud ja on möödunud 14 kalendripäeva;
- Üle 90 päeva viivitatud laenud;
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue mittetöötavas staatuses paranemisaja lõpuni. 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded võivad olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi 2. ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest;
- On tehtud spetsiifilised krediidikorrigeerimised;
- Võlgniku nõude müük;
- On algatatud pankrotiprotsess või muu sarnane menetlus.

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 3 (aga teised nõuded muudes faasides) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 3 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised). Vara allahindlus arvutatakse individuaalselt iga vara kaupa.

Laen, mis asub faasis 3, võib tõsta tagasi faasi 1 või 2 ainult juhul, kui see laen vastab viivitatud nõude või makseraskuste tõttu restruktureeritud nõude väljumiskriteeriumitele sh vastav paranemis- ja katseag on möödunud. Faasist 2 faasi 1 laenu liikumine toimub automaatselt ilma katseajata, kui see jälle vastab faasi 1 kriteeriumitele.

Laenuportfell on jagatud järgmisteks gruppideks:

1. Erasikud ja juriidilised isikud;
2. Toodete kaupa
 - laenud ja liisingud,
 - krediitkaardid,
 - faktooring,
 - kiirliising.

Kuna panga ja liisingu laenuportfell on enamjaolt sarnaste kriteeriumitega ning nõuete maht on üsna väike, siis portfelli jagamine muudeks alamkategooriateks ei ole otstarbekas.

Laenude ja nõuete väärtuse languse arvutamise valem:

$$ECL = PIT \cdot PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski realiseerumise tõenäosus. Panga meetodika järgi see on regulatiivse PD tase ehk tsükli keskmine **TTC PD** (through the cycle). **PIT PD** (point-in-time) arvutatakse TTC PD korrumtamisel makrokoefitsiendiga.

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Krediidikohustuste PD määratakse kindlaks Panga juhtkonna hinnangu alusel, mis baseerub Standard&Poor's (S&P) poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikal ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

12-kuu TTC PD leidmiseks kasutatakse S&P poolt avalikustatud PD'd ning kalibreeritakse neid vastavalt panga ajaloolisele käitumisele.

Eluaegse TTC PD leidmisel lähtutakse toodete lepingute lõppemiseni järelejäänud keskmistest kaalutud tähtaegadest. Eluaegseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu ja eraisikute nõuete gruppide jaoks. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul.

LGD (Loss given default) - võimaliku krediidikahjumi osakaal laenujäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Esimeses faasis LGD määratakse tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR - siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus ning mis arvestab juhtkonna tuleviku väljavaatega. Teises faasis LGD määratakse ka tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR - siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. Teises faasis kiirliisingute jaoks määratakse LGD tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis on arvutatud ajaloolise kiirliisingu statistika andmete analüüsi käigus ning kalibreeritud proviseeritud nõuete tagastamise protsendiga.

EAD – bilansiliste positsioonide puhul on laenu- või liisingujääk, arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutatud osad.

EAD – bilansiväliste positsioonide puhul on arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutamata osad ja muud bilansivälised saldod (nt. sõlmitud laenulepingud, mis ei ole veel välja makstud) ja mis on korrigeeritud bilansiväliste kohustuste realiseerumise tõenäosusega. Bilansiväliste positsioonide EAD arvutamiseks on järgmine valem:

$$EAD = CCF \times (\text{Limiit} - \text{Positsioon}),$$

kus **CCF** (Credit Conversion Factor) on krediidikonversiooni faktor, mis näitab kasutamata limiidi osa kasutamise tõenäosust.

Krediidikonversiooni faktorite määrad põhinevad panga ajaloolistel andmetel erinevate bilansiväliste kohustuste liikide jaoks.

Arvutatud PD, LGD ja CCF määrad ja keskmised tähtajad kuuluvad regulaarsele ülevaatamisele ja ajakohasusele ning seejärel kinnitatakse Riskide ja kapitali juhtimise komitees.

Esimese ja teise faaside osas arvutatakse ECL kliendigruppide lõikes. Iga kogumi sees ECL arvutatakse iga laenu kohta eraldi, misjärel saadud summad liidetakse. See ei kajastu kliendi kaardil kui individuaalne allahindlus. *Individuaalne allahindlus* arvutatakse vastavalt Grupi protseduurireeglitele. Oodatava kahjumi arvutamise metoodikas on need reeglid faasi 3 allahindluse arvutamiseks täiendavalt täpsustatud.

Laenude ja nõuete klientidele väärtuse individuaalset allahindlust hinnatakse vastavalt lisas 4 “Riskijuhtimine. Krediidirisk” kirjeldatud põhimõtetele.

Tagatistega finantsvarade hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtuse miinus väljaostuga kaasnevad kulutuste arvutused näitavad rahavoogusid, mis võidakse saada nende varade realiseerimisel, sõltumata sellest, kas tagatiste väljaostmine on tõenäoline või mitte.

Nõuete mahakandmine

Üldjuhul kantakse laenud bilansist välja kui kõik põhjendatud ümberstruktureerimise või laenutagastamise võimalused on ammendatud ja hilisem sissenõudmine on hinnatud vähetõenäoliseks. Laenud kantakse maha kasumiaruande kontol “Nõuete väärtuse langus”. Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus, vähendades allahindluse kontot.

Tulevikku vaatava informatsiooni, stsenaariumite ja hinnangute kasutamine allahindluste moodustamiseks

Hindamisemethodika eesmärk on kaardistada ettevaatavalt kohaliku majanduse ning ettevõtete tegevuskeskonda mõjutavaid tegureid ning arvestada nende mõju krediidiportfelli oodatava krediidikahjumi leidmisel. Makronäitajad peavad olema seotud nõuete grupi krediidiriski faktoritega ning kõige lähemalt iseloomustama panga allahindluste dünamikat.

Makronäitajate valimisel kasutati defaultide allahindluste statistilist analüüsi, regressiooni- ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. 2022. aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ja muudetud. Seisuga 31.12.2021 oli makronäitajatest kasutusel koguportfelli gruppidele ühine SKP muutuse näitaja, mis oli sisendiks makrokoefitsiendi arvutamiseks. Muude näitajate kasutamine ei leidnud 2021. aastal põhjendust. Aastal 2022 näitas tehtud analüüs allahindluse tugevat tihedat allahindluste seost sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) ja tarbijahinnaindeksi (edaspidi THI) muutustega. Regressioonanalüüs näitas tihedat seost sõltuva muutuja (oodatav krediidikahjum, ECL) ja kahe mudelis sisalduva selgitava teguri (SKP ja THI) vahel. Regressioonimudel näitas, et SKP-l on negatiivne mõju, THI-l aga positiivne, mis tähendab, et SKP toob kaasa oodatava krediidikahjumi vähenemise, samas nagu THI, vastupidi, selle suurenemise. Korrelatsioonianalüüs näitas tugevat seost Panga allahindluse suuruse ja SKP muutuste vahel. Seos Panga allahindluste ja THI muutuste vahel oli keskmine. SKP muutuja on negatiivses korrelatsioonis pikemas perspektiivis (vaadeldes perioodi üle 10 aastat), st SKP muutuja suurenemine on seotud allahindluse väärtuse vähenemisega ja vastupidi. THI muutuja on positiivses korrelatsioonis, st THI muutuja suurenemine on seotud allahindluse väärtuse suurenemisega ja vastupidi. SKP ja THI muutuste ajaloolised arvud on võetud Statistikaameti andmetest, mille alusel on leitud tsükli keskmiseid näitajaid.

IFRS9 standard ei anna kõiki kindlaid reegleid ECL arvutamiseks, vaid lubab olla tulevikku vaatavas informatsioonis paindlikum ning mitte rakendada seni kehtivaid meetmeid automaatselt. Võimalus on kasutada ka kvalitatiivseid hinnanguid ja ekspertarvamusi. Kuna praegune majandusolukord ei ole oma tavapärasest muutuses vaid on suuresti sõltuv majanduskriisi ning Venemaa ja Ukraina sõjalise konflikt mõjudest, kasutame rohkem eksperthinnangutel baseeruvat lähteplatvormi, mis on reaalsusele lähem kui matemaatiline mudel üksinda. Grupi poolt prognoositava SKP ja THI muutuste leidmiseks on kasutatud Eesti Panga poolt ilmunud prognoosi ning täiendavalt sisehinnanguid stsenaariumite kaalude leidmisel.

Prognoositud makronäitaja kaalutakse kolme stsenaariumitega: baas, positiivne ja negatiivne. Baasstsenaarium on kõige tõenäolisem väljavaade ja teised stsenaariumid kajastavad vastavalt

optimistlikumat ja pessimistlikumat väljavaadet. Stsenaariumitele vastavad prognoositud SKP ja THI muutused ja stsenaariumite osakaalud (tõenäosused) leitakse statistilisel analüüsimisel ning Riskide ja kapitali juhtimise komitee poolt ülevaatamisel, kus antud näitajad ka kinnitatakse. Tegemist on juhtkonna olulise hinnanguga (Lisa 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“).

Stsenaariumitega kaalutud prognoositud SKP ja THI muutuse näitajad on edasiseks sisendiks lõpliku makrokoefitsiendi leidmiseks tsükli keskmise PD näitaja arvestamisel ja portfelli ECL kohandamisel. SKP muutusest tulenevad makrokoefitsiendi muutused on seostatud maksimaalse fikseeritud SKP muutusega majanduskriisi ajal. THI muutusest tulenevad makrokoefitsiendi muutused on seostatud maksimaalse fikseeritud THI muutusega hinnalanguse ajal. Makrokoefitsiendi mõjul tsükli keskmised PD-d muutuvad nii suurendamise kui ka vähendamise suunas sõltuvalt sellest, kas majandus langeb või kasvab.

Kogu portfelli kohta kasutatakse ühte makrokoefitsienti, Pank ei jaga seda juriidilisteks ja eraisikuteks. Kuna laenuportfelli suurusest ja selle struktuurist tulenevalt alamportfelli põhimõtet ei kasutata, mõjutab SKP ja THI kasv võrdsetl nii eralaenuvõtjaid kui ka ärikliente.

Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Ülevõetud vara

Ülevõetud varadena on kajastatud varad, mis on tagastatud lõpetatud laenu- ja liisingtehingutest. Tagatisvarad on bilansis kajastatud lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas vara soetusmaksumus või selle neto realiseerimismaksumus. Klientidelt tagasinõutud varad inspekteeritakse ning neile määratakse turuväärtus võttes arvesse vara tehnilist seisukorda. Kliendile nõude lepingulise jääkmaksumuse ja tagasinõutud varade netorealiseerimisväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruande kirjel „Nõuete ja realiseerimisel varade allahindluskulu“. Klientidelt tagasinõutud varade müügi tulem kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruande kirjel „Kasum vara müügist“ ja kujuneb lepingu objektiks oleva vara jääkväärtuse ja vara müügihinna vahest.

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real „Neto kasum/-kahjum õiglases väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja –kohustistelt“. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 olid järgnevad Ettevõtte finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias (vt Lisa 2. *Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte* „*Finantsinstrumendid. Liigitamine ja mõõtmise*“):

1. Muud nõuded klientidele (lisa 7)
2. Omakapitali instrumendid (lisa 8)

Klassifitseerimisel on arvesse võetud finantsvarade juhtimiseks ärimudelite hindamised ja finantsvarade rahavoogude hindamised, kas nad vastavad APIM nõuetele.

Kuld

Kuld on bilansis kajastatud vastavalt IAS2-le varuna. Kuld võetakse algselt arvele soetusmaksumuses ning seejärel hinnatakse igal bilansipäeval ümber õiglasesse väärtusesse (Tase 1) vastavalt Londoni börsi pärastlõunase kulla noteeringule („The London Bullion Market

Association“). Õiglase väärtuse muutumine on kajastatud kasumiaruandes „Neto kasumi-/kahjumina kulla ümberhindlusest“.

Kinnisvarainvesteeringud

Maa või hoone, mis on soetatud renditulu teenimise või turuväärtuse tõusu eesmärgil ja mida ei kasutata Grupi enda majandustegevuses ega hoita müügiks tavapärase äritegevuse käigus, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna.

Kinnisvarainvesteeringud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest otseselt soetamisega seotud kuludest. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringud õiglasel väärtuses, mis baseerub juhtkonna hinnangul tulenevalt sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnast, mis põhineb võrreldavatel tehingutel kinnisvaraobjektidega samas piirkonnas või investeeringu diskonteeritud tulevaste perioodide eeldatavatest rahavoogudest (vt lisa 10). Õiglase väärtuse määramisel võetakse arvesse kõiki investeeringu väärtust mõjutavaid tegureid, sh objekti asukoht, füüsiline seisund, eksisteerivad rendilepingud, turu üldine aktiivsus ja muud väärtust mõjutavad tegurid. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel lähtutakse objekti võimalikust parimast kasutusviisist. Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud ja haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud“ ja „Muud tegevuskulud“.

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real „Kinnisvara ümberhindlus“.

Finantskohustused

Finantskohustuste hulka kuuluvad klientide deposiidid, teiselt pangalt võetud laen, allutatud kohustused ja muud kohustused. Grupp klassifitseerib kõik finantskohustused kategooriasse „Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustused“.

Võlgnevused klientidele

Deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Võlgnevused klientidele“, tekkepõhiselt arvestatud intressid kajastatakse vastaval kohustuse kirjel. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruande real „Intressikulu“.

Võlgnevused krediitiasutustele, sihtotstarbelised ressursid ja allutatud kohustused

Võlakohustused võetakse esialgselt arvele õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Võetud laene kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit; laekunud summade (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades efektiivset intressimäära. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt oodatavat tulevast rahavoogu läbi tähtaja bilansilise väärtuseni. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“. Valitsuse laenufondide (Maaelu Edendamise SA, KredEx SA) sihtotstarbelise ressursina saadud rahalised vahendid näidatakse bilansis kohustustekirje „Muud võlad“ koosseisus. Allutatud kohustused näidatakse bilansis kohustustekirje „Allutatud kohustused“ koosseisus (kohustused, mille esialgne tähtaeg on vähemalt viis aastat ning Panga pankroti korral makstakse see tagasi pärast kõigi teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist).

Rendiarvestus

Grupp kui rendileandja

Kapitalirent

Grupi liisingtegevus koosneb põhiliselt kapitalirendi tehingutest. Rendileping liigitatakse kapitalirendiks, kui sellega antakse üle kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Grupp kajastab kapitalirendi tingimustel hoitavat vara oma finantsseisundi aruandes ja esitab selle laekumata nõudena summas, mis võrdub rendi netoinvesteeringuga. Rendimaksete netoinvesteeringu mõõtmises hõlmatud rendimaksete hulka kuuluvad järgmised maksed alusvara kasutusõiguse eest rendiperioodi jooksul, mis ei ole rendiperioodi alguseks laekunud:

- a) fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud maksed), millest on maha arvatud tasumisele kuuluvad rendisoodustused;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või kursist, mida mõõdetakse algselt indeksi või intressimääraga alguskuupäeva seisuga;
- c) kõik jääkväärtuse tagatised, mida rentnik, üürnikuga seotud osapool või üürileandjaga mitteseotud kolmas isik annavad rendileandjale, kes on rahaliselt võimeline täitma tagatisega seotud kohustusi;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui optsiooni kasutamine rentniku poolt on piisavalt tõenäoline; ja
- e) trahvi maksmine rendi lõpetamise eest, kui rendi tähtaeg peegeldab seda, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise võimalust.

Grupp kajastab finantstulu rendiperioodi jooksul vastavalt muustrile, mis peegeldab rendileandja poolt renti tehtud netoinvesteeringu püsivat perioodilist tootlust.

Grupp kui rentnik

Grupi kui rentniku rendiarvestus

Grupp kasutab renti peamiselt hoonete/ruumide rentimiseks. Alates 01.01.2019 elimineeris IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 „Rendid“ ning Grupp kajastab liisinguid kasutusõiguse varadena ning vastavaid kohustusi kuupäeval, mil algas Grupi õigus liisitud vara kasutada. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulu vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Rendikohustisi kajastatakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendikohustused hõlmavad järgmiste rendimaksete nüüdisväärtust:

- a) püsimaksed (sealhulgas sisuliselt püsimaksed), millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused;
- b) muutuv rendimakse, mis põhineb indeksil või intressimääral;
- c) summad, mis rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse tagatiste alusel;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda optsiooni kasutab; ja
- e) trahvimaksed rendilepingu lõpetamise eest, kui rendiperioodis on näha, et rentnik võib seda võimalust kasutada.

Rendimaksed diskonteeritakse kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks määrata, kasutatakse üürniku alternatiivset laenuintressimäära ehk määra, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendid, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Pärast jõustumise kuupäeva peab üürnik rendikohustist kajastama:

- (a) suurendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks rendikohustise intressi;

(b) vähendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks tehtud rendimakseid; ning

(c) mõõtes bilansilist väärtust uuesti nii, et see oleks kooskõlas mis tahes ümberhindamiste või muudatustega rendilepingus (näiteks muudatused rendi tähtajas, alusvara ostuvõimaluse hindamises, summades, mille maksmist eeldatakse jääkväärtuse garantii alusel, tuleviku üürimaksetes, mis tuleneb muutustest indeksis või määras, mida kasutatakse nende maksete kindlaks määramiseks, sealhulgas näiteks muudatustest üürituruhindades vastavalt üürituru ülevaatele ning ujuvatele intressimääradele, või korrigeeritud sisuliselt fikseeritud rendimaksetega (maksed struktureeritakse muutuvate rendimaksetena, kuid maksed tegelikult ei varieeru ning need maksed sisaldavad muutuvaid punkte, millel pole majanduslikku sisu).

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses. Kasutusõiguse vara soetusmaksumuse moodustavad:

- (a) rendimaksete nüüdisväärtus;
- (b) mistahes rendimaksed, mis on tehtud enne jõustumise kuupäeva ning millest arvatakse maha mistahes saadud rendisoodustused;
- (c) mis tahes esmased otsesed rendilevõtja poolt kantud kulutused; ning
- (d) eeldatavad kulud, mida rendilevõtja peab kandma alusvara lammutamisel ja eemaldamisel, selle asukoha platsi taastamisel või alusvara taastamisel seisundisse, mida nõuavad rendilepingu tingimused, välja arvatud siis, kui selliseid kulusid kantakse varude soetamiseks. Rendilevõtja kajastab nende kulutuste kohustuse kas jõustumise kuupäeval või kindlal perioodil alusvara kasutamise tagajärjena.

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- (a) millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused; ning
- (b) mida korrigeeritakse lähtudes rendi kohustise bilansilise väärtuse muutustest tulenevalt ümberhindamistest rendilepingu muudatustest.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt kas vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul, olenevalt kumb on lühem. Rendiperioodi määramisel võtab Grupi juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku stiimuli pikendamisevõimaluse kasutamiseks või lõpetamisevõimaluse mittekasutamiseks. Pikendusotsioonid (või perioodid pärast lõpetamise otsioone) arvestatakse rendiperioodi sisse ainult juhul, kui eksisteerib piisav kindlustunne, et rendilepingut pikendatakse (või ei lõpetata). Hinnang vaadatakse üle siis, kui leiab aset oluline sündmus või oluline muutus asjaoludes, mis mõjutab seda hinnangut ja mis on rentniku kontrolli all.

Lühiajalise rendi ja väheväärtuslike varade rendiga seotud maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt. Lühiajaline rent on selline, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisustuse esemeid, mille väärtus on alla 5 tuhande euro.

Materiaalne põhivara

Põhivarana on finantsseisundi aruandes kajastatud ehitised, sõidukid, kontoritehnika, parendused renditud põhivarale ja muud pikaajalise kasutusega varad. Põhivaraks loetakse vara, mille kasutusiga on üle 1 aasta.

Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a. tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise

kriteeriumitele (s.h. tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse edaspidi nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Põhivara kulumit on arvestatud lineaarsel meetodil põhivara hinnangulise kasutusea järgi järgnevalt:

Ehitised	50 aastat
Sõidukid	6 aastat
Kontoritehnika	3-10 aastat
Rendipindade parendused	lähtudes rendilepingu tähtajast

Kasum ja kahjum põhivara müügist kajastatakse tehingu toimumise hetkel.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara kuuluvad:

- asutamiseväljaminekud,
- tarkvara,
- arenguväljaminekud,
- ostetud kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid jne. firmaväärtus.

Asutamiseväljaminekud on majandusüksuse asutamisega seotud kapitaliseeritud väljaminekud, sealhulgas juriidilise ekspertiisi ja audiitori tasud, riigilõiv jms. asutamisega otseselt seotud väljaminekud. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse ainult sel juhul, kui arenguprojekti teostamiseks on olemas vajalikud ressursid ja on tõenäoline, et nende väljaminekute tulemuseks on tulu. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul, erandjuhul vastavalt kasulikule elueale.

Ostetud kontsessioonide, frantsiiside, patentide, litsentside ja kaubamärkide soetusväljaminekud amortiseeritakse üldjuhul kuni 5 aasta jooksul. Erandjuhul võib amortisatsiooniperiood olla kuni 20 aastat, kuid ei või ületada soetatud õiguse kestvuse perioodi.

Firmaväärtus on majandusüksuse ostmisel ostuhinna ja ostetud netoaktivate reaalkäärtuse vahe. Firmaväärtus amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses ja amortiseeritakse lineaarselt.

Vara väärtuse langus

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid, mis viitavad soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara, materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse langusele. Juhul, kui Panga juhatusel on kahtlusi mõne varaobjekti väärtuse langemise suhtes alla selle bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara väärtuse test.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara vara väärtuse testi käigus leitakse vara kaetav väärtus. Juhul, kui väärtuse test ei ole teostatav üksiku varaobjekti osas, viiakse väärtuse test läbi väikseima varade grupi, kuhu see vara kuulub, ehk raha teeniva üksuse kohta.

Immateriaalne põhivara

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele kumb on kõrgem. Kasutusväärtus on vara kasutamisest ja kasutusjärgsest müügist eeldatavalt saadavate rahavoogude nüüdisväärtus, kasutades diskontomäärana sarnase riskitasemega investeeringute oodatavat tulusust.

Vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele juhul, kui vara kaetav väärtus on väiksem selle vara bilansilisest jääkmaksumusest. Allahindlus kajastatakse tekkepõhiselt aruandeperioodi kasumiaruandes kuluna. Alla hinnatud varade osas hinnatakse igal bilansipäeval, kas vara kaetav väärtus on tõusnud ja selleks viiakse läbi vara väärtuse test. Kui vara väärtuse testi tulemusel ilmneb, et vara kaetav väärtus on tõusnud ja varasema allahindluse kajastamine ei ole enam põhjendatud, siis suurendatakse vara bilansilist maksumust. Bilansilise maksumuse ülempiiriks on vara jääkmaksumus, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsel perioodil normaalset amortisatsiooni.

Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes kulu vähendamisenä.

Tulumaks

Ettevõtte tulumaks

1. aprillist 2018 on krediidiastutuste kvartali raamatupidamisliku kasumi ettevõtte tulumaksu määr 14%. Tulumaks tuleb tasuda järgneva kvartali kolmanda kuu 10. päevaks. Kui kasum on jaotatud, tuleb maksta veel täiendavat tulumaksu kuni 6%, mis teeb maksumääraks kokku kuni 20%. Lisamaksu määr oleneb dividendimaksete korrapärasusest. Kui dividende ei maksta, ettemakstud maksu ei tagastata. Kvartalikasumilt tasutavat ettevõtte tulumaksu kajastatakse jooksva aasta tulumaksukuluna. Kvartalikahtumist tulenev edasilükkunud tulumaksuvara (ja edasilükkunud maksutulu) kajastatakse ainult juhul, kui on tõenäoline, et 19 järgneva kvartali jooksul teenib ettevõtte nende kahtumite katmiseks maksustatavat kasumit.

Seisuga 31.12.2022 Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahtumitelt summas 39 tuhat eurot (61 tuhat eurot seisuga 31.12.2021). Edasilükkunud tulumaksuvara summa nõutav korrigeerimine tugineb aruandeperioodil teenitud maksustavalt kasumilt arvestatud tulumaksul.

Seisuga 31.12.2022 bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust Grupi vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel või kapitali vähendamisel. Väljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise või muude omakapitali vähendavate väljamaksete tegemise hetkel kasumiaruandes kuluna.

Dividendide väljamaksmisel tasumisele kuuluvat tulumaksu vähendatakse tüürettevõtetelt saadud dividendidelt arvutatud 20/80 suuruse osa võrra.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Seda soodsamat maksumäärä saab kasutada dividendimaksetele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääräga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Finants- ja tegevusgarantiid

Finantsgarantiid on lepingud, mis nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist garantii saajale talle tekitatud kahju hüvitamiseks, kui konkreetne võlgnik ei ole teinud makseid tähtaegselt, vastavalt võlakohustuste tingimustele. Finantsgarantiid võetakse finantsaruannetes algselt arvele õiglasel väärtuses garantii andmise päeval. Seejärel kajastatakse garantiist tulenevaid kohustusi garantii jääkväärtuses tulenevalt sellest, kumb on kõrgem, kas amortiseerimata teenustasud või moodustatud eraldis vastavalt IAS 37, lähtudes ettevõtte kogemusest ja juhtkonna hinnangust. Koondkasumiaruandes kajastatakse garantii eluea jooksul garantiilt lineaarselt teenitud teenustasutulu. Garantiikohustuse tasumiseks väljamakstavad summad kajastatakse bilansis eraldisena kuupäeval, mil selgub, et on tõenäoline, et garantii kuulub väljamaksmisele.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasel väärtuses, mis tavapärastel võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenuõuded.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad ettevõtte senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad varast loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata tulevaste perioodide kahjumite katmiseks. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Kui ettevõtte on vastutav ühiselt või eraldi vastutav osalise kahju katmise eest, siis kajastatakse see ülejäänud osa kahjust, mille katmise eest on vastutavad teised osapooled tingimusliku kohustusena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise tulemusena

peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata) (vt lisa 14).

Töötajate hüvitised

Grupp ei paku oma töötajatele eraldi pensioniskeeme ega muid pensionihüvitisi. Grupil on kohustus maksta jooksvalt riikliku pensionifondi osamakseid, mis moodustavad osa sotsiaalmaksu kulust.

Töösuhte lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele tulenevalt kas Grupi otsusest lõpetada töösuhe töötajaga enne tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või töötaja otsusest aktsepteerida vabatahtlikult töösuhte lõpetamist vastutasuks nende hüvitiste eest. Grupis kajastatakse töösuhte lõpetamise hüvitisi siis, kui Grupp suudab tõendada, et on võtnud endale kohustuse kas lõpetada töösuhe töötaja(te)ga vastavalt ametlikule üksikasjalikule plaanile töösuhte lõpetamiseks ja puudub reaalne võimalus seda tagasi võtta või maksta töösuhte lõpetamise hüvitisi pakkumise tulemusel, mille eesmärgiks oli võimaldada vabatahtlikku töölt lahkumist. Kui töösuhte lõpetamise hüvitis kuulub väljamaksmisele hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva, on hüvitisi diskonteeritud selle nüüdisväärtuseni.

Tulude ja kulude kajastamine

Tulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile ning tulu on usaldusväärselt määratav. Tulu Grupi tavapärase äritegevuse käigus osutatud teenuste eest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Efektiivse intressimäära arvutamisel hindab ettevõtte rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on efektiivse intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised.

Liisingtegevuse finantstulu („Muu samalaadne tulu“, vt Lisa 16) jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama.

Teenustasutulu all kajastatakse grupi tavapärase tegevuse raames osutatud teenuste eest saadud või saadaoleva müügitulu õiglasel väärtusel. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teisest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusallas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumendi efektiivse intressimäära arvutamisel, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale rakendades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse neto intressituluna.

Teenustasutulu kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib Grupi tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasu tulu kajastatakse hetkel, mil Grupp täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuse teenuste eest. Peamised teenustasude tüübid on kirjeldatud allpool (vt ka Lisa 20, 22):

- Ülekanded: kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)
- Konto hooldustasu: kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*)
- Pangakaardid: lepingu- ja hooldustasud kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*), muud - kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)
- Valuutavahetustehingute tulu: kajastatakse konkreetsetel ajahetkel (*point in time*)

Kulud, mis on otseselt seotud teenustasutulude genereerimisega, kajastatakse kui teenustasukulud.

Makstud teenustasud ja muud kulud kantakse kuludesse nende toimumise hetkel.

Valuutavahetustehingute puhastulu kajastatakse real "Neto kasum/kahjum finantstehingutelt" saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtusest; see tekib kursivahena arvestusvaluuta ja muude valuutade vahelistes vahetustehingutes.

Reservkapital

Reservkapital on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Uued finantsaruandluse standardid, Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2023 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 „Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Juhtkond on hinnanud, et standardi muudatused ei mõjuta Grupi finantsaruandeid.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste”

(rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Juhtkond on hinnanud, et standardi muudatused ei mõjuta Grupi finantsaruandeid.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” - IAS 1 muudatused

(rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõtte on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheteistkümne kuu võrra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimismääradeid, mida ettevõtte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptsioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumentideks liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina. Grupp hetkel hindab muudatuste mõju Grupi finantsaruannetele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Lisa 3. Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud

Konsolideeritud finantsaruande esitamine vastavalt Rahvusvahelistele Finantsaruandluse Standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, eeldab juhtkonnapoolsete hinnangute andmist ning eelduste tegemist, mis mõjutavad aruande kuupäeva seisuga kajastatud varasid ja kohustusi ning nendega seotud tulusid ja kulusid, samuti tingimuslike varade ja kohustuste avalikustamist. Kuigi mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad põhinevad juhtkonna teadmistel ja hinnangul, mis on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, võivad tegelikud tulemused nendest hinnangutest erineda. Täpsem hinnangute ülevaade on toodud vastavate arvestuspõhimõtete või lisade all.

Antud hinnanguid kaalutakse pidevalt ajaloolise kogemuse ja muude tegurite põhjal, sh. ootused tuleviku sündmuste kohta, mida on antud tingimustes mõistlikeks hinnatud. Muutused hinnangutes võivad omada olulist mõju selle perioodi finantsaruannetele, mille hinnanguid muudeti. Juhtkond usub, et aluseks olevad eeldused on kohased ning nende põhjal koostatud Grupi majandusaasta finantsaruanded kajastavad Grupi finantsseisundit ja majandustulemusi õigesti ning õiglaselt.

Olulisi hinnanguid on kasutatud eelkõige järgmistes valdkondades:

- Laenude ja nõuete allahindlused, sh. tagatiste õiglase väärtuse hindamine (Lisa 2, 3, 4, 7)
- Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus (Lisa 4, 11)

Laenude ja nõuete allahindlused

Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid oodatava krediidikajumi (ECL) arvutamisel, sisalduvad:

- krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3;
- ECL arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu:
 - ühiste (kaalutud) eluaegsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga. Eluaegseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu, krediitkaartide ja eraisikute nõuete gruppide jaoks;
 - stsenaariumite rakendamine ECLi prognoosimisel;
- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike näitajate valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine;
- ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.

Kasutatud mudelit ei muudetud oluliselt võrreldes 2021. aastaga. Vaadati üle mudeli sisendid ja parameetrid ning vajadusel muudeti neid tavaprotsessi käigus (makromajanduslike parameetrite valiku valideerimine, prognooside uuendamine). Majanduslanguse mõjudega on arvestatud nii krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamisel kui ka maksejõuetuse tõenäosuse ja kahjumäärade prognoosimisel (sh läbi makromajanduslike prognooside inkorporeerimise).

Oodatava krediidikahjumi (ECL) arvutamise ja hindamise mudel vajab oma iseloomult mitmetes aspektides juhtkonna hinnangute kasutamist (vt ülal ja viidatud lisades). Mudeleid, hinnanguid ja sisendeid vaadatakse üle regulaarselt Grupi kindlaks määratud töötajate poolt ning kinnitatakse juhtkonna poolt. Allpool on toodud peamiste hinnangute mõju sensitiivsusanalüüs.

Makseviivituse ehk maksejõuetuse mõiste:

Alates 2021.a võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi 2 ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Kirjeldatud käsitlemise täpsustus ei avaldanud mõju nõuete allahindluse tulemusele seisuga 31.12.2022, kuna ülalpool toodud tunnustega nõudeid ei esinenud.

Krediidiklassid:

Alates 2021 a. III. kvartalist krediidiriski klassid kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Kiirliisingu ja krediitkaartide puhul toimub nõuete hindamine lihtsustatud korras.

SICR:

Oluliseks mõisteks on vastavalt IFRS 9-le krediidiriski oluline suurenemine (SICR) ja selle hindamine vajab ka olulisi hinnanguid. Igal bilansipäeval hindab Grupp kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega, võttes arvesse finantsinstrumendi eluea maksejõuetuse tõenäosuse muutust ja kasutades selleks kriteeriume, mis on kasutusel ka Grupi

riskijuhtimise protsessides (krediidiriski juhtimise põhimõtted ja kriteeriumid on toodud lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“ ja lisas 4 “Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk”).

Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Sisemise metoodika kohaselt tähendab see nõude krediitklassi kahanemist vähemalt 2,0 punkti võrra (krediitkaartide ja kiirliisingu puhul vähemalt 1,5 punkti võrra).

Grupp on teinud sensitiivsusanalüüsi ECLile mõju suhtes (seisuga 31.12.2022), kui SICRI kriteeriumid oleks nõude krediitklassi kahanemine 1) 1 punkti võrra; 2) 2 (krediitkaardid ja kiirliising) ja 2,5 (ülejäänud laenunõuded) punkti võrra. Tulemuseks on allahindluste 1) suurenemine 330 tuhat eurot võrra; 2) vähenemine 9 tuhat eurot võrra.

Grupi nõuded klientidele seisuga 31.12.2022 sisaldavad olulises summas (2 955 tuhat eurot) nõuet kliendi vastu, mis klassifitseerub 2 Faasi. Juhtkond näeb, et alternatiivsel tõlgendusel võib nõuet klassifitseerida ka 3. Faasi. Juhtkond on teinud läbi sensitiivsusanalüüsi ja viinud läbi nõude individuaalset hindamist nagu juhul kui see sattuks 3 Faasi – sellisel juhul, Grupi ECL seisuga 31.12.2022 oleks 43 tuhat eurot võrra suurem (erinevate stsenaariumite kaalutud keskmine allahindlus). Nõue on tagatud summas 2 362 tuhat eurot Maaelu Edendamise SA fikseeritud käendusega (põhiosa 80% ulatuses) ja juriidilise isiku garantiiga summas 3 000 tuhat eurot (arvestatud väärtuses 593 tuhat eurot), Maaelu Edendamise SA realiseerib käenduse üksnes juhul, kui Pank ei saa nõuet võlgniku ja võlgniku kohustusi tagavate kolmandate isikute vastu võlgniku põhikohustuse ulatuses rahuldada.

PD:

PD aluseks on kliendile omistatud riskiklass. Kaalutud keskmisi 12-kuu ja eluagseid PD-määrad kinnitatakse juriidiliste isikute ja eraisikute riskiklasside lõikes ning need arvestavad juhtkonna hinnangul gruppides olevate toodete erineva elueaga.

Sensitiivsusanalüüs ECLile mõju suhtes PD määrade suhtelisel muutumisel +/-10% võrra andis tulemusena allahindluste muutumine +17/-17 tuhat eurot võrra, siinjuures 12 kuu ja eluagsele ECL'ile mõju on vastavalt +13 /-13 tuhat eurot ja +3/-3 tuhat eurot.

LGD:

LGD aluseks on vastav tagatise reiting.

Kui LGD määrad oleks 10% võrra suuremad/väiksemad (suhtelisel muutumisel), siis ECL oleks vastavalt 16 tuhat eurot suurem/16 tuhat eurot väiksem.

Makromajanduslike indikaatorite valik:

2022. aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ja muudetud. Makronäitajate valimisel kasutati default'ide ja allahindluste statistilist, regressiooni- ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. Tehtud analüüs näitas allahindluse tihedat seost SKP ja THI muutustega.

Juhtkonna hinnangul portfell on homogeenselt seotud valitud makromajanduslike näitajatega. Juhtkond on kaalunud erinevate sektori-spetsiifilistega mõjudega arvestamist, kuid sellise detailsusega prognoosimine ei avaldaks olulist mõju ECLi lõpptulemusele, tulenevalt portfelli spetsiifikast.

Erinevate stsenaariumite kaalumise tulemusena leitud makromajanduslik koefitsient kasutatakse portfelli ECLi kohandamiseks. Juhtkonna hinnangul, ühise koefitsiendi rakendamine tervele portfellile on asjakohane, kuna portfelli spetsiifikast tulenevalt on stsenaariumite realiseerumise tõenäosus erinevate nõuete gruppide puhul olulises osas sama.

Sensitiivsusanalüüs makromajandusliku koefitsiendi muutumisele tundlikkuse suhtes näitas, et selle koefitsiendi muutumisel +/-10% võrra oleks mõju ECLile vastavalt +17/-17 tuhat eurot võrra allahindluste muutumine.

Muud hinnangud:

Vastavalt IAS 40-le hinnatakse igal bilansipäeval õiglase väärtuse meetodil kajastatud kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtust, peegeldamaks bilansipäeval eksisteerivaid turutingimusi. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. „Huvitatud müüja“ ei ole sundmüüja, kes on valmis müüma iga hinna eest. Õiglase väärtuse parimaks indikatsiooniks on aktiivse turu hind sarnastele kinnistutele sarnases asukohas ja olukorras (lisa 4, 10).

Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamisel arvestab juhtkond muuhulgas sõlmitud müügilepingutega. Ühe Grupi objekti osas mis asub Viimsis (vt Lisa 10) sai 2021. aasta alguses sõlmitud mitme-etapiline võlaõiguslik müügileping, millest mitu esimest etapi realiseerusid edukalt 2021. aastal ja 2022. aastal. Juhtkonna hinnangul on tõenäoline ka edaspidine tehingu realiseerumine vastavalt võlaõigusliku lepingu tingimustele. Kuna tegemist on mitme-etapilise lepinguga, on kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2022 arvestatud raha ajaväärtusega ning tulevased rahavood diskonteeriti nüüdisväärtusse. Kasutatud diskontomäär (2.1%) on oluline juhtkonna hinnang ning selle määramisel on lähtutud kinnisvaraobjekti spetsiifikast ja tehingu nüanssidest. Diskontomäära muutumisel +/-0.5% võrra oleks kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtus vastavalt -37 /+38 tuhat eurot väiksem/suurem.

Lisa 4. Riskijuhtimine

Riskide juhtimise üldpõhimõtted

Panga tegevus on seotud riskide võtmisega ja seega on ka riskide juhtimine AS TBB panga üks põhitegevusi. Riskina käsitletakse krediidasutuse äritegevusest tõenäosuse alusel tulenevalt nii sise- kui välissündmustest põhjustatud võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatava finantstulemuse suhtes. Kõikide riskitüüpide ja nende profiilide kajatamise ning nende baasil kapitali adekvaatsuse hindamise järjepidevus tagatakse nende juhtimiseks loodud protsesside raames. Protsessi tervik võimaldab hinnata Grupi kõikide riskide koondaset (riskiprofiil) ning määrata kapitalivajadus, selle tõhus ja kuluefektiivne kasutamine ja tagada miinimum kapitalinõuete täitmine

Riskide juhtimine nii juhatuse kui nõukogu poolt kinnitatud strateegiate, poliitikate, meetodikate jmt regulatsioonidega on krediidasutuse juhtimissüsteemi lahutamatuks osa, mis tuleneb Eesti seadusandluse nõuetest (sh Krediidasutuste seadusest), Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013 (CRR) ja direktiivist (CRD IV), Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja teiste järelevalveorganite normatiivnõuetest. Riskide juhtimise protsess hõlmab kõiki tegevusi riskide ennetamisel, tuvastamisel, mõõtmisel, analüüsil, maandamise meetmetel, riskikontrollil ja järelkontrollil. Eelnimetatud tegevusi kajastatakse regulaarses aruandluses. Riskide juhtimise protsess kui tervik ja selle erinevad osad kuuluvad regulaarse ülevaatuse alla.

Üldise riskivalmiduse, mida AS TBB pank on valmis võtma, kajastamiseks, võimaldavad riskijuhtimises kasutatavad meetodikad mõõta tegelikku riskide taset võrdluses lubatud piirmääradega (riskiisu). Erinevate riskidega seotud üksustele etteantud piirmäärad on täiendavate alamjaotustega, mille eesmärgiks on aktsepteeritava riskitaseme hoidmine sätestatud riskiisu raames ja et tagada varakult riskiolukorra tuvastamine ja reageerimine. Riskiisu ja -taluvuse raamistik ning riskijuhtimise meetodikad vaadatakse üle kord aastas koos äritegevuse planeerimise ning eesmärkide seadmisega.

Riskiliikidest eristatakse krediidi-, turu-, likviidsus- ja operatsiooniriski. Iga riskiliik koosneb täiendavalt iseseisvatest mõõdetavatest alaliikidest, mis sõltuvad krediidiasutuse suuruselt, äristrateegiast ja äritegevuse mastaabist. Tänapäeval Grupi jaoks üheks oluliseks riskiteguriks on jätkusuutlikkuse risk või keskkonna, sotsiaalsete ja juhtimise aspektid (ESG).

ESG risk on eraldi riskiliik ja see kujutab endast riski, mis tuleneb suutmatusest asjakohaselt juhtida keskkonna-, sotsiaalset ja juhtimisalaseid aspekte, nagu näiteks inimõigused, õiglane tööjõu rakendamine ja ärieetika, mis võivad negatiivselt mõjutada rahalist seisu ja/või Grupi mainet. Grupp tegeleb ESG riski integreerimisega riskijuhtimise strateegiasse eesmärgiga ühendada jätkusuutlikkuse aspekt Grupi riskijuhtimise protsessiga.

Riskijuhtimist teostatakse järgmiste juhtimistasemetega lõikes:

- Panga nõukogu
- Panga juhatus
- erinevad riskikomiteed, -grupid ja vastutavad töötajad, sh.:
 - Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee
 - Krediidikomitee
 - Riskide ja kapitali juhtimise komitee
 - Talitluspidevuse protsessi juhtimise komitee
 - Vastavuskrolli-ja operatsiooniriski spetsialist
- Siseauditi osakond

Riskijuhtimise süsteem on üles ehitatud 3 kaitseliini baasile, mille tulemusel on riskide võtmine, juhtimine ning siseaudit teineteisest rangelt eraldatud.

1. kaitseliin – riskide võtmine. Äriüksuste eesmärgiks on tulususe ja riski optimaalse tasakaalu ning sätestatud ärieesmärkide saavutamine, võetud riskide monitoorimine, osalemine riskide identifitseerimises ning hindamises, normatiiv- ning regulatiivsete dokumentide nõuete järgimine, k.a. riskijuhtimise osas kogu tehingu eluea jooksul. Äriüksused peavad tagama, et nende tegevus oleks vastavuses kehtivate reeglitega.

2. kaitseliin – äritegevusest sõltumatu riskijuhtimine. Riskijuhtimise funktsioon näeb ette riskijuhtimise standardite põhimõtete, limiitide ning piirangute väljatöötamist, riskitasemetega monitoorimist, aruandluse koostamist, tegeliku riskitaseme riskiisule vastavuse kontrolli. Teise liini üksuste ülesannete hulka kuulub samuti koolituste läbiviimine, nõustamine, üldriskiprofiili modelleerimine ja agregeerimine ning vastavuskontroll.

3. kaitseliin – riskijuhtimissüsteemi audit / siseaudit. Funktsioonideks on riskide juhtimise süsteemi vastavuse hindamine sisemistele ja välistele nõuetele, Nõukogu ja Juhatuse informeerimine tuvastatud puudustest riskide juhtimise süsteemis ning kontroll tuvastatud puuduste riskide juhtimise süsteemis kõrvaldamise üle.

Riskide testimine

Riskijuhtimise süsteem hõlmab stressitestide läbiviimist, mis on vajalikud riskide taseme hindamiseks ja optimaalsete otsuste vastuvõtmiseks muutuva turukonjunktuaari tingimustes (erinevad majandustsükli faasid, välismajanduslikud ja geopoliitilised tegurid, intressimäärade

muutmine jne.). Põhiliste finantsriskide testimine toimub regulaarselt vastavalt testimise kavale või Ad-hoc testimise vormis. Plaaniväline testimine viiakse läbi Panga poolt kas strateegiliste otsuste vastuvõtmisel, järelevalveasutuse nõudmisel või suurte investimisprojektide hindamisel. Stressitestid hõlmavad krediidiriski, valuutariski, likviidsuse riski, intressiriski ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindamise riski.

Testimise aluseks on stsenaariumimeetod. Riski tase hindab kehtestatud siseste normatiivide täitmist ja lubatud kapitaliseerituse taseme järgimist Pillar 1 ja Pillar 2 raames.

Iga stsenaarium sisaldab sündmuste mõju hindamist vähemalt järgmistest aspektidest:

- olemasolev kapital;
- olemasolev likviidsus;
- omavahendid ja adekvaatsuse minimaalne määr;
- kasumlikkus;
- riskistrateegia limiitide täitmine;
- riskiisu ja riskitaluvuse määrade täitmine.

4.1 Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb tõenäolisest kahjust, mis võib tekkida laenusaaaja võlaõiguslikest lepingutest tulenevate kohustuste mitte täitmisest, aga ka tagatise ebapiisavast väärtusest, kui selle realiseerimine ei kata nõuet. Arvesse võetakse ka krediidi kontsentratsiooniriski, mis võib avalduda kas näiteks piirkonna, kliendigrupi, turusektori suhtes.

Krediidirisk moodustab suurima osa Grupi koguriskist ja see on seotud nii klientidele suunatud krediittoodete kui ka teistesse pankadesse paigutatud vahenditega.

Tekkimise allika ja allokeerimise alusel saab krediidiriski jagada kaheks grupiks:

- Klientide laenuportfelli risk, kui klient ei ole võimeline või ei soovi täita oma lepingulisi kohustusi.
- Pankadevaheline krediidirisk, mis on tingitud korrespondentpanga poolt oma kohustuste mittetäitmise tõenäosusest.

Krediidiriski suhtes avatud finantsvaradeks on nõuded klientidele ja krediidasutustele ning muud nõuded. Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon on nende finantsvarade bilansiline väärtus.

(tuhandetes eurodes)

Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Nõuded keskpangale	5	86 019	79 501
Nõuded krediidasutustele	6	19 988	24 995
Nõuded klientidele (AC), neto	7	56 985	50 234
Nõuded klientidele (FVTPL)	7	293	316
Muud finantsvarad	8	510	717
Finantsvarad kokku		163 795	155 763
Bilansivälised kohustused, v.a.tegevusgarantiid	16	3 281	6 182
Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon		167 076	161 945

Juhtkonna poolt läbiviidud analüüsi tulemuste kohaselt on keskpangas ja korrespondentpankades nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste saldode oodatav krediidikahjum ebaoluline summa seisuga

31.12.2022 ja 31.12.2021; seega, Grupp ei kajastanud nõuetes krediidasutustele oodatavat krediidikahjumit.

Riskide juhtimine

Tähtsamad kriteeriumid krediidiriski hindamisel on vastaspoole krediidikõlblikkus ehk võime täita võetud finantskohustusi õigeaegselt ja tagatis kui peamine krediidiriski vähendaja juhul kui vastaspool ei suuda täita võetud kohustusi. Laenu väljastamine peab olema vastavuses laenusaja rahavoo ja laenu tagasimaksmise võimega.

Krediidipoliitika läbiv põhimõte on, et äriüksused vastutavad täies ulatuses krediidiriskide eest, mis on vastavuses nii strateegia kui krediidiotsustamise erinevate juhistega ja kordadega ning need vastavad ka kehtivatele õigusaktidele. Krediidiriski võtmise otsustab krediidikomitee või otsustamisõigust omavad isikud vastavalt panga juhatuse poolt kinnitatud otsustamislimiitidele. Krediidikomitee otsustab kliendi või temaga seotud grupi laenuprojekti osas (väljaarvatud tütarettevõtted), mille suurus on võrdne või ületab 10% Panga või Grupi omavahenditest, kinnitab Panga Nõukogu.

Riski võtmise põhimõtted on alljärgnevad:

1. risk peab olema hinnatav ja mõõdetav;
2. risk peab olema nõuetekohaselt tagatud;
3. tagatis peab olema nõuetekohaselt kindlustatud;
4. riskid peavad olema hajutatud erinevate majandusharude ja piirkondade vahel ning tähtaegade ja tagatiste abil;
5. järelevalve süsteemiga peab olema tagatud võimalike probleemide avastamine võimalikult varases staadiumis.

Krediidiportfelli optimaalset suurust ning erinevate näitajate struktuuri jälgitakse regulaarselt, et see oleks vastavuses normatiividega. Läbivalt on iga tehingu korral määrav nii Panga kui kliendi jaoks vastutustundlik ja tasakaalustatud lähenemine. Krediidiportfelli kui terviku vaatest hinnatakse kõiki krediidiriski mõjutavaid parameetreid regulaarselt, et tuvastada võimalikult varakult krediidiriski võimalik suurenemine, aga ka juhtida krediidiportfelli selliselt, et võimalik risk on ennetatav ning minimeeritav.

Grupis ei ole olnud vajadust COVID-19 pandeemia leevendusmeetmete rakendamise järele ning kuna enne COVID-19 krediidiportfelli struktuur ning kliendid ise ei ole olnud otseselt sõltuvuses koroonaviirusest tulenevate majandusmõjudega, on klientide regulaarne jälgimine, riskide hindamine, aga ka klientidega otsesuhtlus igapäevane tegevus eesmärgiga ennetada võimalikke makseraskusi krediidilepingute teenindamisel. Võetud riskid on hallatud ning ei ole võimaldatud krediidiportfelli halveneda COVID-19 pandeemia tõttu. Halvenemist ei ole ka ette näha.

2022. aastal Ukrainas puhkenud sõda ei avaldanud Grupi finantstulemusele olulist mõju. Panga ressursibaasil ja tulu tootvatel varadel on vähe pistmist Venemaa, Valgevene ja Ukraina residentidega. Pank on lõpetanud arveldused Venemaa pankade kaudu, ei krediteeri mitteresidente ning ei tee valuutatehinguid eelnimetatud riikide valuutadega.

Riskide mõõtmine

Krediidiriski mõõtmine ja hindamine toimub nii enne kui ka peale laenu väljastamist ja seda nii kliendi enda kui krediidiportfelli põhisealt regulaarselt teostatavate monitooringute alusel. Reitingusüsteemi annab muuhulgas mõõte riskide hindamiseks ja seeläbi täiendava toe krediidiotsuse vastu võtmisel, krediidiriskide analüüsiks, prognoosimiseks ja juhtimiseks, kapitalinõuete ja -eraldiste hindamiseks ning võimalike väärtuste languseks vajalike eraldiste tegemiseks, strateegia ja erinevate krediidivaldkonna poliitikate muutmiseks.

Krediidiriski mõõtmine hõlmab endas alljärgnevaid tegevusi:

- klientide senise äritegevuse hindamine;
- juhtkonna ja omanike riskitaseme hindamine;
- tagatiste hindamine;
- tagatiste kindlustatus;
- äriplaani ning esitatud rahavoogude prognooside analüüs ja hindamine;
- kliendi usaldusvärsus;
- krediidi ajalugu;
- laenu taotleja maariski hindamine.

Välja antud ja välja antavad laenud kaetakse täielikult Grupi omavahendite ja kaasatud vahendite poolt (sh. sihtotstarbelised laenud ja nõudmiseni hoiused). Pank järgib riskikontsentratsiooni regulatiivseid norme, mille kohaselt ei tohi ühele laenusaaajale või seotud isikute grupile väljastatud laenude ja muude laenu nõuete summa ületada 25% Panga omavahenditest. Pangasisese regulatsiooni järgi ei saa ühele majandus- või tööstusharule väljaantud laenude maht (väljaarvatud tütarettevõtetele antud laenud) ületada 25% laenuportfelli.

Kaks korda aastas (kõrge riskiga laenude puhul 4 korda aastas) teostatakse laenuportfelli monitooring, mille käigus vaadeldakse iga üksikut laenu ja klienti eraldi. Hindamisel pööratakse tähelepanu laenulepingu tingimuste täitmisele, muuhulgas lepingujärgsete maksete õigeaegsusele, kliendi finantsseisundile, tagatise seisundile ning vajaliku informatsiooni ja dokumentatsiooni esitamisele.

Krediidiklassid ja oodatava krediidikahju mõõtmine

Oodatava krediidikahju suurus tuleneb vastavalt Pangas kinnitatud krediidikahjumi mudelile, kus varad jaotatakse kolme faasi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – “toimivad finantsvarad” (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega, st laenud viivitusega või viivitusega kuni 30 päeva ja kus arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul ning hindamine toimub kogumite kaupa, tugineb mineviku kogemusel ja tulevikuprognoosidel.

Faas 2 – “alatoimivad finantsvarad” (underperforming), kui on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine (nt. krediidireitingu halvenemine või 31 - 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida finantsvarast järgneva kogu tema eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – “mittetöötavad finantsvarad” (non-performing), varad mis ei laeku nõuete kohaselt (nt. rohkem kui 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida antud finantsvarast kogu tema järgneva eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt iga vara kaupa.

Vastavalt IFRS-le 9 arvutatakse esimese faasi osas võimalik krediidikahjum aasta perspektiivis, faasides 2 ja 3 kuni laenu perioodi lõpuni. Antud mõõtmised tehakse Pangas välja töötatud mudelite baasil ning oodatav krediidikahju baseerub nii eelnevate perioodide alusel arvutatavatel tulemustel kui ka tuleviku prognoosidele tuginevatel stsenaariumitel.

ECL mudeli peamised põhimõtted on kirjeldatud lisa 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“, Laenude ja nõuete hindamine. ECL mudeli peamised sisendid (PD, LGD) põhinevad muuhulgas allpool kirjeldatud laenuportfelli monitoorimise tulemustel, mis väljenduvad laenu krediidiklassi ja tagatise reitingu määramisel.

Krediidiklass on aluseks kliendi krediidiriski realiseerumise tõenäosuse hindamiseks oodatava krediidikahjumi hindamise ja arvutamise meetodikas, mis on kirjeldatud lisa 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“. Samuti on krediidiklass üks oluline indikatsioon krediidiriski võimaliku muutuse osas.

Äriklientide krediidiklassi määramisel kasutatakse 2-e järgnevat põhikriteeriumi:

Kriteerium 1: maksedistsipliin, kus võetakse analüüsi aluseks tagasimaksete korrektsus või võlgnevused vastavalt võlgnevuste päevade vahemikele

Kriteerium 2: maksevõime, kus aluseks võetakse kliendi finantsseisund ja omanikega seotud täiendavad näitajad.

Eraisikute suhtes kasutatakse üksnes kriteeriumitena maksedistsipliini reitingut ja maksevõime reitingut.

Täiendavalt krediidiklassi ja tagatise reitingu leidmisele hinnatakse laenude tagatiskatet, et määrata võimalikku kaotuse suurust tagatisvara sundrealiseerimise juhul. Probleemsete laenude puhul teostatakse lisaks tagatise väärtuse ümberhindamise arvestus selle maksumuse kindlaks tegemiseks kinnisvaraturu hindade langemise tingimustes. Tagatiste väärtust enne ja peale ümberhindamist arvestatakse probleemsete nõuete hindamisel ja omakapitali piisavuse sisemiste nõuete arvutamisel (ICAAP/ILAAP, Pillar 3).

Kliendi lepingujärgsete maksete õigeaegsuse ja tema finantsseisundi hindamisel lähtutakse 5-punkti süsteemist 1 kuni 5, kus 1 kirjeldab kõige tugevamat ja 5 kõige nõrgemat klienti. Eraldi hinnatakse kliendi tagatise lähtudes vormistatud tagatise liigist, tema väärtusest, väärtusemuutusest, tagatise likviidsusest ja tema kindlustamisest. Klientide bilansiväliste positsioonide riskiklasside määramine toimub analoogselt bilansiliste positsioonide riskiklasside arvutamisega.

Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et maksejõuetuse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Kiirliisingu ja krediitkaartide puhul toimub nõuete hindamine lihtsustatud korras.

Krediidikomitee hindab krediidiportfelli regulaarsetel ülevaatustel ka muuhulgas ebatõenäoliste laenude ulatust ja nõuete laekumise tõenäosust kvartaalselt. Iga kahjutunnusega laenunõude jaoks, mille puhul on tuvastatud nõude väärtuse langus, moodustatakse eraldi laenu allahindlus. Täiendavalt teostab Siseauditi osakond kontrolli panga tegevuse üle laenude jälgimise ja allahindamise osas.

Analüüs „Grupi nõuded klientidele“ on toodud järgmiste klasside ja alamklasside lõikes (lisa 7):

1. laenud juriidilistele isikutele:
 - investeeringislaenud
 - arvelduslaenud
 - liisingud
 - muud laenud
2. laenud eraisikule:
 - eluasemelaenud
 - muud laenud ja liisingud.

Tähtajaks tasumata, allahinnatud nõuded klientidele ja nõuete tagatised on esitatud lisa 7.

Maksejõuetuse tõenäosus (Probability of default PD) ja maksejõuetuse oodatav kahjumäär (Loss given default, LGD)

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust ja eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust. Krediidikoostuste PD baseerub Standard&Poor's poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikil ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

Maksejõuetuse oodatav kahjumäär väljendab võimalikku krediidikahjumi osakaalu laenujäägist krediidiriski realiseerumise korral. Faasis 1 kõigi nõute gruppide jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR ja tütarettevõtted. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus. Kui nõude summa ületab 1 mln EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. Faasis 2 juriidiliste isikute (v.a. kiirliising) ja eraisikute jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel (sama arvutus nagu faasis 1), v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR ja tütarettevõtted. Kui nõude summa ületab 100,000 EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. Kui individuaalselt hinnatud LGD määraga faasis 2 olev nõue liigub tagasi faasi 1, siis selle nõude individuaalselt arvutatud LGD määr säilib ka faasi 1 jaoks kuni järgmise individuaalse LGD määra hindamiseni.

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenud ja laenude maha kandmine

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenudeks nimetab Pank laene, mille lepingulisi tingimusi on muudetud laenuvõtja makseraskuste tõttu ja kus eesmärk on taastada laenuvõtjale korrektne lepingujärgsete kohustuste täitmise võimalus ning vältida vara kaotust. Lepingutingimuste muudatused võivad tähendada muuhulgas olemasoleva kohustuse täitmiseks uue laenu andmist, maksepuhkust, intressimäära vähendamist, laenu osalist või täielikku kustutamist jmt.

Laen kuulub mahakandmisele kui on selgunud lõplik kahjusumma või kui toimub antud laenu võõrandamine. Lõplik kahjusumma määratakse pankrotivara jaotuse järgselt või kogu tagatisvara realiseerimise järgselt. Varasemad kahjumid laenude mahakandmisel kuuluvad kustutamisele.

Võimalusel esitatakse laenu mahakandmise järgselt laenuvõtja või käendaja vastu nõudeavaldus kui ei ole pankrotimenetlusega kaasnenud võlgnikust juriidilise isiku lõpetamine või kui pankrotivaidlus laheneb või kui laenu jääb kustutati täielikult.

Riskide kontsentreerumine

(tuhandetes eurodes)					
		31.12.2022		31.12.2021	
		%		%	
		aktsepteeritud		aktsepteeritud	
		arv/summa	kapalist	arv/summa	kapalist
1.	Suure riskikontsentratsiooniga klientide arv	8	-	6	-
2.	Suure riskikontsentratsiooniga klientide riskipositsiooni summa	28 473	140,8%	26 643	131,0%
3.	Grupiga seotud isikute riskipositsiooni summa	1 478	7,3%	1 930	9,5%

Suure riskikontsentratsiooniga laenuks loetakse ühele isikule või seotud isikute grupile antud laene, mis ületab 10% krediidasutuse omakapitalist.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2022 ja 2021 esitatud Grupi nõuete jaotus majandussektorite lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediitiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“.

Nõuete jaotus majandussektorite lõikes

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivälised tehingud	Bilansivälised tehingute eraldised	Tegevusharu osakaal
	nõuded	väärt-paberid	intressi nõuded					
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	1 397	-	5	251	-34	131	-	0.9%
Töötlev tööstus	7 503	-	29	1 519	-136	1 149	1	5.2%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2 955	-	1	0	-14	-	-	1.8%
Ehitus	10 122	-	26	126	-20	968	2	6.6%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	5 976	-	18	25	-45	806	1	4.0%
Veondus, laondus ja side	785	-	1	-	-4	595	3	0.8%
Finantsvahendus	29 942	-	37	24	-24	65	-	17.9%
Keskpank	86 019	-	9.0	-	-	-	-	51.2%
Kinnisvaraalaane tegevus	7 885	-	23	4	-23	-	-	4.7%
Haldus- ja abitegevused	294	-	1	15	-7	7	-	0.2%
Muud tegevusharud	3 508	37	8	958	-33	206	-	2.2%
Eraisikud	7 259	-	16	281	-20	250	-	4.5%
Kokku	163 645	37	174	3 203	-360	4 177	7	100.0%

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivälised tehingud	Bilansivälised tehingute eraldised	Tegevusharu osakaal
	nõuded	väärt-paberid	intressi nõuded					
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	2 192	-	5	711	-27	135	-	1.4%
Töötlev tööstus	7 269	-	17	501	-10	763	1	5.0%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2 979	-	1	-	-36	-	-	1.8%
Ehitus	1 757	-	4	198	-7	3,336	2	3.1%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	5 546	-	13	188	-38	844	-	3.9%
Veondus, laondus ja side	1 560	-	4	0	-7	569	1	1.3%
Finantsvahendus	32 174	-	0	40	-14	69	-	19.9%
Keskpank	79 501	-	-	-	-	-	-	49.1%
Kinnisvaraalaane tegevus	9 859	-	29	66	-31	-	-	6.1%
Haldus- ja abitegevused	728	-	1	45	-10	13	-	0.5%
Muud tegevusharud	4 055	37	25	27	-10	560	-	2.9%
Eraisikud	7 654	-	17	434	-38	349	-	5.0%
Kokku	155 274	37	116	2 210	-228	6 638	4	100.0%

Vaata ka lisa 6, 7.

4.2 Maarisk

Mõiste

Rahvusvahelistel turgudel tegutsevate krediidasutuste, sh. AS TBB panga jaoks on oluline hinnata adekvaatselt maariski. Maarisk koosneb kahest komponendist: majanduslikust ja geopoliitilisest riskist. Maariski- ja geopoliitilise riski suhe võib muutuda olenevalt välisest majandusolukorrast.

Majanduslik risk hõlmab üldist majandus- ja finantsjuhtimise taset riigis (nii makromajanduses kui ettevõtetes), riigi konkurentsivõimet maailmaturul, maksebilansi olukorda, rahvusvaluuta stabiilsust jms.

Geopoliitilise riski suuruse määrab poliitilise süsteemi stabiilsus, suhted naaberriikidega ja julgeoleku garantiid. Poliitilise riski hindamisel on mõeldud ka sellele, kuidas nimetatud tegurid võivad mõjutada omandiõigust.

Reaalsed majanduslikud ja geopoliitilised riskid on omavahel läbipõimunud ja neid tuleb hinnata ühtse tervikuna.

Maariski alamliigid on:

- konverteerimise risk (valuuta devalveerimine risk);
- rahaliste vahendite ülekande risk;
- geopoliitilised riskid;
- riigi maksevõimetuse risk (defaulti risk).

Geopoliitiline risk hõlmab järgmisi elemente: a) riigi vallutamise risk, b) sõjaliste operatsioonide kasutuselevõtu risk; c) suveräänsuse vähenemise oht; d) poliitiline risk e) rahvusvaheliste sanktsioonide oht f) rahvusvaheliste lepingute rikkumise oht. Sellised riskid olid varem klassifitseeritud „vääramatuks jõuks“. Praegu globaliseerumise kontekstis on need riskid muutunud juhitavaks.

2022. aastal realiseerus Ukrainas puhkenud sõja tõttu geopoliitiline risk. Selle mõju aga panga finantstulemusele olulist mõju ei avaldanud. Panga ressursibaasil ja tulu tootvatel varadel on vähe pistmist Venemaa, Valgevene ja Ukraina residentidega. Pank on lõpetanud arveldused Venemaa pankade kaudu, ei krediteeri mitteresidente ning ei tee valuutatehinguid eelnimetatud riikide valuutadega. Panga kliendibaasis oli aasta lõpus Venemaa, Valgevene ja Ukraina residentidest klientide osakaal 3,1%.

Riskide juhtimine

Maariski maandamiseks kasutakse järgmisi meetmeid:

- Konverteerimise riski korral ei teostata operatsioone nende riikide valuutadega, mille konverteerimine on piiratud ja ei teostata operatsioone nende riikidega, mille rahvusvaheline maine on ebaselge või ebastabiilne.
- Rahaliste vahendite ülekande riski korral kõik valuuta ostu-müügi operatsioonid teostatakse läbi diilingusüsteemi Bloomberg ja ei avata korrespondentkontosid riikides, kus poliitilised ja/või majanduslikud riskid on kõrged.
- Geopoliitiliste riskide korral jälgitakse võimalike rahvusvaheliste sanktsioonide ja piirangute rakendamise mõju ja maandatakse võimalik risk finantsoperatsioonide suurusele ja teostamise ajale.
- Riigi maksevõimetuse riski korral reguleeritakse riski läbi range korrespondentpankade valiku, maariski hindamiseks kasutatakse rahvusvaheliste reitinguagentuuride andmeid ja

teostatakse monitooringut massimeedia ja vastaspoolte riikide meediaagentuuride teadete üle.

Kõiki ülalnimetatud riske analüüsib, haldab ja kontrollib Riskide ja kapitali juhtimise komitee ja Panga juhatus.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2022 ja 2021 esitatud eraldi Grupi nõuete kontsentreerumine geograafiliste piirkondade lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediitdiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 3 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus geograafiliste piirkondade lõikes

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

	Bilansilised nõuded (bruto)							
Piirkond	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
Eesti	143 067	-	158	3 203	-360	4 145	7	87.7%
Austria	18 513	-	16	-	-	-	-	11.0%
Venemaa	10	-	-	-	-	19	-	0.0%
Hiina	1 368	-	-	-	-	-	-	0.8%
Muud riigid	687	37	-	-	-	13	-	0.4%
Kokku	163 645	37	174	3 203	-360	4 177	7	100.0%

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

	Bilansilised nõuded (bruto)							
Piirkond	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtjaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
Eesti	129 717	-	115	2 210	-228	6 609	4	84.2%
Austria	23 372	-	1	-	-	-	-	14.4%
Venemaa	563	-	-	-	-	16	-	0.4%
Hiina	1 068	-	-	-	-	-	-	0.7%
Muud riigid	554	37	-	-	-	13	-	0.3%
Kokku	155 274	37	116	2 210	-228	6 638	4	100.0%

4.3 Tururisk

Mõiste

Tururisk kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade, väärt-paberite ja väärismetallide väärtuse muutustest. Tururisk omab makroökonomilist iseloomu. Tururiskist on mõjutatavad enamus pangateenustest, sh. laenud ja hoiused. Pank ei teosta spekulatiivseid tehinguid fondi- ja valuutaturgudel.

Riski juhtimine

Pank on määratlenud piirid lubatud riskide laadi ja ulatuse võtmisel, milleks on kehtestatud limiidid ja muud näitajad, mis viitavad vastavatele tasemetele jõudes konkreetse tegevusega kaasnevale kõrgendatud riskile. Riske haldab peaaesjalikult finantsosakond.

Tururiski juhtimisel kasutab Grupp järgmisi meetmeid:

- riskist loobumine
- riskide maandamine
- riskide limiteerimine
- stressitestimine, kus stressitestide ja nende kaasnevate stsenaariumide eesmärk on tuvastada olulised muutused riskitegurites või kahjud, mis võivad tekkida erakorraliste turuhäirete korral.

Grupi jaoks eksisteerib kolm peamist tururiski:

- valuutarisk;
- intressimäära risk;
- kinnisvarainvesteeringute ümberhindamise risk.

Valuutarisk

Valuutariski korral võib Grupi varade ning kohustuste väärtus muutuda tulenevalt valuutakursside või muude valuutadega seotud riskifaktorite muutumisest.

Valuutariski juhtimiseks kasutatakse järgmisi meetmeid:

- olemasolevate valuutaressursside katteks olevate varade nomineerimine samas valuutas;
- avatud valuuta netopositsioon (AVVP) ei või ületada 10 % omakapitali summast;
- sisemiste normatiivide pidev jälgimine „Riskide juhtimise metoodika“ alusel;
- ei avata ega hoita spekulatiivseid positsioone mistahes välisvaluutas.

Alates 2015. aastast viiakse regulaarselt läbi tururiski stressitestid erinevate kriisi- ja šokistsenaariumite põhjal. Stressitestimine viiakse läbi vastavalt stressitestimise kavale vähemalt 2 korda aastas.

Alljärgnevatel tabelitel on toodud välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused euro ekvivalendis tuhandetes eurodes.

Finantsvarade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	NOK	CNY	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	87 190	33	-	-	-	-	87 223
Nõuded krediitiasutustele	326	17 944	744	22	816	136	19 988
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	56 696	582	-	-	-	-	57 278
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	510	-	-	-	-	-	510
Varad kokku	144 759	18 559	744	22	816	136	165 036
Passiva							
Võlgnevused krediitiasutustele	64	-	-	-	-	-	64
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	123 424	17,575	748	-	364	21	142 132
Muud kohustused (lisa 13)	11 173	959	22	-	487	106	12 747
Kohustused kokku	134 661	18 534	770	-	851	127	154 943
 Bilansiline netopositsioon	 10 098	 25	 -26	 22	 -35	 9	 10 093

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	RUB	CNY	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	80 153	149	-	6	-	-	80 308
Nõuded krediitiasutustele	1 591	21 317	842	282	775	188	24 995
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	50 002	548	-	-	-	-	50 550
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	717	-	-	-	-	-	717
Varad kokku	132 500	22 014	842	288	775	188	156 607
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	123 500	21 787	815	256	632	178	147 168
Muud kohustused (lisa 13)	1 672	193	1	-	143	1	2 010
Kohustused kokku	125 172	21 980	816	256	775	179	149 178
 Bilansiline netopositsioon	 7 328	 34	 26	 32	 -	 9	 7 429

Seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021 ei olnud Grupil fikseeritud netopositsiooni, mis ületaks 1% omavahendite taset. Grupi valuutade netopositsioonide taset bilansikuupäeva seisuga kajastab aasta jooksul tekkivat iseloomulikku valuutapositsioonide taset. Netopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse eurot.

Alljärgnevas tabelis on toodud tundlikkuse analüüs bilansipäeva seisuga võimalike mõistlike valuutakursside muutuste suhtes.

	31.12.2022	31.12.2021
tuhandetes eurodes	Mõju kasumile või kahjumile	Mõju kasumile või kahjumile
Valuutade tugevnemine 10% (2021: 10%)		
USD tugevnemine 10% (2021: 10%)	3	3
DKK tugevnemine 10% (2021: 10%)	5	2
SEK tugevnemine 10% (2021: 10%)	-3	3
NOK tugevnemine 10% (2021: 10%)	2	-
CNY tugevnemine 10% (2021: 10%)	-4	-
Muu (välja arvatud EUR) tugevnemine 10% (2020: 10%)	3	-1
Kokku	6	7
Valuutade nõrgenemine 10% (2021: 10%)		
USD nõrgenemine 10% (2021: 10%)	-3	-3
DKK nõrgenemine 10% (2021: 10%)	-5	-2
SEK nõrgenemine 10% (2021: 10%)	3	-3
NOK nõrgenemine 10% (2021: 10%)	-2	-
CNY nõrgenemine 10% (2021: 10%)	4	-
Muu (välja arvatud EUR) nõrgenemine 10% (2021: 10%)	-3	1
Kokku	-6	-7

4.4 Rahavooline intressirisk

Rahavooline intressirisk on finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude kõikumise risk turuintressimäärade muutustest tingituna. Neto intressitulu on mõjutatud välistest teguritest nagu muutused Euribori määras, intressikõvera muutused ja konkurentsirisk. Grupp mõeldab neto intressitulu riski kui võimalikku muutust tuludes.

Intressiriski juhtimise aluseks on Panga Nõukogu poolt kinnitatud Intressiriski juhtimise poliitika. Poliitika määrab intressiriski monitooringu põhilised kontrollivormid ja -meetodid. Intressiriskide juhtimise poliitikas on kehtestatud nominaal- ja baasintressimäära arvutamise protseduur; rahaliste ressurside arvutamise protseduur, nõuded krediidi intressimäära arvutamiseks; minimaalsed nõuded intressimarginaalile. Nõuded põhinevad EBA/GL/2018/02 suunistel “Kauplemissportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski juhtimise kohta”.

Intressimäära riski piiramiseks pangas on kehtestatud:

- intressimäära riski piirangud;
- kehtestatud piirmäärade jälgimine;
- intressimäära riski stressitestimine.

Intressiriskide mõju hindamiseks krediidasutuse tegevuse tulemustes viiakse läbi stressiteste. Aruandeperioodil tehakse 4 plaanilist stressitesti erinevate intressimäärade muutmise stsenaariumide järgi ajaperioodide lõikes. Baseli Pangajärelvalve komitee põhimõtted koosnevad stressitestides šokistsenaariumitest, kus intressimäär muutub +/- 200 bp. Intressiriski analüüsimisel kasutatakse kestusmeetodi ja GAP-analüüsi, ehk Grupis kasutatavate finantsinstrumentide pikkade ja lühikeste positsioonide analüüsi meetodit ajaintervallide lõikes 1 kuni 12 kuud. Intressiriski analüüs teostatakse aasta tulemustel saadud absoluutse GAP suuruse suhtes. Meetmed intressiriski kontrollimiseks ja selle vastuvõetava väärtuse arvutamiseks kasutatakse iga-aastastes ICAAP/ILAAP protseduurides.

Alljärgnevas tabelis on toodud Grupi intressiriski analüüs. Grupi finantsvarad ja kohustused on toodud bilansilises maksumuses, klassifitseeritud lepingulise intressi fikseerimise või tähtaja järgi, sõltuvalt, milline toimub varem. Kui positsioon on fikseeritud intressimääraga, siis rahavoogude genereerimine toimub lepingu lõpuni järelejäänud tähtaja järgi. Kui positsioon on ujuva intressimääraga, siis rahavoogude kindlaks määramiseks on järelejäänud aeg kuni järgmise intressimäära ülevaatamiseni (või kuni lepingu lõpuni, sõltuvalt kumb on varem).

Intressiriskile avatud varad ja kohustused intressi fikseerimise perioodi järgi

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	86 009	-	-	-	-	-	86 009
Nõuded krediidasutustele, bruto	15 284	4 688	-	-	-	-	19 972
Nõuded klientidele, bruto	47	38 504	3 143	42	3 322	9 427	54 485
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	37 863	-	-	-	-	37 863
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Bilansivälised kohustused	174	971	2 036	-	-	100	3 281
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	230	-	-	-	-	230
Aktiva ja Bilansivälised kohustused kokku	101 514	44 163	5 179	42	3 322	9 564	163 784
Passiva							
Võlgnevused krediidasutustele	64	-	-	-	-	-	64
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	90 527	14 197	14 499	6 993	5 206	9 971	141 393
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	24 744	21	-	-	-	-	24 765
Kapitalirendi kohustused	-	16	27	36	75	-	154
Passiva kokku	90 591	14 213	14 526	7 029	5 281	9 971	141 611
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	10 923	29 950	-9 347	-6 987	-1 959	-407	22 173

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	79 501	-	-	-	-	-	79 501
Nõuded krediitiasutustele, bruto	16 165	8 830	-	-	-	-	24 995
Nõuded klientidele, bruto	52	38 198	1 969	710	1 885	7 246	50 060
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	37 426	-	-	-	-	37 426
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Bilansivälised kohustused	213	4 063	1 346	-	-	560	6 182
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	3 465	-	-	-	-	3 465
Aktiva ja Bilansivälised kohustused kokku	95 931	51 091	3 315	710	1 885	7 843	160 775
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	92 839	13 148	16 486	11 443	5 916	6 652	146 484
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	16 521	34	-	-	-	-	16 555
Kapitalirendi kohustused	-	19	57	43	111	-	230
Passiva kokku	92 839	13 167	16 543	11 486	6 027	6 652	146 714
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	3 092	37 924	-13 228	-10 776	-4 142	1 191	14 061

Tabel ei sisalda ülesöeldud nõudeid ning makseid teel, viitvõlasid ja ettemakstud tulusid.

Seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021 ning vastavate perioodide jooksul ei ole grupp avatud õiglase väärtuse intressimäärariskile, sest ei olnud grupil õiglasest väärtuses kajastatud kohustusi ning õiglasest väärtuses kajastatud finantsvarasid ei ole tundlikud õiglase väärtuse intressimäär suhtes.

4.5 Likviidsusrisk

Mõiste

Likviidsusrisk iseloomustab Grupi võimet mitte täita endale võetud kohustusi igal konkreetsel ajahetkel, samuti Grupi võimet mitte muuta teatud perioodi jooksul ebasoodsat likviidsuse taset või olemasoleva taseme hoidmist vähemalt konstantsena aktiva ja passiva struktuuri muutmise, lisavõõrkapitali kaasamise abil või ka finantspüsivuse suurendamist tulude kasvu näol.

Likviidsusrisk tuleneb varade ja kohustuste tähtaegade erinevusest, varade poolel asuvate vahendite realiseerimise kiirusest kohustuste katmiseks, üldisest varade struktuurist ja kohustuste intressitundlikkusest.

Riskide juhtimine

Grupp on kehtestanud likviidsusrisi juhtimise nõuded, mis on kajastatud nii Riskistrateegias kui Riskide juhtimise metoodikas. Määratud on likviidsusrisi normatiivid; likviidsuspuhvrite struktuur ja suuruste kontroll; likviidsuse planeerimise protseduurid sündmuste arengu erinevate stsenaariumide korral; likviidsuse talitluspidevuse plaan jmt.

Likviidsusriskide arvutamiseks ja jälgimiseks kasutatakse mitmesuguseid regulatiivseid riskihindamismeetodeid, olulisel kohal on nii likviidsuskattekindajad (LCR) kui ka stabiilse netorahastamise kindajad (NSFR).

Lisaks vastavatele määradele teostatakse regulaarselt likviidsusrisi stressitestid.

Likviidsusrisi juhtimisel juhindub Grupp muuhulgas alljärgnevalt:

- likviidsuse strateegia;
- Finantsinspektsiooni soovituslik juhend: „Nõuded likviidsusrisi juhtimisele“;
- Grupi likviidsusrisi reguleerimise aluseks olev Euroopa Keskpanga määrus kohustuslike reserve kohaldamise kohta;
- kehtestatud normatiivide ja limiitide jälgimine (nii regulatiivseid kui ka Grupi siseseid)
- likviidsusrisi stressitestide tulemuste analüüs;
- hoiuste ja laenumahtude prognoosimine;
- avatud valuutaposisiooni jälgimine ja tasakaalustamine;
- Grupi ressursibaasi stabiilsuse tagamine konkurentsivõimeliste intressimäärade pakkumisega tähtjalistele hoiustele;
- tähtjaliste hoiuste lõpetamise tingimused;
- uute pangasiseste normatiivide rakendamine likviidsusrisi üle järelevalve teostamiseks ja monitoorimiseks.

Regulaarselt teostatakse varade monitooring eesmärgiga saavutada võimalikult optimaalne bilansistruktuur, säilitamaks vastuvõetav likviidsuse tase, samuti sellise likviidsusreservi säilitamine, mis tagab plaanivälised finantsvajadused (tulusate investeerimis- ja laenuhingute tagamine, ettenägematute ja hooajaliste laenuõudluse kõikumiste kompenseerimine, hoiuste ootamatu väljavoolu kompenseerimine).

Likviidsusrisi juhtimisega tegeleb Riskide ja kapitali juhtimise komitee. Likviidsustaset kontrollitakse pidevalt (igapäevaselt) ning raporteeritakse Panga juhatust. Panga nõukogu liikmeid teavitatakse kvartaalselt Grupi likviidsuse olukorrast neile saadetavate riskiraportite kaudu.

Alltoodud tabelites on toodud finantskohustuste eeldatavad diskonteerimata rahavood ja finantsvarade diskonteeritud väärtused. Tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused euro ekvivalendis.

Likviidsusrisk

31.12.2022

	(tuhandetes eurodes)						
	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevus pankadele	64	-	-	-	-	-	64
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	91 266	14 572	15 719	8 595	7 478	5 439	143 069
Kapitalirendi kohustused	-	17	29	38	76	-	160
Muud kohustused*	12 593	-	-	-	-	-	12 593
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	3 413	-	-	-	-	-	3 413
Kasutamata faktooringud	764	-	-	-	-	-	764
Kokku finantskohustused	108 100	14 589	15 748	8 633	7 554	5 439	160 063
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	87 223	-	-	-	-	-	87 223
Nõuded krediitiasutustele	15 286	4 702	-	-	-	-	19 988
Nõuded klientidele, neto	3,441	905	7 434	5 122	16 652	23 724	57 278
Muud varad***	510	-	-	-	-	37	547
Kokku finantsvarad	106 460	5 607	7 434	5 122	16 652	23 761	165 036
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-1 640	-8 982	-8 314	-3 511	9 098	18 322	4 973

Kohustuste täitmiseks on Grupil olemas järgmised varad: raha, kontojääk keskpangas, hoiused teistes pankades ning laenud ja nõuded klientidele. Likviidsusrisi juhtimise meetmeks on hinnanguliste tulevaste rahavoogude analüüsimine, arvestades hoiuste ja laenuportfelli kasvu ning

võimalikke refinantseerimise allikaid. Nõudmiseni likviidsuslõhe katmiseks hoiab Pank piisavat likviidsusvaru, et tagada õigeaegselt kohustiste täitmine ning tagab piisavas mahu likviidsuspuhvrid kohustiste netoväljavoolu katmiseks. Grupi likviidsuse kattekordaja (LCR) ületab 31.12.2022 seisuga regulatiivset nõuet (100%) suure varuga (vt tegevusaruannet 2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatus).

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	93 525	13 403	17 430	12 960	8 033	2 915	148 266
Kapitalirendi kohustused	-	20	60	45	116	-	241
Muud kohustused*	1 780	-	-	-	-	-	1 780
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	5 897	-	-	-	-	-	5 897
Kasutamata faktooringud	741	-	-	-	-	-	741
Kokku finantskohustused	101 943	13 423	17 490	13 005	8 149	2 915	156 925
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	80 308	-	-	-	-	-	80 308
Nõuded krediidiasutustele	16 165	8 830	-	-	-	-	24 995
Nõuded klientidele, neto	1 094	1 760	5 165	6 469	15 245	20 817	50 550
Muud varad***	717	-	-	-	-	37	754
Kokku finantsvarad	98 284	10 590	5 165	6 469	15 245	20 854	156 607
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-3 659	-2 833	-12 325	-6 536	7 096	17 939	-318

* muud kohustused sisaldavad maksed teel ja muud finantskohustused (vt lisa 13).

** laenudega seotud bilansivälised kohustused on bilansikuupäeva seisuga kasutamata laenulimiidid (vt lisa 16).

*** muud varad sisaldavad muud finantsvarad, intressinõuded on kaasatud nõuete hulka (vt lisa 8).

Aruande perioodil säilitas Grupp likviidsuse taseme, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks (likviidsuskattekordaja ehk LCR regulatiivne miinimumnõude sai täidetud). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekordaja avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2022. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

4.6 Operatsioonirisk

Mõiste

Panga juhatuse ning nõukogu on pühendunud operatsiooniriskide juhtimisele ja nende realiseerimisega kaasneva mõju vähendamisele. Operatsioonirisk on oht saada kahju sisemistest protsessidest, inimeste tegevuse või süsteemide ebaadekvaatsusest või mittetoimimisest oodatud viisil või välistest sündmustest. Mõiste sisaldab kõiki mittefinantsilisi riske, sh juriidilist, protseduurilist, rahapesu (s.h. terrorismi rahastamise ja rahvusvaheliste sanktsioonide risk), andmekaitse, infoturbe, IT alaseid, füüsilisi, projektidega seotud ja muid riske.

Operatsiooniriski põhjustavad tegurid on:

- IT- ja süsteemirisk,
- protsessirisk,
- personalirisk,
- väline risk.

Operatsiooniriskide juhtimine

Operatsiooniriski juhtimiseks ja maandamiseks on juurutatud kontrollsüsteemid, mis peavad tagama igapäevaselt tehingute jm toimingute üle mitmekordse järelevalve.

Juurutatud on elektrooniline operatsiooniriskide teavitamise süsteem, milles pileti täitmise kaudu saab teavitada realiseerunud operatsiooniriski intsidentide või juhtumist. Samuti on juurutatud elektrooniline süsteem raporteeritud operatsiooniriski intsidentide/juhtumite seireks ja aruandluseks, operatsiooniriskide enesehindamiseks ja järeltegevusteks.

Pangas toimub vastavuses siseregulatsioonidele pidev operatsiooniriski monitooring, kõikide operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide tuvastamiseks ja menetlemiseks. Kindlaks on määratud operatsiooniriskide intsidentide registreerimise ajalised kriteeriumid.

Monitooringu tulemuste alusel arvutatakse välja operatsiooniriski näitaja (OR), mis näitab kaalutud keskmist aset leidnud süsteemi-, protsessi-, personali- ja välisriskide osas. Seiratakse äriteenuste riskiindikaatoreid ning pöördumiste ja juhtumite lahendamist. Kõik eelnimetatud aruanded edastatakse kvartaalselt Panga juhatusele, nõukogule ja siseauditile. Kvartaalselt esitatakse Finantsinspektsioonile aruandeid operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide, operatsiooniriski võtmeindikaatorite ning hagide kohta.

IKT- ja süsteemirisk

Süsteemide ja tehnoloogia ebapiisavusest, ebasobivusest ning häiretest tulenevad riskid, nt funktsionaalsuse probleemid, jõudluse (mahu probleemid; ebapiisav hooldus/pärandsüsteemide ebapiisav tugi; süsteemide kättesaamatus; ebapiisav testimine/arendus; tarkvara väljalaske/juurutamise probleemid; valesti seadistamine; puudulik andmete hoiustamine ja hävitamine; IT turvanõrkuste ära kasutamine; ebapiisav tehnoloogiaalne planeerimine; muud IT ja süsteemidega seotud probleemid; samuti ka ebapiisavad investeeringud tehnoloogiasse; arendusse ja rakendamisse; infoturberisk.

Protsessirisk

Protsesside ja organisatsiooni ülesehitusest ja toimimisest või mittetoimimisest tulenevad riskid nt protsessi disaini vead, sh vastuolulised protsessid; protsessi implementeerimise vead, sh puudulik või ajakohastamata protsessi kirjeldamine, puudused muudatuste/projektide juhtimisel; puudused sisejuhtimises (governance), sh ebaselged rollid ja vastutusala; muud protsessidega seotud probleemid, samuti ka maksed/arveldused/teenuste edasiandmine; dokumentatsiooni/lepingute haldamine, väärtuse määramine/hinnastamine; väärandmete sisestamine, avaldamine, muutmine sise- ja välisraportites; seadusandlusele mittevastamine (juriidiline risk), müügitegevused; toimingute teostamine (protsessi(de) katkemine, vea tekitamise toimingurisk), maine väärkujundamine.

Personalirisk

Panga töötajate tegevusest või tegevusetusest tulenevad riskid nt inimlikud eksimused, ebapiisav koolitamine/kompetents; ebapiisav mehitatus; ebapiisavad rollid ja vastutusala; mõõdarääkimine ja/või puudulik kommunikatsioon, organisatsioonikultuur; töötajate pahatahtlik käitumine, muud personaliga seotud probleemid, samuti ka vargused; lubamatud tegevused/pettused/väärteod, tööseadusandluse rikkumine, töötajate ebaseaduslik organiseeritud tegevus, võtmetöötajate puudus või kaotus, töötajate ebapiisavad teadmised (oskused); töötajate eksimused, mis tulenevad hooletusest või teadmatuses; oskustöötajate puudumine, konfliktid töösuhetes, ebalojaalsus, distsipliiniprobleemid.

Väline risk

Välise osapoolte tegevusest või tegevusetusest ning keskkonnast ning vääramatust jõust tulenevad riskid, nt loodusõnnetused (pandeemia, maavärin, üleujutus); välise osapoolte pahatahtlik käitumine; välise osapoolte, sh partnerite mittepahatahtlik käitumine, sh tegevusetus; terrorism/välised rünnakud (v.a. küberrünnakud); keskkond (v.a. loodusõnnetused); geopoliitiline/majanduslik/sotsiaalne ebastabiilsus; regulatiivne ja seadusandlik keskkond. Samuti

ka välised teenusepakkujad, kliendid, vääramatu jõu risk (poliitiline risk), avalikkuse huvid ja ootused, mis kujundavad hinnangu asutuse tegevusele.

Operatsiooniriski igapäevast juhtimist teostab Panga vastavuskontrolli ja operatsiooniriski spetsialist. Operatsiooniriski juhtimise süsteemi toimimise üle teostab grupisiseid auditeid Panga siseauditi osakond

Operatsiooniriskide kapitalinõude arvutamisel rakendatakse Basel II ja Basel III kapitaliadekvaatsuse reeglite alusel baasmeetodit. Baasmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue 15% Grupi põhitegevuse puhastulust.

4.7 Jätkusuutlikkuse või ESG risk

ESG on risk, mis tekib suutmatusest asjakohaselt kindlaks teha ja juhtida keskkondlikke, sotsiaalseid ja juhtimisega (ESG) seotud sündmusi, millel võib esinemise korral olla oluline negatiivne finantsmõju ja/või oluline negatiivne mõju Grupi mainele. Jätkusuutlikkuse või ESG risk hõlmab ka teisi riskiliike, peamiselt krediidi-, vastavus- ja operatsiooniriski.

Grupi äristrateegia viiakse kooskõlla ühiskonna eesmärkidega, mis kajastuvad säästva arengu eesmärkides. Sellest tulenevalt Grupp tegeleb ESG riski integreerimisega riskijuhtimise strateegiasse eesmärgiga ühendada jätkusuutlikkuse aspekt Grupi riskijuhtimise protsessiga ning tagada tõhusa juhtimisega ja vastutustundlik panganduskultuur.

Oma ESG valdkonna positiivset mõju suurendades ning vastavaid riske maandades Grupp vähendab samal ajal oma tegevusest, toodetest ja teenustest tulenevaid negatiivseid mõjusid inimestele ja keskkonnale. Selleks tehakse vastutustundlikult koostööd oma klientidega, et julgustada jätkusuutlike tavade rakendamist.

Grupp tegeleb jätkusuutlikkusega, võttes fookusesse järgmise:

- oma tooted ja teenused

Krediidiotsuste tegemise protsessis pöörab Pank tähelepanu ESG kriteeriumitele ning lähitulevikus plaanib luua ühtse süsteemi ESG riskide juhtimiseks, mis aitab suunata ettevõtteid kestlikuma äritegevuse poole, et vähendada äritegevusega seotud riske maailmale ja looduskeskkonnale. Jätkusuutlikkuse eesmärkide arvestamine rahastamis- ja investeerimisotsustes võimaldab suunata raha jätkusuutlikematesse ettevõtetesse, mis loob positiivsemat mõju keskkonnale, ühiskonnale ning majanduskasvule.

- ressursside vastutustundlik kasutamine

Grupp on keskendunud digiteenuste arendamisele, millega muudetakse väiksemaks oma ökoloogilist jalajälge. See võimaldab vähendada paberi- ja ajakulu ning luua kaugteenuste lahendusi, kaotades klientide vajaduse füüsiliselt panka külastada.

- ärietika ja töökeskkond

Grupp keskendub mitmekesise ja kaasava töökeskkonna tagamisele ning avatud kommunikatsioonile. Igapäeva töösse on integreeritud protseduurid, mille range järgimine võimaldab võimalikke huvide konflikte ja eetikaalaste rikkumiste vältida, s.h. on sisse seatud AML valdkonnas toimunud rikkumisest teatamise (n-ö vilepuhumise) võimalus. Grupi jaoks on oluline soodustada sellist töökeskkonda, kus töötajad saavad ilma hirmuta teatada taolistest rikkumistest või muust ebaetilisest käitumisest. Samuti esitavad vastavad töötajad igal aastal majanduslike huvide deklaratsiooni. Grupp peab oluliseks, et igapäevaselt langetatavad otsused ei oleks vastuolus inimõigustega ning toetaksid korruptsioonivastase võitluse eesmäärke.

4.8 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning rahvusvaheliste sanktsioonide täitmise järgimine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise nõuetele kohaldamine on jätkuvalt üks Panga tegevuse prioriteetidest. Nimetatud riskide (edaspidi AML risk) tuvastamiseks ja nende mõju maandamiseks on Pangas loodud vastavad organisatoorsed ja tehnilised lahendid. Panga AML riskijuhtimise mudeli moodustavad mitmetasandiline riskide tuvastamise ja maandamise struktuur, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide alased sise-eeskirjad ja rakendatud kontrollimehhanismid.

Regulaarse riskide hindamise, sh riskihinnangu koostamise raames tuvastatakse, millised on Panga tegevust mõjutavad ohud ja seonduvad riskifaktorid, kui suur on nende realiseerumise või esinemise tõenäosus ning millises ulatuses peab Pank riskide maandamiseks kohaldama hoolsusmeetmeid.

Riskiisu dokumendis määratletakse riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida Pank on valmis oma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide saavutamise nimel võtma ning mille mõju on Pank võimeline oma riskijuhtimise ja -kontrolli meetmeid arvestades maandama. Siinjuures ei määra riskiisu piirmäära mitte Panga tehniline võimekus vastavate riskide mõju maandada vaid ka erinevate riskide omavaheline proportsionaalsus ja nende koosmõju. Seatud meetmete eesmärk on tagada, et Panga tegevus ei sattuks liigsesse sõltuvusse mõnest teatud riskifaktorist.

Panga poolt võetavate AML riskide ulatus on proportsionaalne Panga tegevuse ja osutavate teenuste laadi ja keerukuse astmega. AML riskide ulatuse ja mõju tuvastamiseks kohaldab Pank õigusaktides sätestatud hoolsusmeetmeid ning asjakohaste maandamise meetmete ulatuse määramiseks lähtub Pank hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud teabest, kliendiga ärisuhte loomisel ja hiljem esitatud teabe kontrollimise ning kliendisuhete ja -tehingute hilisema monitoorimise ja skriinimise käigus saadud informatsioonist. Siinjuures võetakse arvesse ka teiste riskide samaaegse esinemisega kaasnevat koosmõju, mis võib üksikute riskifaktorite mõju mitmekordistada.

Lisaks tavapärase hoolsusmeetmete rakendamisele on Pank tarvitusele võtnud täiendavad abinõud, et minimiseerida võimalust, et Panga teenuseid võidaks kasutada rahapesuks või terrorismi rahastamiseks või kehtestatud finantssanktsioonidega seatud piirangute rikkumiseks. Panga tegevusega kaasnevate riskide juhtimine toimib kolme kaitseliini põhimõttel. Peamiseks ohu allikaks on teatud teenuste mahu ja nende osakaalu suurenemine üle seatud taluvuse piiri, kus see võib hakata mõjutama Panga tegevusele seatud normatiive ja piirmäärasid.

Tagamaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise alase tegevuse maksimaalset efektiivsust ja põhjalikku kontrolli kaasnevate riskide üle, on Pank üles ehitanud kolme kaitseliiniga riskijuhtimise süsteemi.

Esimene kaitseliini ülesanneteks on hoolsusmeetmete kohaldamine ärisuhte loomisel sh kliendi isikusamasuse tuvastamine ja tunne oma klienti põhimõtte rakendamine selliselt, et saadud info alusel oleks võimalik määrata kindlaks kliendi riskiaste ning teostada nõuetekohaselt hilisemat ärisuhte seiret. Esimene kaitseliin teostab ka kliendisuhete seiret ja monitoorib kliendimakseid.

Teise kaitseliini ülesanne on tagada Panga protsesside/toodetega/teenustega seotud riskide tuvastamine, hindamine, juhtimine ja vastavate seiremeetmete rakendamine lähtudes õigusaktidest, rahvusvahelistest normidest, Panga strateegiast ja majanduslikest eesmärkidest.

Teine kaitseliin teostab hoiatusteadete alusel genereeritud maksete monitoorimist ja skriinimist ning koostab riskianalüüse ja korraldab suhtlust pädevate asutustega. Lisaks on teise kaitseliini ülesanne ka Panga juhtorganite teavitamine AML-riskidest ja töötajate koolituse tagamine.

Kolmanda kaitseliini moodustab Pangas sõltumatu siseaudit, mis allub vahetult nõukogule. Siseaudit kontrollib ja hindab riskihinnangutest lähtuvalt kogu Panga ja konsolideerimisgrupi tegevust, muuhulgas vähemalt kord aastas rahapesu ja terrorismi tõkestamise seadusest kinnipidamist ja Panga sise-eeskirjade täitmist.

Lisaks nimetatud kaitseliinide rakendamisele toimib Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee, mis vaatab läbi nii uute kliendikandidaatide taotlusi kui ka ärisuhteid olemasolevate klientidega tagamaks vastavuse Panga riskiisu ja –taluvuse piirmääradele.

Lähtuvalt Panga strategiast on Pank loobunud maksuvabades ja madala maksumääraga riikides/territooriumitel registreeritud juriidiliste isikute teenindamisest ning käesoleval hetkel puuduvad Pangal ärisuhted selliste juriidiliste isikutega. Lisaks ei loo Pank ärisuhteid mitmete kõrge riskiga tegevusvaldkondades tegutsevate isikutega. Tulenevalt Venemaa sõjalisest agressioonist Ukraina vastu ja kehtestatud sanktsioonidest paljude Vene Föderatsiooni ja Valgevenega seotud isikute suhtes on Pank loobunud ärisuhete loomisest nimetatud riikide isikutega, samuti isikutega, mille juhtimis või kontrollstruktuuris on nimetatud riikide kodanikud. Lisaks on Pank oluliselt vähendanud ärisuhteid muudest riikidest pärit isikutega kellel puudub seos Eestiga.

Pank uuendab regulaarselt AML-riski alaseid põhimõtteid, protseduure ja juhendeid. Panga juhatus ning nõukogu on pühendunud AML-riskide juhtimisele ja tunne oma klienti (KYC) süsteemi rakendamisele ja arendamisele kogu Grupis. Oluliseks tehniliseks abivahendiks AML riskide tuvastamisel ja nende mõju maandamisel on klienditehingute monitoorimise ja skriinimise programmi SALV kasutamine. Salv rakenduste kasutamine võimaldab oluliselt efektiivsemalt tuvastada kliendi tegevusega kaasnevaid riskide, sh on oluliselt paranenud kahtlaste ja ebaharilike tehingute ning rahvusvahelise sanktsiooni subjektide tuvastamise võimekus.

4.9 Finantsvarade ja kohustuste õiglase väärtus

Grupp kajastab järgmisi finantsvarasid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande:

31.12.2022 (tuhandetes eurodes)					
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		293	293
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaberid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	293	330
31.12.2021 (tuhandetes eurodes)					
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		316	316
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaberid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	316	353

IFRS 13 määrab kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Hierarhias kasutatud tesemed:

- Tase 1 – aktiivsel turul noteeritud hindnoteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
- Tase 2 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;
- Tase 3 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad. Ülalpool tabelis toodud Nõuded klientidele olid hinnatud diskonteeritud tulevaste rahavoogude põhjal kasutades turuintressimäära.

Varad/ kohustused, mida ei mõõdeta õiglases väärtuses kuid mille õiglase väärtus on avalikustatud:

TBB panga juhatuse on hinnanud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglase väärtust. Õiglase väärtuse tuvastamiseks diskonteeritakse tulevikurahavood turuintressikõvera alusel (Tase 3) (vt Lisa 2. „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte. Finantsinstrumendid“).

Laenude klientidele puhul vaadeldakse iga klienti eraldi ning intressimäärad erinevad tulenevalt kliendi riskitasemest, mistõttu nende laenude tuleviku rahavoogude diskonteerimiseks ei ole võimalik rakendada homogeenset ja sarnastel tehingutel põhinevat võrreldavat intressimäära. Valdav osa laenudest on ujuva intressimääraga, ehk vastavad turuintressi muutustele. Klientide riskimarginaalides ei toimunud olulisi muudatusi võrreldes arvelevõtmisega. Seega, seisuga 31.12.2022.a. ega 31.12.2021.a. laenude õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Raha ja nõuded keskpangale – bilansiline väärtus on sama, mis õiglase väärtus, sest varasid saab sama väärtusega realiseerida tavakorras.

Nõuded krediitiasutustele - õiglase väärtus võrdub bilansilise väärtusega, kuna varasid saab korrapäraselt tehingus realiseerida sama hinnaga. Teiste krediitiasutuste nõuded on nõudmiseni hoiused.

Muud nõuded, viitvõlad ja muud kohustused on tekkinud tavapärase äritegevuse käigus ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu juhtkonna hinnangul nende õiglase väärtus oluliselt ei erine bilansilisest väärtusest. Need nõuded ja kohustused ei kanna intressi.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused on lühiajalised ning hoiuste hinnastamisel järgitakse turutingimusi. 2022. aastal ei ole turu intressikõver oluliselt muutunud, mistõttu tulevikurahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav hoiuste õiglase väärtus oluliselt ei erine nende bilansilisest väärtusest.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusrisi juures käesolevas lisas.

4.10 Kapitali juhtimine ja kapitali adekvaatsus

Grupp kasutab riskipõhist kapitali planeerimist, tagades, et kõik riskid oleksid igal ajahetkel piisavalt kaetud omavahenditega. Kapitali planeerimisel lähtub Grupp riskistrateegiast, riskipoliitikast ja regulatiivdokumentidest (Krediitiasutuste seadusest ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013, ehk kapitalinõuete määrusest).

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks. Selliste otsuste langetamise

instrumendiks on kapitali piisavuse stressitestimine Pillar 1 ja Pillar 2 adekvaatsuse kriteeriumite alusel. Kapitali adekvaatsus väljendab panga omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele.

Alates 2014. aasta algusest Euroopa Liidus kehtib pankadele ühtne kapitali adekvaatsuse miinimumnõue (baasnõue 8%), kuid lisaks sellele Eestis on kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded:

- kapitali säilitamise puhver 2.5%
- süsteemse riski puhver 0% (1% kuni 30.04.2020)
- vastutsükliline puhver 0-2.5% (alates 01.01.2016).

Süsteemse riski puhvri nõue kehtib Eestis alates 1. augustist 2014. Alates 1. augustist 2016 kehtis kõikidele krediidasutustele 1% puhvrimäär, mida kohaldatakse Eestis asuvatele riskipositsioonidele. COVID-19 pandeemia tõttu otsustas Eesti Pank erakorraliselt langetada 1. maist 2020 puhvrimäära ajutiselt 0%le.

Alates 2016. aastast peavad kõik EL krediidasutused hoidma omavahendeid vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude täitmiseks. Vastutsüklilise puhvri nõue on krediidasutuse koguriskipositsiooni ja vastutsükliliste kapitalipuhvrite kaalutud keskmise määra korrutis. Vastutsüklilise puhvri määr kehtestatakse geograafilisel põhimõttel riikide lõikes vastava riigi määratud asutuse poolt. Eestis kehtis alates 2016. aastast vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue 0%.

Alates 07. detsember 2022 on taaskehtestatud vastutsüklilise kapitalipuhvri määra baasnõude tasemele 1% ehk sama suurena kui COVID-19 kriisi eelselt kehtinud süsteemse riski puhvri nõue, millega taastab Eesti Pank kapitalipuhvri hoidmise nõude, mis COVID-19 pandeemiast lähtuva suure ebakindluse tõttu 1. mail 2020 vabastati. Seega asendatakse varem kasutatud süsteemse riski puhver vastutsüklilise kapitalipuhvri instrumendiga.

Alates 15. detsember 2022 arvestades viimaseid kehtivaid SREP kapitalinõudeid on Grupi minimaalseks regulatiivseks omavahendite suhtarvuks 20,58% (kuni 15.12.2022 21,16%), mis tagab, et kaetud oleks nii Pillar 1, Pillar 2 riskid kui ka kombineeritud puhvri nõue.

Omavahendid

Vastavalt pangandusmäärusele koosnevad krediidasutuse või konsolideerimisgrupi omavahendid esimese ja teise taseme omavahenditest.

Esimese taseme omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest ja täiendavatest esimese taseme omavahenditest.

TBB panga Grupi esimese taseme põhiomavahendite koosseisu kuuluvad:

- a) sissemakstud kapitaliinstrumendid ehk aktsiakapital;
- b) jaotamata kasum;
- c) muud reservid;

Punktides a–c osutatud kirjeid tunnustatakse esimese taseme põhiomavahenditena ainult siis, kui krediidasutus saab neid piiramatult ja viivitamatult kasutada, et katta riskid või kahju kohe, kui need tekivad. Punkti b kohaldamisel võib krediidasutus kajastada aruandeperioodi vahekasumit või aastakasumit esimese taseme põhiomavahendites enne, kui ta on teinud ametliku otsuse, millega kinnitatakse aruandeaasta lõplik kasum, ainult pädeva asutuse eelneval loal. Täiendavaid esimese taseme omavahendeid ja teise taseme omavahendeid TBB panga Grupp ei oma.

Vastavalt regulatiivnõuetele krediidasutuse omavahendid peavad olema vähemalt 5 miljoni eurot ja koguomavahendite suhe koguriskipositsioonisse (koguomavahendite suhtarv) peab olema vähemalt 11.5% (10.5% kuni 07.12.2022) Grupile kehtivad ka Pillar 1 riskide ja Pillar 2 riskide

lisanõuded, mis võtavad arvesse Grupi spetsiifilisi omadusi ja riski profiile (vt *Tegevusaruande osa „2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatusus“*).

Grupi kapitaliks ehk omavahenditeks on esimese ja teise taseme omavahendid nagu need on määratud kapitalinõuete määruuses (31.12.2022: 20 219 tuhat eurot, 31.12.2021: 20 336 tuhat eurot). Esimese taseme põhiomavahendite regulatiivse korrigeerimisena on kajastatud immateriaalse vara kogusumma ning oodatava kahjumi arvutamisest tulenevad negatiivsed summad, arvestatud vastavalt IFRS 9 („*Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr.183/2014*“) (vt peatükk 2.10).

Juhkonna hinnangul, Grupp on vastavuses kõikidega välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021.

Kapitalivajaduse leidmiseks prognoositakse bilansipositsioone, võttes aluseks võimalikke muutusi erinevate riskiga kaalutud varade ja omakapitalikirjete lõikes ning soovitud kapitalitasemete hoidmise. Kapitali planeerimisel ja äriplaani koostamisel kesk- ja lühiajalises perspektiivis arvestatakse selliseid näitajaid nagu kapitaliseerituse tase, minimaalne ja soovitav omakapitali määr, omakapitali kordaja (leverage), tähtajaliste hoiuste katmise tase Grupi omavahenditega, kõrglikviidsete aktive summa ning vastuvõetud riski ja likviidsusestrateegiad.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruuses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi omavahendite, kapitalinõuete ja adekvaatsuse normatiivide täitmise kohta on toodud TBB panga 2022. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel www.tbb.ee.

Lisa 5. Nõuded keskpangale

Vastavalt Euroopa Keskpanga nõuetele on kehtestatud Eestis tegutsevatele krediitiasutustele kohustusliku reservi nõue. Kohustusliku reservi nõude arvestuse baasi hulka kuuluvad kõik krediitiasutuse poolt võõrvahendite kaasamise teel saadud bilansilised kohustused ja tingimuslikest kohustustest konsolideerimisgruppi kuuluvate residentsete finantseerimisasutuste kohustuste katteks väljastatud finantsgarantiid. Kohustusliku reservi nõude suurus arvutatakse kuu lõpu bilansi alusel ja peab olema täidetud aruandeperioodil keskmisena. 2022 ja 2021 aasta jooksul oli TBB pank nimetatud nõudega vastavuses. Seisuga 31. detsember 2022 moodustavad nõuded keskpangale 86 019 tuhat eurot (31.12.2021: 79 501 tuhat eurot), s.h. üleöölaenu 85 209 tuhat eurot. Reservinõue 31.12.2022 seisuga oli 1 341 tuhat eurot (31.12.2021: 1 133 tuhat eurot), seega on vabu vahendeid Eesti Pangas seisuga 31.12.2022 84 678 tuhat eurot (31.12.2021: 78 368 tuhat eurot), mis on kajastatud raha ekvivalentidena.

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Arvelduskonto päevalõpu jääk kuu keskmisena	4 628	73 170
Arvelduskonto päevalõpu jääk arvestades üleöölaenu kuu keskmisena	85 147	-
Kohustusliku reservi nõue kuu keskmisena	1 416	1 136
Kohustusliku reservi ületäitmine kuu keskmisena	3 448	70 446

Euroopa Keskpanga nõukogu 14.09.2022.a. otsustas tõsta kolme EKP baasintressimäära ning s.h.kehtestada hoiustamise püsivõimaluse positiivse intressimäära, tulemusena teenis 2022. aastal Grupp keskpangas arvelduseks hoitavatelt vahenditelt intressi summas 8 tuhat eurot ja üleöölaenudelt 318 tuhat eurot (2021: 0 tuhat euro).

Alates 11.06.2014.a. kuni 14.09.2022.a. kehtinud hoiustamise püsivõimaluse negatiivne intressimäär (mis kehtis ka kohustusliku reservi nõudeid ületavatele keskmistele reservihoiustele

ja muudele eurosüsteemis hoitavatele hoiustele) tõi 2022. aastal Grupile keskpangas arvelduseks hoitavatelt vahenditelt negatiivse intressimäära kulud summas 231 tuhat eurot (2021: 311 tuhat eurot).

Lisa 6. Nõuded krediidasutustele

Nõuded krediidasutustele jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Nõudmiseni deposiidid:		
OECD maade pankades	1 725	14 542
SRÜ ja muude maade pankades	1 371	1 623
Nõudmiseni deposiidid kokku	3 096	16 165
Üleölaenud:		
OECD maade pankades	12 190	-
Üleölaenud kokku	12 190	-
Tähtajalised deposiidid:		
OECD maade pankades	4 702	8 830
Tähtajalised deposiidid kokku	4 702	8 830
Kokku nõuded krediidasutustele	19 988	24 995

Tähtajaliste deposiitide lõpptähtajad on 2022. aastal. Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oli tähtajaliste deposiitide keskmine intressimäär vastavalt 3,45% ja 0,07%.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 toodud krediidasutustele nõuete analüüs krediitkvaliteedi järgi Standard and Poor's, Moody's Investors ja Lianhe Credit Rating Co. Ltd reitingute põhjal (nõuded, mis ei ole aegunud ega allahinnatud).

31.12.2022

	(tuhandetes eurodes)		
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga AA	1 368	-	1 368
- reitinguga A-2	13 811	4 702	18 513
- ilma reitinguta	107	-	107
Kokku	15 286	4 702	19 988

31.12.2021

	(tuhandetes eurodes)		
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga AA, A-1	1 072	-	1 072
- reitinguga A-2	15 093	8 830	23 923
Kokku	16 165	8 830	24 995

Grupp lähtub vahendite paigutamisel teistesse krediidasutustesse eelkõige varasemast koostööst omandatud kogemustest. Regulaarselt jälgitakse nende krediidasutuste finantsaruandeid, kus vahendeid hoitakse ning jälgitakse nõuete kvaliteeti. (vt Lisa 27. „Bilansipäevajärgsed sündmused“).

Lisa 7. Nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)		
Nõude liik	31.12.2022	31.12.2021
Laenud klientidele (AC), neto	56 985	50 234
Laenud juriidilistele isikutele	50 086	42 808
- Investeeringislaenud	45 711	38 519
- Arvelduslaenud	2 026	1 360
- Liisingud	1 628	2 103
- Muud laenud	721	826
Laenud eraisikutele	7 259	7 654
- Eluasemelaenud	6 377	6 604
- Muud laenud ja liisingud	882	1 050
Laenude allahindlus	-360	-228
 Nõuded klientidele (FVTPL)*	 293	 316
- Muud nõuded	293	316
 Kokku nõuded klientidele	 57 278	 50 550

*vt lisa 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“ ja 4 „Riskijuhtimine. Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus“ (4.8 Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus)

Juriidilistele isikutele muude laenude ja muude nõuete all on kajastatud:

- Pangas: nõuded finantseerimisasutusele, krediitkaardivõlgnevused, loovutatud nõuded;
- liisingus: faktooring, võlaajutamise lepingud ja liisingu poolt lõpetatud lepingud.

Eraisikutele muude laenude ja liisingute all on kajastatud:

- Pangas: kõik laenud eraisikutele, mis ei ole eluasemelaenud (arvelduslaen, plaaniline laen, krediitkaardivõlgnevus);
- liisingus: kõik muud liisingud, mis ei ole eluasemega seotud (näiteks sõiduautode liisingud).

Finantsvarade krediitkvaliteet laenu liikide ja krediitklasside lõikes

31.12.2022 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	13 813	-	-	13 813
Krediitklass 2	18 443	3 194	243	21 880
Krediitklass 3	5 370	372	2 946	8 688
Krediitklass 4	-	140	-	140
Krediitklass 5	-	-	1 190	1 190
Bruto jääkväärtus	37 626	3 706	4 379	45 711
Allahindlus	-103	-22	-175	-300
Bilansiline jääkväärtus	37 523	3 684	4 204	45 411
31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	15 163	-	-	15 163
Krediitklass 2	15 320	902	253	16 475
Krediitklass 3	526	3 396	250	4 172
Krediitklass 4	-	290	2 261	2 551
Krediitklass 5	-	-	158	158
Bruto jääkväärtus	31 009	4 588	2 922	38 519
Allahindlus	-16	-54	-70	-140
Bilansiline jääkväärtus	30 993	4 534	2 852	38 379

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 050	-	-	1 050
Krediidiklass 2	667	-	-	667
Krediidiklass 3	213	-	96	309
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	1 930	-	96	2 026
Allahindlus	-5	-	-2	-7
Bilansiline jääkväärtus	1 925	-	94	2 019

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	666	-	-	666
Krediidiklass 2	433	201	-	634
Krediidiklass 3	60	-	-	60
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	1 159	201	-	1 360
Allahindlus	-1	-2	-	-3
Bilansiline jääkväärtus	1 158	199	-	1 357

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 079	-	-	1 079
Krediidiklass 2	416	16	-	432
Krediidiklass 3	-	76	-	76
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	41	41
Bruto jääkväärtus	1 495	92	41	1 628
Allahindlus	-8	-12	-12	-32
Bilansiline jääkväärtus	1 487	80	29	1 596

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 168	24	-	1 192
Krediidiklass 2	518	-	-	518
Krediidiklass 3	-	291	2	293
Krediidiklass 4	-	21	-	21
Krediidiklass 5	-	-	79	79
Bruto jääkväärtus	1 686	336	81	2 103
Allahindlus	-3	-16	-25	-44
Bilansiline jääkväärtus	1 683	320	56	2 059

31.12.2022 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	592	-	-	592
Krediidiklass 2	48	-	-	48
Krediidiklass 3	81	-	-	81
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	721	-	-	721
Allahindlus	-1	-	-	-1
Bilansiline jääkväärtus	720	-	-	720

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	568	-	-	568
Krediidiklass 2	63	-	-	63
Krediidiklass 3	-	195	-	195
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	631	195	-	826
Allahindlus	-	-3	-	-3
Bilansiline jääkväärtus	631	192	-	823

31.12.2022 (tuhandetes eurodes)				
Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	3 976	207	-	4 183
Krediidiklass 2	1 465	-	-	1 465
Krediidiklass 3	481	-	248	729
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	5 922	207	248	6 377
Allahindlus	-6	0	-5	-11
Bilansiline jääkväärtus	5 916	207	243	6 366

31.12.2021 (tuhandetes eurodes)				
Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	4 271	-	-	4 271
Krediidiklass 2	1 905	-	-	1 905
Krediidiklass 3	77	256	-	333
Krediidiklass 4	-	-	38	38
Krediidiklass 5	-	-	57	57
Bruto jääkväärtus	6 253	256	95	6 604
Allahindlus	-1	-4	-2	-7
Bilansiline jääkväärtus	6 252	252	93	6 597

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	247	3	-	250
Krediidiklass 2	334	-	3	337
Krediidiklass 3	89	-	205	294
Krediidiklass 4	-	-	1	1
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	670	3	209	882
Allahindlus	-2	0	-7	-9
Bilansiline jääkväärtus	668	3	202	873

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	448	-	-	448
Krediidiklass 2	363	-	-	363
Krediidiklass 3	9	3	-	12
Krediidiklass 4	-	3	224	227
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	820	6	224	1 050
Allahindlus	-1	-4	-26	-31
Bilansiline jääkväärtus	819	2	198	1 019

Laenud klientidele tagatise liigi järgi

Kui laenul on mitu tagatist, näidatakse allpool toodud tabelites see tagatis, mis on laenuga seotud riskide hindamise seisukohast Panga hinnangul olulisim. Tagatiste olulisuse osas on kokku 3 taset. Grupisiselt rakendatav tagatiste tasemetele jagamine põhineb regulatiivsetel nõuetel. Hüpoteek, tagatishoiused ja riigi- ja pangagarantii kuuluvad 1. taseme tagatiste hulka. Kinnisvaraga tagatud laenude puhul esitatakse kinnisvaratagatis alati esimesena, sõltumata selle kvaliteedist võrreldes muu tagatisega. Juhul kui ühe tagatisega tagatakse mitu laenuõuet, jagatakse tagatise väärtus proportsionaalselt nõuete vahel sõltuvalt nõuete jäägist.

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenud juriidilistele isikutele	43 376	4 831	1 188	584	107	50 086
Investeeringislaenud	41 334	4 279	-	-	98	45 711
Arvelduslaenud	2 026	-	-	-	-	2 026
Liisingud	16	424	1 188	-	-	1 628
Muud laenud	-	128	-	584	9	721
Laenud eraisikutele	6 952	205	24	67	11	7 259
Eluasemelaenud	6 377	-	-	-	-	6 377
Muud laenud ja liisingud	575	205	24	67	11	882
Kokku laenud klientidele (bruto jääkväärtus)	50 328	5 036	1 212	651	118	57 345

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
------------	----------	---------	------------------	----------	-------	-------

Laenud juriidilistele isikutele	35 864	4 837	1 440	557	110	42 808
Investeeringislaenu	34 479	3 940	-	-	100	38 519
Arvelduslaenu	1 360	-	-	-	-	1 360
Liisingud	25	638	1 440	-	-	2 103
Muud laenu	-	259	-	557	10	826
Laenu erasikutele	7 303	221	33	86	11	7 654
Eluasemelaenu	6 604	-	-	-	-	6 604
Muud laenu ja liisingud	699	221	33	86	11	1 050
Kokku laenu klientidele (bruto jääkväärtus)	43 167	5 058	1 473	643	121	50 462

* Muud nõuete tagatised sisaldavad laekumisi kontole, tagatishoiuseid.

Tagatiste piisavus

Tabelites allpool on avalikustatud laenu tegelik tagatiskate. Tagatiskatte väärtuseks on tagatislepingute alusel Grupile juriidiliselt kuuluvate tagatisõiguste summa kokku. Tagatiste õiglane väärtus on avalikustatud individuaalselt hinnatavate (ehk 3. Faasi) nõuete puhul, vaata tabelleid „Individuaalselt allahinnatud laenu tagatiste õiglane väärtus“.

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	56 297	100 658	6 840	1 048	400	400
Investeeringislaenu	45 310	81 705	5 672	401	400	400
Arvelduslaenu	2 026	3 902	-	-	-	-
Liisingud	1 628	2 872	831	-	-	-
Muud laenu	138	208	128	583	-	-
Eluasemelaenu						
erasikutele	6 377	10 493	-	-	-	-
Muud laenu ja liisingud						
erasikutele	818	1 478	209	64	-	-
Laenu allahindlus	-357			-3		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	55 940			1 045		

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	49 183	90 217	6 997	1 595	919	914
Investeeringislaenu	37 798	69 632	4 847	721	720	720
Arvelduslaenu	1 360	3 006	-	-	-	-
Liisingud	2 098	4 580	1 891	5	5	5
Muud laenu	585	867	259	557	-	-
Eluasemelaenu						
erasikutele	6 604	10 457	-	-	-	-
Muud laenu ja liisingud						
erasikutele	738	1 675	-	312	194	189
Laenu allahindlus	-197			-31		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	48 986			1 564		

Individuaalselt allahinnatud laenude tagatiste õiglane väärtus

31.12.2022

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	4 972	7 122	209	1	-	-
Investeeringulaenud	4 379	6 368	-	-	-	-
Arvelduslaenud	96	140	-	-	-	-
Liisingud	41	41	-	-	-	-
Muud laenud	-	-	-	-	-	-
Eluasemelaenud						
erisikutele	248	364	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud						
erisikutele	208	209	209	1	-	-
Laenude allahindlus	-200			-1		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	4 772			-		

31.12.2021

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	3 098	4 496	100	224	189	189
Investeeringulaenud	2 922	4 328	100	-	-	-
Arvelduslaenud	-	-	-	-	-	-
Liisingud	81	56	-	-	-	-
Muud laenud	-	-	-	-	-	-
Eluasemelaenud						
erisikutele	95	112	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud						
erisikutele	-	-	-	224	189	189
Laenude allahindlus	-96			-27		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	3 002			197		

Laenu väljaandmisel Grupp saab kliendilt tagatise õiglase väärtuse hindamise dokumente ning uuendab seda järgnevate aastate jooksul (iga ühe/kolme aasta tagant), sõltuvalt laenu nõude suurusest/tagatise tüübist. Tabelis avalikustatud tagatiste õiglase väärtuse määramisel on arvestatud väärtuse allahindlusega (*haircut*) suurusjärgus (10-50%), et arvestada tagatise kvaliteedi muutustega ja likviidsusega realiseerimisel.

Valdav osa Faas 3 nõuetest on piisava ja kvaliteetse tagatisega (1. järjekoha hüpoteegid).

Nõuete allahindluse muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)				
Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	56	109	2 147	2 312
Liikumised:	12	-15	3	-
Faasist 1 Faasi 2	-6	6	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	19	-19	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-9	9	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-7	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	6	19	2	27
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-44	-19	-23	-86
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8	-11	-206	-225
Mahakandmised	0	0	-1 800	-1 800
Allahindlus seisuga 31.12.2021	22	83	123	228
Liikumised:	38	-50	13	1
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	39	-39	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-18	18	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-6	1
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	30	2	-	32
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	37	15	94	146
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-2	-12	-23	-37
Mahakandmised	-	-4	-6	-10
Allahindlus seisuga 31.12.2022	125	34	201	360

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	36	16	1 157	1 209
Liikumised:	4	-8	4	-
Faasist 1 Faasi 2	-5	5	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	10	-10	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-3	3	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	5	13	2	20
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-23	34	-18	-7
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-6	-1	-4	-11
Mahakandmised	0	0	-1 071	-1 071
Allahindlus seisuga 31.12.2021	16	54	70	140
Liikumised:	38	-46	9	1
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-

Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	39	-39	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-14	14	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-6	1
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	25	2	-	27
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	27	14	106	147
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-3	-2	-10	-15
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2022	103	22	175	300

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	4	-	722	726
Liikumised:	-1	1	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-1	1	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	1	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-722	-722
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	2	-	3
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	2	-	-	2
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	2	-	2	4
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-2	-	-2
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2022	5	-	2	7

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	13	79	195	287
Liikumised:	2	4	-6	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	2	-2	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-1	1	-

Faasist 3 Faasi 2	NA	7	-7	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	1	1	0	2
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-12	-60	-3	-75
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-8	-161	-170
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	3	16	25	44
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	1	-	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	3	1	1	5
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	1	-5	-11	-15
Mahakandmised	-	-	-3	-3
Allahindlus seisuga 31.12.2022	8	12	12	32

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	-	-	38	38
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	1	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	2	-	2
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-38	-38
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	-	3	-	3
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1	-	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	-	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-3	-	-3
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2022	1	-	-	1

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	2	-	3	5
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	4	2	5
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-3	-3
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	4	2	7
Liikumised:	-	-4	4	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-4	4	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1	-	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	4	-	1	5
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-2	-2
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2022	6	-	5	11

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2021	1	14	32	47
Liikumised:	7	-12	5	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	7	-7	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	-	4	-	4
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-7	-	-4	-11
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-2	-	-2
Mahakandmised	-	-	-7	-7
Allahindlus seisuga 31.12.2021	1	4	26	31
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-

Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	1	-	-16	-15
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-4	-3	-7
Allahindlus seisuga 31.12.2022	2	-	7	9

* Pikaajalised bullet-laenuid esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

Nõuete muutused bruto jääkväärtustes

(tuhandetes eurodes)				
Nõuded kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	41 128	1 397	8 984	51 509
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-4 434	3 626	808	-
Faasist 1 Faasi 3	-4 300	4 300	NA	-
Faasist 2 Faasi 1	-648	NA	648	-
Faasist 2 Faasi 3	514	-514	NA	-
Faasist 3 Faasi 1	NA	-181	181	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	21	-21	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	12 495	2 008	100	14 603
Muutused finantsvarade saldodes**	-1 651	-1 238	-725	-3 614
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-5 980	-211	-613	-6 804
Mahakandmised	-	0	-5 232	-5 232
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	41 558	5 582	3 322	50 462
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-2 192	-383	2 575	-
Faasist 1 Faasi 3	-295	295	NA	-
Faasist 2 Faasi 1	-2 527	NA	2 527	-
Faasist 2 Faasi 3	630	-630	NA	-
Faasist 3 Faasi 1	NA	-524	524	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	476	-476	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	14 059	239	-	14 298
Muutused finantsvarade saldodes**	1 224	-201	-151	872
Tagasimaksmine perioodi jooksul	-6 278	-1 223	-746	-8 247
Mahakandmised	-7	-6	-27	-40
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	48 364	4 008	4 973	57 345

* Pikaajalised bullet-laenuid esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

** tagasimaksed ja kõikuvate saldode muutused (arvelduskrediidid ja krediitkaardilaenuid)

Seisuga 31.12.2022 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud katseaja perioodiks faasi 2 ning juba peale katseaja lõppu faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest.

(tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	30 344	871	6 426	37 641
Liikumised:	-3 829	3 063	766	-
Faasist 1 Faasi 2	-3 726	3 726	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-595	NA	595	-
Faasist 2 Faasi 1	492	-492	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-171	171	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	9 541	1 903	100	11 544
Muutused finantsvarade saldodes	-469	-1 082	-721	-2 272
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-4 578	-167	-335	-5 080
Mahakandmised	-	-	-3 314	-3 314
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	31 009	4 588	2 922	38 519
Liikumised:	-2 109	-150	2 259	-
Faasist 1 Faasi 2	-77	77	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 467	NA	2 467	-
Faasist 2 Faasi 1	435	-435	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-268	268	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	476	-476	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	11 332	239	-	11 571
Muutused finantsvarade saldodes	1 817	-68	-167	1 582
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-4 423	-903	-635	-5 961
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	37 626	3 706	4 379	45 711

* Pikaajalised bullet-laenu esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	1 363	-	1 900	3 263
Liikumised:	-201	201	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-201	201	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	517	-	-	517
Muutused finantsvarade saldodes	-121	-	-	-121
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-399	-	-	-399
Mahakandmised	-	-	-1 900	-1 900
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	1 159	201	-	1 360
Liikumised:	-55	-	55	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-55	NA	55	-

Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	693	-	-	693
Muutused finantsvarade saldodes	224	-	41	265
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-91	-201	-	-292
Mahakandmised	0	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	1 930	-	96	2 026

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	1 691	512	310	2 513
Liikumised:	15	1	-16	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	15	-15	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	21	-21	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	714	49	-	763
Muutused finantsvarade saldodes	-635	-184	-43	-862
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-99	-42	-170	-311
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	1 686	336	81	2 103
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised*	621	-	-	621
Muutused finantsvarade saldodes	-346	-125	-	-471
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-466	-119	-16	-601
Mahakandmised	-	-	-24	-24
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	1 495	92	41	1 628

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	669	-	38	707
Liikumised:	-110	110	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-110	110	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-

Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	4	50	-	54
Muutused finantsvarade saldodes	68	35	-	103
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-38	-38
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	631	195	-	826
Liikumised:	195	-195	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	195	-195	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	29	-	-	29
Muutused finantsvarade saldodes	-82	-	-	-82
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-52	-	-	-52
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	721	-	-	721

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	5 905	-	70	5 975
Liikumised:	-303	263	40	-
Faasist 1 Faasi 2	-263	263	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-40	NA	40	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 652	-	-	1 652
Muutused finantsvarade saldodes	-309	-7	55	-261
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-692	-	-70	-762
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	6 253	256	95	6 604
Liikumised:	-215	-41	256	-
Faasist 1 Faasi 2	-215	215	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-5	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	0	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-256	256	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 290	-	-	1 290
Muutused finantsvarade saldodes	-335	-8	-8	-351
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1 071	-	-95	-1 166
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	5 922	207	248	6 377

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
--------------------------	--------	--------	--------	-------

	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	1 156	14	240	1 410
Liikumised:	-6	-12	18	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-13	NA	13	-
Faasist 2 Faasi 1	7	-7	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-5	5	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	67	6	-	73
Muutused finantsvarade saldodes	-185	-	-16	-201
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-212	-2	-	-214
Mahakandmised	-	-	-18	-18
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	820	6	224	1 050
Liikumised:	-8	3	5	-
Faasist 1 Faasi 2	-3	3	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-5	NA	5	-
Faasist 2 Faasi 1	0	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	94	-	-	94
Muutused finantsvarade saldodes	-54	-	-17	-71
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-175	-	-	-175
Mahakandmised	-7	-6	-3	-16
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	670	3	209	882

Bilansiväliste riskipositsioonide muutused bruto jääkväärtustes (v.a.Tegevusgarantiid)
(tuhandetes eurodes)

Nõuded kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2021	2 300	4	4	2 308
Liikumised:	-49	-3	52	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-52	NA	52	-
Faasist 2 Faasi 1	3	-3	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	4 500	247	-	4 747
Muutused finantsvarade saldodes	-462	27	-56	-491
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-381	-1	-	-382
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2021	5 908	274	-	6 182
Liikumised:	-20	-25	45	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-45	NA	45	-
Faasist 2 Faasi 1	25	-25	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-

Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	1 920	-	-	1920
Muutused finantsvarade saldodes	-3 890	-	-45	-3 935
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-637	-249	-	-886
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2022	3 281	-	-	3 281

Bilansiväliste riskipositsioonide eraldiste muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)

Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Eraldis seisuga 01.01.2021	2	-	-	2
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	2	1	-	3
Muutused finantsvarade saldodes	-1	-	-	-1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2021	3	1	-	4
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad, sh refinantseerimised	2	-	-	2
Muutused finantsvarade saldodes	2	-	-	2
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-1	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2022	7	-	-	7

Bilansiväliste riskipositsioonide jaotus kohustuse liikide ja laenude klasside lõikes
2022

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevus-garantiid	Laenulimiidid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	896	2 517	764	4 177
Krediidiklass 1	896	871	-	1 767
Krediidiklass 2	-	1 508	632	2 140
Krediidiklass 3	-	138	132	270
Eraldis	-	6	1	7
Individuaalselt allahinnatud	-	-	-	-
Eraldis	-	-	-	-

2021

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevus-garantiid	Laenulimiidid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	456	5 441	741	6 638
Krediidiklass 1	456	815	235	1 506
Krediidiklass 2	-	4 626	234	4 860
Krediidiklass 3	-	-	272	272
Eraldis	-	3	1	4
Individuaalselt allahinnatud	-	-	-	-
Eraldis	-	-	-	-

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 esitatud Grupi laenud klientidele lõpptähtaja järgi.

	(tuhandetes eurodes)	
	2022	2021
Nõudmiseni	645	600
Tähtajaks tasumata kuni 3 kuud	3 203	2 210
3-12 kuud	759	480
1-2 aasta	3 836	1878
2-5 aastat	1 562	2 294
üle 5 aasta	8 639	6 312
Kokku laenud klientidele	38 994	37 004
	57 638	50 778

Selles tabelis tähtajaks tasumata laen on laen, mille lõpptähtajaks ei ole tagasi makstud.

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringud

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringu ning tulevikus teenitava renditulu analüüs seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 on järgnev:

(tuhandetes eurodes)	Nõuete nüüdisväärtus	
	31.12.2022	31.12.2021
Kokku nõuete brutoinvesteeringud	1 931	2 581
Tähtajaga kuni 1 aasta	810	1 362
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	469	583
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	379	300
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	212	238
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	61	98
Miinus: Tulevaste perioodide intressitulu	-183	-211
Kokku nõuete nüüdisväärtus	1 748	2 370
Tähtajaga kuni 1 aasta	721	1 246
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	415	530
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	350	272
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	202	226
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	60	96

Nõuded klientidele tegevusalade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.

Nõuded klientidele valuutade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.

Nõuded klientidele riikide lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“.

Lisa 8. Muu vara

Muu vara jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Muud finantsvarad, s.h	547	754
-rahad teel	468	585
-muu debitoorne võlgnevus	42	132
-väärtpaberid	37	37
Muud varad, s.h.	243	319
-ettemakstud tulevaste perioodide kulud	135	178
-tulumaksuvara	39	61
-muud varad	65	73
-mündid	4	7
Kokku	790	1 073

Seisuga 31.12.2022 Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahjumitelt summas 39 tuhat eurot (seisuga 31.12.2021 oli 61 tuhat eurot). Edasilükkunud tulumaksuvara summa nõutav korrigeerimine tugineb aaruandeperioodil teenitud maksustavalt kasumilt arvestatud tulumaksul. Grupi juhtkonna hinnangul on tõenäoline, et allesjäänud tulumaksuvara summas 39 tuhat eurot realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus.

Lisa 9. Kuld

Kullainvesteeringu saldo muutuste analüüs:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Saldo aasta alguses	525	504
Müüdid	-59	-
Kasum õiglase väärtuse ümberhindlusest	554	504
Kahjum õiglase väärtuse ümberhindlusest	-521	-483
Saldo aasta lõpus	499	525

2022. aastal teenis Grupp kulla müügist tulu summas 2 tuhat eurot (2021: 0 tuhat eurot).

Lisa 10. Põhivarad

Materiaalne ja immateriaalne põhivara jaguneb järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	Materiaalne põhivara						Immateriaalne põhivara		Kokku põhivarad
	Paren- dused renditud põhi- varale	Ehitised	Kasutus- õigusega varad	Sõidukid	Kontori tehnika	Ette- maksed	Tarkvara	Ette- maksed	
Soetusmaksumus									
Seisuga 31. detsember 2020	1 335	3 651	362	22	2 081	-	353	800	8 604
Soetamine	-	-	82	-	-	16	-	240	338
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-139	-	-9	-	-148
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	2	-16	201	-187	-
Seisuga 31. detsember 2021	1 335	3 651	444	22	1 944	-	545	853	8 794
Soetamine	-	-	-	-	-	85	-	67	152
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-76	-	-59	-	-135
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	85	-85	102	-102	-
Seisuga 31. detsember 2022	1 335	3 651	444	22	1 953	-	588	818	8 811
Akumuleeritud kulum									
Seisuga 31. detsember 2020	-943	-487	-145	-8	-1 507	-	-132	-	-3 222
Perioodi kulum	-36	-72	-76	-4	-232	-	-76	-	-496
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	140	-	9	-	149
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Seisuga 31. detsember 2021	-979	-559	-221	-12	-1 599	-	-199	-	-3 569
Perioodi kulum	-36	-72	-76	-4	-151	-	-85	-	-424
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	76	-	59	-	135
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Seisuga 31. detsember 2022	-1 015	-631	-297	-16	-1 674	-	-225	-	-3 858
Jääkväärtus									
Seisuga 31. detsember 2021	356	3 092	223	10	345	-	346	853	5 225
Seisuga 31. detsember 2022	320	3 020	147	6	279	-	363	818	4 953

Ülalmainitud põhivarad ei ole panditud kolmandatele osapooltele.

Kasutusõiguse varade bilansine väärtus ja aasta jooksul toimunud muutused on avalikustatud lisa 14. Immateriaalne põhivara sisaldab tarkvara ja IT-arenduskulusid.

Lisa 11. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud TBB pank AS-i, TBB Liising AS-i ja TBB Invest AS-i poolt soetatud kinnistud, mis on kajastatud õiglases väärtuses (vt lisa 26).

Kinnisvarainvesteeringu saldo muutuste analüüs:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Saldo aasta alguses	8 318	9 406
Tagatise realiseerimisel arvele võetud kinnisvara	-	701
Soetatud	322	70
Müüdud	-2 603	-2 075
Kasum/kahjum õiglase väärtuse ümberhindlusest	225	216
Saldo aasta lõpus	6 262	8 318

2022. aastal teenis Grupp kinnisvarainvesteeringutelt tulu summas 1 tuhat eurot, kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 52 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 16 tuhat eurot. 2021. aastal saadi tulu summas 32 tuhat eurot, ning kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 22 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 22 tuhat eurot.

Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud, haldamisega seotud kuludid on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”. Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid või kahjumid on kajastatud kasumiaruandes eraldi kontodel.

Kinnisvarainvesteeringud on seisuga 31.12.2022.a. (ka 31.12.2021) hinnatud osaliselt Grupi juhtkonna ja osaliselt sõltumatute kinnisvarahindajate poolt. Grupi juhtkonna poolt läbiviidud hindamise aluseks on olnud varasemate aastate aktsepteeritud kinnisvarabüroode atesteeritud hindajate poolt tehtud hindamisaktid ja täiendavalt viimased Maa-ametis deklareeritud andmed sooritatud kinnisvara tehingute kohta erinevates Eesti piirkondades ning City24//KV.ee portaalis avaldatud andmed müügis olevate analoogsete kinnisvaraobjektide kohta, lisaks ka Grupi poolt sõlmitud müügilepinguid kolmandate osapooltega.

Juhtkond on hinnanud kõiki olulisi sisendeid, mida sõltumatu ekspert on oma hindamisaktis kasutanud ning väärtuse muutuse puhul teinud võrdluses eelmise aastaga ümberhindluse. Grupivälistel kinnisvarahindajatel on hindamiseks vajalik kvalifikatsioon ning eelnev kogemus sarnaste asukohtade ning turusegmentide hindamisel.

Kinnisvarainvesteeringute turuväärtuse tase sõltub üldisest makromajanduslikust olukorrast, nõudluse ja pakkumise suhtest vastavat tüüpi kinnisvarainvesteeringute osas, intressimäärade, vaba kapitali kogusest ning likviidsusest finantsturgudel. Lisaks sellele sõltub konkreetse kinnisvaraobjekti õiglase väärtus vara asukohast, selle kasutusõigustest, võimalikest alternatiividest antud piirkonnas ja konkreetsele kinnisvaraobjektile loodud arendusprojekti kontseptsioonist. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hinnang põhineb hinnangutel, eeldustel ja ajaloolisel kogemusel korrigeerituna kehtivate turutingimuste ja teiste faktoritega, mida juhatus pidevalt oma parimate teadmistega ja olemasoleva informatsiooni baasil ümber hindab. Seetõttu on juba tulenevalt definitsioonist ja võttes arvesse, et hinnangute tegemisel on

lähtutud reast eeldustest, mis ei pruugi kõik hinnatud moel realiseeruda, tegemist olulise riskiga. See võib kaasa tuua olulise muudatuse kinnisvarainvesteeringute bilansilise väärtuse osas tulevastel perioodidel.

Grupi kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse määramisel on nii Grupi juhtkonna kui ka sõltumatute kinnisvarahindajate poolt kasutatud peamiselt võrreldavate tehingute meetodit. Tulenevalt Eesti kinnisvaraturu vähesest likviidsusest on kõikide hindamiste puhul hindajad vähemal või rohkemal määral pidanud kasutama olulisi turul mittevaadeldavaid sisendeid, mistõttu on kogu kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määratud õiglase väärtuse hierarhia tasemel 3. 2022. aasta jooksul ei ole kinnisvarainvesteeringuid muudele õiglase väärtuse hierarhia tasemetele klassifitseeritud.

01.02.2021.a. Grupile kinnisvarainvesteeringuna kuuluva objekti osas Viimsi vallas, sõlmiti võlaõiguslik müügileping (VÕL) ning selle müügihinda võeti arvesse objekti õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2021 ja ka 31.12.2022. Kinnistu müügilepingu sõlmimisel tugines juhtkond kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel eelkõige müügiobjekti spetsiifikale ja objekti võimalikule parimale kasutusviisile. VÕL'ist tulenevalt on tegemist mitme-etapilise lepinguga, seetõttu on seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2022 kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel arvestatud raha ajaväärtusega ning lepingu rahavood on diskonteeritud nüüdisväärtusse, kasutades diskontomäära 2.1%. 22.02.2022.a. selle arendusprojekti osas sõlmiti II, III ja osaliselt ka IV ja V etapi müügileping summas 2,6 mln eurot (2021: I etapp summas 978 tuhat eurot), ning seoses diskonteerimise perioodi lühenemisega suurendati Viimsi arendusprojekti bilansilist väärtust 225 tuhande euro võrra (2021: 86 tuhande euro võrra).

13.07.2022.a. toimunud enampakkumise raames soetas Grupile kuuluv ettevõtte AS TBB Invest Ida-Virumaal Jõhvi linnas paikneva hoonestatud kinnistu (endise pagarikoda tootmiskompleksi) hinnaga 322 tuhat eurot. Vastavalt juhtkonna otsusele on eelmainitud kinnistu seisuga 31.12.2022.a. kajastatud bilansis soetusmaksumuses.

2021. aastal tagatise realiseerimisel arvele võetud kinnisvarainvesteeringuna summas 701 tuhat eurot (õiglase väärtus seisuga 31.12.2021: 701 tuhat eurot) on kajastatud vastavalt 08.09.2021 kinnisvara arestimise kohtuotsusele Grupi oksjonil ostmisel saadud tagatis (kinnistu suurusega 3 168m², asukohaga Prantsusmaal).

Võrdlustehingute meetodil kasutatud ruutmeetri hinna sisendi määramisel on lähtutud turutingimustel toimunud sarnaste objektidega tehingutest.

2022

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald, Harjumaa	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, transpordimaa, üldkasutatav maa	1 544	11.69	+10%	154
				-10%	-154
Tallinn, Harjumaa	Ärimaa (hoonestatud)	3 530	2 086.29	+10%	353
				-10%	-353
Rae vald, Harjumaa	Maatulundusmaa	165	1.01	+10%	17
				-10%	-17
Jõhvi linn, Ida Virumaa	Ärimaa (hoonestatud)	322	229.31	+10%	32
				-10%	-32
Prantsusmaa	Elamumaa	701	221.20	+10%	70
				-10%	-70
Kokku		6 262			

2021

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald, Harjumaa	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, transpordimaa, üldkasutatav maa	3 922	15.51	+10% -10%	392 -392
Tallinn, Harjumaa	Ärimaa (hoonestatud)	3 530	2 086.29	+10% -10%	353 -353
Rae vald, Harjumaa	Maatulundusmaa	165	1.01	+10% -10%	17 -17
Prantsusmaa	Elamumaa	701	221.20	+10% -10%	70 -70
Kokku		8 318			

Lisa 12. Võlgnevus klientidele

Võlgnevus klientidele jaguneb sektorite kaupa järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Juriidilised isikud	83 369	89 657
Eraisikud	46 191	48 940
Kokku	129 560	138 597

Järgnevalt on toodud hoiuste analüüs tähtsajalisuse järgi:

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Nõudmiseni hoiused	91 266	93 524
Tähtajaga kuni 3 kuud	14 169	13 064
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	14 499	16 424
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	9 626	15 585
Kokku	129 560	138 597

Lisa 13. Muud võlad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
KredEX	21	34
MES	12 551	8 537
Kokku	12 572	8 571

2022. aastal teostab Pank jätkuvalt 2014. aastal alustatud koostöö KredEx Sihtasutusega stardilaenude väljastamiseks. Koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtja äritegevust.

Muude võlgadena on kajastatud Maaelu Edendamise Sihtasutustelt (MES) saadud laenud põllu-majandusettevõtete sihtfinantseerimiseks Panga kaudu. Maaelu Edendamise Sihtasutuselt (MES) saadud laen sisaldab muuhulgas teatud tingimusi Grupi pangandusalaste normatiivide osas, millele Grupp peab vastama. Aruandeperioodi lõpu seisuga MESi saadud laenu osas rikkumisi ei ole.

Kõik lepingud on sõlmitud eurodes. Kohustised on tagatud tagatisvaradega, mille kliendid annavad Pangale selle sihtotstarbelise rahastamise raames.

31.12.2022 seisuga muude võlgade lühiajaline osa moodustab 1 309 tuhat eurot ning pikaajaline osa 11 263 tuhat eurot.

Järgnevalt on toodud muude võlgade analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Tähtajaga kuni 3 kuud	27	52
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	-	60
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	2 574	1 807
Tähtajaga üle 5 aasta	9 971	6 652
Kokku	12 572	8 571

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud sisemine intressimäär oli seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 vastavalt 0,67% ja 0,77%. KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 vastavalt 4,38% ja 4,00%.

Lisa 14. Muud kohustused ja viitvõlad

Muud kohustused ja viitvõlad jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Finantskohustused, s.h.	12 747	2 010
-maksed teel	12 535	1 726
-muud võlad	51	50
-rendikohustused	154	230
-eraldised	7	4
Muud kohustused (viitvõlad)	330	281
Kokku	13 077	2 291

Lisaks vt lisa 4.

Grupp rendib kontoriruumide. Kuni 31. detsembrini 2018 kajastati kontoriruumide renti kasutusrendina. Alates 1. jaanuarist 2019 kajastab Grupp rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohusena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks saadaval. Juhtkond on rakendanud enda parimad teadmised ja hinnangud lepingute perioodi (kaasa arvatud katkestamise ja pikendamise optioonidega arvestamine) ning diskontomäära määramisel. Kasutusõiguse varade jääk 31.12.2022 seisuga on avalikustatud lisa 9. Rendikohustuste intressikulud olid 4 tuhat eurot (lisa 18) ja kasutusõiguse varade kulum oli 76 tuhat eurot (lisa 9). Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed olid 2022.aastal summas 88 tuhat eurot. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel seisuga 31.12.2022 on välja toodud järgnevas tabelis.

Kasutusõiguse rendikohustused

	(tuhandetes eurodes)		
31.12.2022	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	45	115	160
31.12.2021	Kuni 1 aasta	1 kuni 6 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	80	160	240

Lisa 15. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2022 koosnes TBB panga aktsiakapital 25 500 000 lihtaktsiast nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta (31.12.2021: 25 500 000 lihtaktsiat).

Vastavalt Krediidiasutuste seadusele peavad krediidiasutuse omavahendid olema vähemalt 5 miljonit eurot. TBB panga aktsiakapital vastab toodud nõuetele.

Reservkapital (1 005 tuhat eurot seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021) on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Lisa 16. Tingimuslikud varad ja kohustused

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2022		31.12.2021	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Tühistamatud ja tühistatavad tehingud, s.h.	-	4 177	-	6 638
Tegevusgarantiid ja muud sarnased tühistamatud tehingud	-	896	-	456
Krediidiliinide ja arvelduskrediitide kasutamata osa	-	2 343	-	5 228
Muud tühistamatud tehingud*	-	174	-	213
Kasutamata faktooringud	-	764	-	741

*Muude tühistamatute tehingute all on kajastatud krediitkaardi limiitide kasutamata jäägid.

Kohtuvaidlused

Endine juhatuse liige esitas hagiavalduse Panga vastu nõudega mõista Pangalt välja juhatuse liikme tasu, juhatuse liikme lepingu lõpetamisest vähem etteteatamise hüvitise ja lahkumishüvitise nõudes. Kogu hagihind on 22,6 tuhat eurot. 28.02.2022 on tsiviilasjas 2-20-12958 endise juhatuse liikme hagi AS TBB pank vastu juhatuse liikme tasu, hüvitise ja viivise väljamõistmise nõuetes tehtud otsus rahuldada hagi osaliselt ning mõista välja endise juhatuse liikme kasuks 22 tuhat eurot (s.h. menetluskulu) ning lisaks viivis põhinõudelt kuni põhinõude täitmiseni. AS TBB pank esitas apellatsioonikaebuse ringkonnakohtusse 31.03.2022, millega vaidlustab lahkumishüvitise ja sellega seotud viiviste tasumist. Pank on seisukohal, et on tulemas positiivne kohtulahend.

Ühest lõpetatud arvelduslaenulepingust tulenevast nõudest tagatiseks olev endine omanik esitas Prantsusmaa Kassatsioonikohtule kassatsioonikaebuse, mille kohus võttis menetlusse. Vaidluse esemeks on apellatsioonikohtu otsuse tühistamine. Arvestades eelnevat asja menetluse käiku, hindab juhtkond ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldi võimalike kahjude hüvitamiseks.

Kaks kohtumenetlust on algatatud Panga vastu seoses panga poolt tehtud otsusega üles öelda klientidega arvelduskontolepingud ja laenulepingud.

AS TBB pank lõpetas Burfa Media OÜ-ga arvelduskontolepingu ning ütles üles kaks laenulepingut. Pank alustas 16.11.2022 tagatiste realiseerimise läbi täitemenetluse. Burfa Media OÜ pöördus kohtusse õigussuhte olemasolu tuvastamiseks ja hagi tagamiseks. 20.12.2022 võttis Harju Maakohus otsuse rahuldada Burfa Media OÜ taotluse hagi rahuldamiseks ning peatas täitemenetluse kuni tsiviilasjas nr 2-22-15888 tehtava kohtulahendi jõustumiseni. Arvestades

lepingute lõpetamise aluseks olevaid asjaolusid, hindab juhtkond ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldi võimalike kahjude hüvitamiseks. Krediidirisk puudub, kuna laenulepingutest tulenevate Burfa Media OÜ kohustuste täitmiseks on seatud Burfa Media OÜ kinnistutele Panga kasuks esimese järjekorra hüpoteegid. Kohtuistung, mis on toimunud 31.03.2023 ei ole muutunud meie eeltodud arvamust, et juhtkond hindab ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise. Samuti kohtuistung pole mõjutanud olukorrale, et panga kasuks on seatud esimese järjekoha hüpoteek.

AS TBB pank lõpetas erakorraliselt, eraisikuga, Ivan Turõgin'iga, kes on Burfa Media OÜ juhatuse liige, arvelduskontolepingu ning laenulepingu. I.Turõgin esitas 09.12.2022 Harju Maakohtule hagi Panga vastu lepingute ülesütlemise tühisuse tuvastamiseks. Kohus võttis hagi menetlusse ning kohustas panka nimetama arvelduskonto kuhu I.Turõgin saab täita laenulepingust tulenevaid kohustusi ning keelas pangal realiseerida täitemenetluses oleva vara. Pank edastas I.Turõgin'ile maksegraafiku ja vahekontonumbri, laenulepingust tulenevate kohustuste täitmiseks. Kohtuistungi tähtaeg ei ole määratud. Arvestades erakorralise lepingu lõpetamise aluseks olevaid asjaolusid, hindab juhtkond ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldi võimalike kahjude hüvitamiseks. Krediidirisk puudub, kuna laenulepingust tulenevate I. Turõgin'i kohustuste täitmiseks on seatud I.Turõgin'i kinnistutele Panga kasuks esimese järjekorra hüpoteegid.

SFX Global Limited (likvideerimisel) Likvideerijad pöördusid Harju Maakohtusse taotlusega viia läbi ekspertiis AS TBB pangas SFX Global Limited (likvideerimisel) nimel peetud konto suhtes eesmärgiga tuvastada kontol olnud rahaliste vahendite väärtus ja väärtuste muutus konto avamisest kuni selle sulgemiseni. 11.11.2022 tegi Harju Maakohus tsiviilasjas number 2-21-19508 otsuse määrata asjas tähtsust omavate ja eriteadmisi nõudvate asjaolude selgitamiseks ekspertiis ning määras ekspertiisi läbiviimine ülesandeks Suurbritannia ekspertbüroo K2 Integrity eksperdile Joanne Taylorile. Arvestades asjaolu, et vastaspoole poolt esitatud ekspertiisi aluseks olev tõend on hinnatud panga spetsialistide poolt kui autentsust mitteomav dokument eelnevat asja menetluse käiku, hindab juhtkond ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldi võimalike kahjude hüvitamiseks.

Muud kohtuvaidlused on seotud Grupi tavapärase tegevusega, mille eesmärgiks on välja nõuda lepingupolelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatisi. Toodud kohtumenetluste tulemusena ei kanna Grupp märkimisväärseid kahjusid.

Seisuga 31. detsember 2022.a. ei ole Pangal ja Panga ühisesse konsolideerimise gruppi kuuluvatel AS-il TBB liising ja AS-il TBB Invest ühtegi kohtu- ega arbitraažimenetluses olevat asja, millest võiks tulevikus panga ettevõtetele tekkida olulist kahju ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldi võimalike kahjude hüvitamiseks.

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2021. ja 2022. aastatel maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5. aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

Potentsiaalne tulumaksukohustus dividendide jagamisest

Grupi jaotamata kahjum seisuga 31. detsember 2022 moodustas -4 785 tuhat eurot (-4 970 tuhat eurot seisuga 31. detsember 2021). Dividendide väljamaksmist ei toimu.

Lisa 17. Intressitulu

Intressitulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	3 508	2 394
Laenudelt	2 646	2 365
Deposiitidelt	791	11
Muud	71	18
Muu samalaadne tulu	174	268
Liisingtegevusest	139	236
Muud	35	32
Kokku	3 682	2 662

Väljastatud laenude keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oli vastavalt 4,78 ja 4,55%.

Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oli korrespondentpankades paigutatud tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär vastavalt 3,45% ja 0,07%. Seisuga 31. detsember 2022 kehtis ECB poolt hoiustamise püsivõimaluse intressimäär 2% Eesti Pangas paigutatud üleöölaenude puhul.

Kapitalirendilepingute keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oli vastavalt 6,92% ja 7,46%.

Lisa 18. Intressikulu

Intressikulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Deposiitidelt	-727	-814
Negatiivne hoiuseintress pankadele	-258	-332
Laenudelt	-83	-68
Kapitalirendi intressikulu	-4	-5
Kokku	-1 072	-1 219

Klientide tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31 detsember 2022 ja 2021. aastal oli 1,58% ja 1,61%.

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 vastavalt 0,67% ja 0,77%.

KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 vastavalt 4,38% ja 4,00%.

Lisa 19. Nõuete väärtuse langus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Tagasipööratud laenude allahindused	648	913
Laenude allahindlused (Lisa 3, 4, 7)	-814	-716
Kokku	-166	197

Lisa 20. Teenustasutulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Ülekanded	555	785
Laenude ja liisingu teenindamine ja tegevusgarantiid	253	183
Konto hooldustasu	239	161
Pangakaardid	179	183
Väärtpaberite tehingu- ja haldamistasu	19	15
Sularahatehingud	16	6
Loro-kontodelt	11	-
Muud	270	59
Kokku	1 542	1 392

Lisa 21. Teenustasukulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Andmetöötluse tasud	-690	-543
Kaarditeenused	-317	-322
Ülekannete teostamine	-259	-343
Laenude teenindamine ja tegevusgarantiide tasud	-32	-44
Inkassatsioon ja sularahateenused	-2	-1
Muud	-75	-86
Kokku	-1 375	-1 339

Lisa 22. Neto kasum/kahjum finantstehingutelt

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Valuutavahetustehingute puhastulu	1 138	850
Dividenditulu	7	5
Kokku	1 145	855

Lisa 23. Palga- ja sotsiaalmaksu kulu

Palga- ja sotsiaalmaksu kulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Juhtkonna palk	-355	-305
Töötajate palk	-1 832	-1 856
Sotsiaalmaksud	-735	-728
Kokku	-2 922	-2 889

2022. ja 2021. aastal töötas Grupis keskmiselt vastavalt 72 ja 74 töötajat.

Lisa 24. Muud halduskulud

Muud halduskulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Hooldus ja remont	-99	-89
Kommunaalteenused	-77	-62
Turvateenused	-67	-69
Turundus	-33	-34
Kommunikatsiooni ja side kulud	-23	-24
Koolituskulud	-18	-10
Rent	-17	-22
Bürootarbed	-11	-6
Transport	-6	-3
Esindus- ja kommandeeringukulud	-3	-
Muud kulud	-79	-93
Kokku	-433	-412

Lisa 25. Muud tegevustulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Kinnisvarainvesteeringult saadav muu tulu ja renditulu (lisa 10)	1	63
Trahvid ja viivised	131	32
Muud tegevustulud	307	384
Kokku	439	479

Lisa 26. Muud tegevuskulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Tagatisfondi osamaksed	-60	-68
Finantsinspektsiooni järelvalvetasud	-76	-74
Kinnisvara haldamisega seotud kulud (lisa 10)	-52	-45
Kahjum ülevõetud vara ümberhindlusest (lisa 8)	-	-30
Muud tegevuskulud	-279	-492
Kokku	-467	-709

Lisa 27. Seotud osapooled

Grupi aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Seisuga 31. detsember 2022 moodustas AS-i Leonarda Invest osalus 43,84% Panga aktsiatest ning aastaaruande koostamise ajal - 49,89% (31.12.2021: 48,45%). Ülejäänud aktsionäride individuaalne osalus oli seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 alla 10%. Ükski omanik ei oma kontrolli Grupi üle.

Tehingud seotud osapooltega toimuvad turuväärtuses. Seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021 ei ole mõlema perioodi jooksul Panga nõudeid seotud osapoolte vastu individuaalselt alla hinnatud.

Panga juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituste tähtaja lõppu, volituste tähtaegsel lõppemisel ja lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme pooltel algatusel maksab Pank juhatuse liikmele hüvitisena sellel ajal juhatuse liikme kehtiva kaheksakuulise tasu summa. Väljamakstavat summat on nõukogul oma otsusega õigus vähendada või väljamaksmist ajatada, võttes arvesse Panga jooksvat majandusseisu, sh väljamaksmise mõju Panga omavahendite tasemele ja likviidsusele ning juhindudes mõistlikkuse põhimõttest. Panga Grupi kuuluvate teiste äriühingute juhatuse liikmete teenistuslepingute ülesütlemisel aktsiaseltsi poolt või lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme poolt maksab aktsiaselts juhatuse liikmele ühekordse hüvitisena 2 (kahe) kuu tasu. Kompensatsiooni summad ei ole märkimisväärsed ning ei avalda mingit mõju Grupi majandusnäitajatele.

Seotud osapooltega 2022. ja 2021 aastatel toimunud tehingud ja saldod on kajastatud järgnevalt:

2022

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2022	-	153	1 286	1 439
Antud laenud	-	40	294	334
Laenude tagasimaksed	-	100	205	305
Saadud intressitulud	-	3	47	50
Hoiuste saldo 31.12.2022	44	369	776	1 189
Makstud intressikulud	-	2	-	2
Osutatud teenused	3	2	6	11
Ostetud teenused	99	-	51	150
Muud bilansivälised kohustused	-	33	8	41
Aruandeperioodil makstud palgad	-	405	-	405
Vara müük	-	-	100	100

2021

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2021	0	213	1 197	1 410
Antud laenud	10	76	5 321	5 407
Laenude tagasimaksed	173	357	4 313	4 843
Saadud intressitulud	1	8	41	50
Hoiuste saldo 31.12.2021	1 511	819	1 266	3 596
Makstud intressikulud	-	-	1	1
Osutatud teenused	4	1	28	33
Ostetud teenused	87	-	62	149
Muud bilansivälised kohustused	10	51	459	520
Aruandeperioodil makstud palgad	-	354	-	354
Kinnisvara müük	-	-	325	325

Lisa 28. Bilansipäevajärgsed sündmused

10. märtsil 2023 USAs läks pankrotti Silicon Valley Bank (SVB). SVB teenindas peamiselt idufirmasid ja neid rahastavaid investoreid. TBB pangal ei ole lepingulisi suhteid pankaga Silicon Valley Bank. Seoses USAs aset leidnud nimetatud sündmusega ei ole Pank täheldanud muutusi hoiustajate käitumises. Samas ei ole välistatud uute sündmuste valguses ja eriti nende sündmustega seotud uudiste laia levikuga ühiskonnas käitumise muutumist. Arvestades eeltoodut Grupp ei näe, et märtsis 2023 aset leitud ärevus finantsturgudel ja üksikute pankade probleemid avaldaksid negatiivset mõju TBB Grupile.

Majandusaasta aruande kinnitamise hetkel on Grupi likviidsuse ja kapitali positsioonid tugevad ning ei erine oluliselt 31.12.2022 seisust. Grupi tegevus on jätkusuutlik. Juhatus ei näe hetkel indikatsioone, et Grupp rikub regulatiivseid normatiive: kapitali ja likviidsuse puhvrid on piisavad ning kõik normatiivid on täidetud.

Lisa 29. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, omakapitali muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne

AS-i TBB PANK FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
AKTIVA (VARAD)		
Sularaha	1 204	807
Nõuded	167 777	161 973
Nõuded keskpangale	86 019	79 501
Nõuded krediitiasutustele	19 988	24 995
Nõuded klientidele	61 770	57 477
Muu vara	687	904
Kuld	499	525
Aktsiad ja muud väärtpaberid	1 077	1 077
Materiaalne põhivara	3 770	4 023
Immateriaalne põhivara	1 181	1 199
Kinnisvarainvesteeringud	701	701
AKTIVA(VARAD) KOKKU	176 896	171 209
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	31.12.2022	31.12.2021
Võlgnevus	142 196	147 421
Võlgnevused krediitiasutustele	64	-
Võlgnevused klientidele	129 560	138 849
Muud võlad	12 572	8 572
Muud kohustused ja viitvõlad	13 040	2 261
KOHUSTUSED KOKKU	155 236	149 682
Aktsiakapital	25 500	25 500
Reservid	992	992
Akumuleerunud kasum/ (-kahjum)	-4 832	-4 965
OMAKAPITAL KOKKU	21 660	21 527
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	176 896	171 209

AS-i TBB PANK KOONDKASUMIARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2022	2021
Neto intressitulu	2 619	1 424
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	3 691	2 643
Intressikulu	-1 072	-1 219
Kasum/ kahjum tütarettevõtetele tehtud investeeringu ümberhindamisest	-	70
Neto teenustasu tulu	152	36
Teenustasutulu	1 527	1 375
Teenustasukulu	-1 375	-1 339
Neto kasum finantstehingutelt	1 145	855
Administratiivkulud	-3 260	-3 191
Palgakulu	-2 133	-2 101
Palgaga seonduvad maksud	-718	-708
Muud halduskulud	-409	-382
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	-424	-470
Nõuete väärtuse muutus	-160	169
Kasum	621	890
Kahjum	-781	-721
Neto kasum kulla ümberhindlusest	33	21
Muud tegevustulud ja -kulud	50	-124
Muud tegevustulud	408	395
Muud tegevuskulud	-358	-519
Kasum enne maksustamist	155	-1 210
Aruandeperioodi tulumaksu kulu(-)/tulu(+)	-22	-
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum	133	-1 210
Aruandeaasta koondkasum/ kahjum	133	-1 210

AS-i TBB PANK RAHAVOOGUDE ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2022	2021
Rahavood äritegevusest		
Kasum enne maksustamist	133	-1 210
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	424	470
Realiseerimata kasum/kahjum tütarettevõtete investeeringu ümberhindamisest	-	-70
Puhasintressitulu	-2 619	-1 424
Nõuete krediitdiasutustele ja klientidele muutus	-313	-735
Muude äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	243	139
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	5 588	25 688
Saadud intressid	3 630	2 617
Makstud intressid	-1 018	-1 014
Kokku rahavood äritegevusest	6 068	24 461
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-152	-339
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-152	-339
Rahavood finantseerimistegevusest		
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	-88	-88
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-88	-88
Rahavood kokku	5 828	24 034
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	95 340	71 306
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	101 168	95 340

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse käesolevas aruandes sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

	2022	2021
<i>Sularaha</i>	1 204	807
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas</i>	84 678	78 368
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud pankades</i>	15 286	16 165
Raha ja raha ekvivalendid kokku	101 168	95 340

AS-i TBB PANK OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANDED 2022. JA 2021. AASTA KOHTA

(tuhandetes eurodes)				
	Aktisia- kapital	Reservid	Jaotamata kasum /akumuleerunud kahjum	Kokku
Lõppsaldo 31.12.2020	25 500	992	-3 755	22 737
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-1 210	-1 210
Lõppsaldo 31.12.2021	25 500	992	-4 965	21 527
Aruandeaasta koondkasum	-	-	133	133
Lõppsaldo 31.12.2022	25 500	992	-4 832	21 660
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-1 040
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				1 100
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2022				21 720

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i TBB pank aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i TBB pank (*Ettevõtte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 31. märtsil 2023 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2022;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali liikumise aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

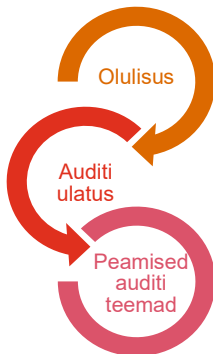
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigi kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt perioodi 1. jaanuar 2022 - 31. detsember 2022 jooksul Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 217 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 1% Kontserni omakapitalist.
- Kontserni auditi meeskond teostas täismahus auditi kõigis kontserni kuuluvates ettevõtetes.
- Klientidele antud laenude väärtuse langus

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	217 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	Ligikaudu 1% Kontserni omakapitalist
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes omakapitalist, kuna see on oluliseks finantsmõõdikuks, millest sõltub Kontserni väärtus ning mida jälgivad juhatuse ja aktsionärid.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<i>Klientidele antud laenude väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“, lisas 3 „Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud“, lisas 4 „Riskijuhtimine“, lisas 7 „Nõuded klientidele“ ja lisas 19 „Nõuete väärtuse langus“).</i> Seisuga 31. detsember 2022 moodustas klientidele antud laenude neto bilansiline väärtus kokku 57 278 tuhat eurot, mis sisaldas nende väärtuse langusest tulenevat allahindlust summas 360 tuhat eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab oodatavate krediitkahjumite (ECL) kajastamisel subjektiivsete sisenditega kompleksseid mudeleid. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist ECL-i arvutamisel, sisaldavad: • krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3; • ECL-i arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu: - ühiste (kaalutud) eluaegsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga; - stsenaariumite rakendamine ECL-i prognoosimisel. • ECL-i mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD); • makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine	Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude väärtuse languse arvutamise osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Hindasime ECL-i arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust, sealhulgas: • üldised kontrollid vastavate IT-süsteemide üle; • laenude saldodega seotud IT-süsteemide rakenduslikud kontrollid; • klientide riskiklasside üle vaatamine ja kinnitamine. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid testimaks järgmisi valdkondi: • ECL-i kalkulatsioonis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine; • ECL-i kalkulatsioonis kasutatavate oluliste sisendite vastavus IFRS 9 metodoloogiale; • 12 kuu ja kogu eluea ECL-i arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale; • laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus (sealhulgas olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite ning kohustuse täitmata jätmise definitsiooni korrektne rakendamine); • laenusaaajatele sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nende laenude ECL-i mudelis; • tagatiste ja nende väärtuste kohta sisalduva informatsiooni korrektsus laenusüsteemis, mida kasutatakse sisendina ECL-i mudelites; • tagatiste sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nendega seotud laenude ECL-i mudelis; ja • faasi 3 laenude nimekirja täielikkus ja nende ECL-i arvutamine.

ECL-i mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine; ja • ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.	Hindasime oluliste ECL-i mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete eelduste mõistlikkust, nagu näiteks erinevate stsenaariumite osakaalud, laenude klassifitseerimine faaside vahel, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.
--	---

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tegevusvaldkonda, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad AS TBB pank ning selle tütarettevõtted AS TBB liising ja Aktsiaselts TBB Invest, mis tegutsevad Eestis. Viisime läbi täismahus auditi kõigis Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja koondkasumiaruande.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab sissejuhatust ja tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduuri sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise

aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;

- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

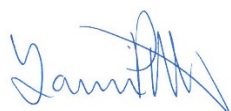
Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i TBB pank audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile TBB pank on kokku 14 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i TBB pank audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 567

31. märts 2023
Tallinn, Eesti

5. JUHATUSE ETTEPANEK KASUMI JAOTAMISEKS

AS-i TBB pank 2022. aasta auditeeritud Grupi kasum on 185 tuhat eurot, Panga kasum 133 tuhat eurot.

Juhatuse ettepanek:

1. Kinnitada AS-i TBB pank 2022.a majandusaasta aruanne.
2. Jaotada panga 2022. aasta auditeeritud kasum summas 133 tuhat eurot alljärgnevalt:
 - reservkapital 8 tuhat eurot
 - jaotamata kasum 125 tuhat eurot
3. Esitada käesolev ettepanek AS-i TBB pank nõukogule läbivaatamiseks.

Allkiri

Kuupäev

Igor Novikov
juhatuse esimees

31.03.2023

6. NÕUKOGU AVALDUS 2022. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud AS-i TBB pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2022.a. lõppenud majandusaasta kohta.

AS-i TBB pank nõukogu on juhatuse poolt esitatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse ettepaneku kasumi jaotamise kohta ning sõltumatu audiitori aruande läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Madis Kiisa
nõukogu esimees

Veiko Veskiväli
nõukogu liige

Rene Salumäe
nõukogu liige

Sergey Gornyy
nõukogu liige

Aleksander Larionov
nõukogu liige